

Helyi Esélyegyenlőségi Program

TAMÁSI

2018-2023.

Felülvizsgálva 2020-ban és 2022-ben

Tamási Város Önkormányzata

Tartalomjegyzék

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	4
Bevezetés	4
A település bemutatása	4
Értékeink, küldetésünk	17
Célok	18
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	19
1. Jogszabályi háttér bemutatása	19
2. Stratégiai környezet bemutatása	24
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	31
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	77
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	103
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	107
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	113
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	122
9. A helyi esélyegyenlőségi programnyilvánossága	125
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	126
1. A HEP IT részletei	126
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	126
A beavatkozások megvalósítói	127
Jövőképünk	129
Az intézkedési területek részletes kifejtése	130
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	130
3. Megvalósítás	136
A megvalósítás előkészítése	136
A megvalósítás folyamata	136
Monitoring és visszacsatolás	137
Nyilvánosság	137
Érvényesülés, módosítás	138
4. Elfogadás módja és dátuma	138

Tamási Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Program 2018-2023 elkészítésében közreműködtek:

HEP koordinátorok:

- Salamon Irén HEP referens, Tamási Város Önkormányzata, Jegyzői Titkárság
- Jónás Gergely ügyvezető, Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület, Dél-Dunántúli Régió

Munkacsoport tagok

- Brandt Róbert elnök, Tamási Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata
- Dr. Bakóné Deák Zsuzsanna járási vezető védőnő, Dombóvári Járási Hivatal, Népegészségügyi Osztály
- Szentgyörgyiné Sz. Zita, Család- és Gyermejjóléti Központ, Dám Önkormányzati Társulás
- Kelemenné Gerbovits Zita szakmai vezető, Család- és Gyermejjóléti Központ, Dám Önkormányzati Társulás
- Kudari Lászlóné elnök, Látássérültek Esélyegyenlőségéért Egyesület
- Csíkós József, Tamási Esthajnal Nyugdíjas Klub
- Weil Péterné óvodavezető helyettes, Tamási Aranyerdő Óvoda és Bölcsőde
- Fenyő Gyuláné, Tamási Nyugdíjasok Egyesülete
- Rigó-Horváth Márta szociális koordinátor, Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület

További közreműködő szakemberek:

- Gulyásné dr. Könye Katalin Tamási Város Jegyzője
- dr. Vanya-Szabó Ágnes Tamási Város Aljegyzője
- Hamar Zita irodavezető, Tamási Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és Városüzemeltetési Iroda

Szerkesztette:

- Jónás Gergely ügyvezető, Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület, Dél-Dunántúli Régió
- Rigó-Horváth Márta szociális koordinátor, Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület

HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Tamási Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

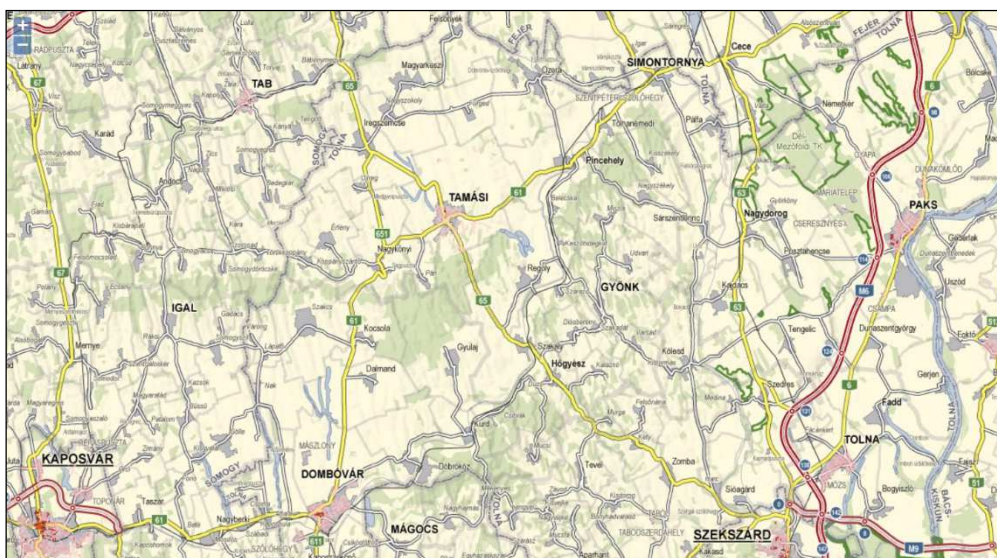
Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Tamási a járás közepén, a Koppány folyó völgyében, a Gyulaji vadrezervátum mellett fekszik. A 65-ös és a 61-es főút a településen keresztezi egymást. A város területe 12891 ha, lakossága 8810 fő.

A város Tolna megye észak-nyugati részén, a Somogy-Tolnai dombság területén helyezkedik el. A Kapos folyótól nyugatra fekvő kistájegységet Kelet-külső-somogyi dombságnak nevezik, ettől keletre pedig a Sió-Sárvíz völgyéig a Tolnai-Hegyhát található. A Kelet-külső-somogyi dombság jellemzően enyhén hullámos felszínű, széles és viszonylag egyenes dombhátakkal rendelkező terület, amit jellemzően észak-déli irányú kis patakok völgyei tagolnak. A tájegységet egy markáns nyugat-keleti irányú törésvonal, a Nagy-Koppány patak völgye vágja ketté. A Nagy-Koppány völgyének legmélyebb része Tamásinál +106 mBf tengerszint feletti magasságú, míg a város déli részén a Kis-Likas hegy eléri a +247 m Bf tengerszint feletti magasságot is.

Tamási Járás (Forrás: TEIR)

A dombvidéki területek felszíni kőzete megfelelő mésztartalmú lösz, melyeken kiváló termőképességű termőföldek alakultak ki. Tamási területén az átlagos aranykorona (AK) érték 28,5. A patak völgyeket jellemzően egy-kétszáz méter széles öntéstalajú, vizenyős rétek illetve galériaerdők kísérik. A Nagy-Koppány menti településekre jellemző, hogy a patak jobb oldalán a településektől délre húzódó dombokon szőlőhegyek

alakultak ki. Tamási kiemelkedően nagy szőlőhegyi területtel rendelkezik, ahol azonban egyre több lakóház és üdülőépület is megjelenik.

A terület éghajlatát kiegyenlített hőmérsékleti és csapadék-viszonyok jellemzik. Az évi középhőmérséklet 10-11 °C. Az uralkodó szélirány észak-nyugati. Éghajlata mezőgazdasági szempontból is kedvező.

A térség vízhálózatát kisebb patakok jellemzik, melyeket a Nagy-Koppány – amely maga is tulajdonképpen patak – gyűjti össze, és vezeti Regöly külterületén a Kaposba. A Kapos viszont Tamásitól észak-keletre, Tolnanémedinél ömlik a Sióba. Tamási külterületén a vízfolyásokon számos mesterségesen felduzzasztott kisebb-nagyobb halastó található, főként a Gonozdi-patakon, a Szentmártoni patakon és a Cseringáti patakon. A Regöly külterületén található Nagy-Koppány vizén felduzzasztott Pacsmagi tórendszer északi nyúlványa Tamási külterületét is érinti.

Tamási erdőszültsége csak 17 %, (2181 ha), azonban az erdők zöme a város déli részén összefüggő tömbben található, mely a Gyulaji erősség része.

A Koppány környékének évezredes települési helye **nevét védőszentjéről, Szent Tamásról kapta**. Szinte minden történelmi kor hagyott itt emlékeket maga után. Területe már az őskortól lakott volt, ezt bizonyítják a Várhegyen előkerült **Kr. e. 1700 körüli időből való bronzkori mészbetétes edények**. Itt található az egyetlen hallstatti lelet, a henyei és dombori földvár a Kr. e. 800 körüli évekből. A római korból különlegesen szép leletek kerültek elő, egy ezüstös bronz **Concordia szobrocscsa** és **Pallasz Athéné szobra**. A középkorban a tatárjárás után, a település napjainkban is Várhegynek nevezett dombján a IV. Béla rendeletére vár épült. A tamási várról 1315-ből származik az első írásos emlék. **Első birtokosai a Tamássyak voltak, őket a Héderváryak követték, utánuk Werbőczy István tulajdonába került**. A település erődtípményét 1541-ben foglalta el a török. Tamási a török uralom idején is lakott hely és kerületi központ volt. A törököt Bádeni Lajos seregei űzték el 1686-ban, ez után **a település is az Eszterházyak tulajdonába került**. Ekkor lakosai elsősorban szerbek voltak, melléjük magyarokat telepített Eszterházy Pál herceg. A Rákóczi-szabadságharc idején a labanc rácok kétszer pusztították végig a községet, a lakosság a Koppány mocsarában lelt menedéket. 1708-ban Béri Balogh Ádám volt a vár parancsnoka. A szabadságharc után a település jelentős fejlődésnek indult, **1730-ban már mezővárosként szerepel**. A várat 1777-ben lerombolták, köveiből épült többek között a miklósvári vadászkastély, ahol fényes pompával és nagy költséggel rendezett vadászatok zajlottak, melyek elvitték Tamási hírét az egész világba. A vadászatok rajzos emlékei a Nemzeti Múzeumban láthatók.

Mint sok más valószínűleg 13. századi eredetű várunk, csak 1315-ben tűnik fel az írott forrásokban, amikor várnagyát említik. Ekkor már királyi vár, egyik várnagya, mint láttuk, a közeli Ozora birtokosa volt. Az azonban kevésbé valószínű, hogy az uralkodóhoz kell kötnünk építését – helyzete, formája tipikus 13. századi magánvárra utal. 1339-ben Károly Róbert más birtokokért a század elején még a Dél-Dunántúl nagy részét uraló, de ekkor már visszaszoruló és elszegényedő Héder nembeli Kőszegieknek adta - nem kizárt, hogy ők voltak eredeti építtetői is. Utódaik, a Tamásiak birtokolták egészen kihalásukig, 1444-ig. Ezután több család, így a Lorántffyak, Szekcsőiek, az Ujlakiak, továbbá a szomszédos Ozorán birtokos Héderváriak igyekeztek megszerezni. A pártharcok során Ujlaki Miklós is elfoglalta, de végül is a Héderváriaké lett, s ezután osztozott Ozora sorsában. Esetleges átalakításairól nem tudunk. A török hódoltság után falait teljesen elbontották, részben az Esterházyak használhatták fel a várhegy alatti új 18. századi birtokközpontjuk, a Miklósvárnak nevezett kastély építéséhez. A Koppány-folyó árteréből meredeken kiemelkedő északnyugat-délkeleti irányú domb bokros erdővel fedett északnyugati végén találjuk az egykori vár már nehezen felismerhető helyét. Jellegzetes a helyzete: míg az azonos nevű település valószínűleg már kezdettől fogva a Koppány bal partján helyezkedett el, a vár tőle távolabb, a vízfolyás jobb partján épült, érthető, de inkább a 13. század második felére jellemző stratégiai megfontolásokból. A hegytetőn levő, cca 14 x 45 m-es „fővárat” délkelet felől két, egymástól 20 m-re fekvő, 10-15 m széles árok választja el a domb folytatásától. A vármag legmagasabb pontján ma kilátótorony emelkedik, e részhez északnyugat felől, néhány méterrel alacsonyabb szinten csatlakozik az alsóvár több terrassa.

A település mindig is jelentős helye volt Tolna megyének, központi szerepe az 1890-es években csökkent, amikor az addig Tamási székhelyű dombóvári járást kettéosztották. A Tanácsköztársaság idején az ún. **"tamási ellenforradalom"** néven írta be magát a történelembe, melyet 1919. május 30-án elfojtottak a dombóvári és

szekszárdi vörösőrök. A település évszázadokon keresztül mezőgazdaságból élt, változás csak az 1960-as években kezdődött, amikor üzemek, gyárak leányvállalatai települtek az akkori nagyközségbe. Az ipar fejlődésétől ezek után sem maradt le a mezőgazdaság, a déli lejtők mindig is kedvező feltételeket biztosítottak a szőlő- és gyümölcsstermesztésnek. A gyors fejlődés eredményeként - a történelmében negyedszer - **1984. január 1-jén városi rangot kapott.** A rendszerváltást követő években itt is számos nehézséggel kellett szembenézni, a privatizáció, az ipari nagyüzemek széthullása és a földhöz jutás jelentősen átalakította a helyi társadalom szerkezetét. Nagyszámú társas és egyéni vállalkozás jött létre, melyek megerősödése, jövőbeni fejlődése, új munkahelyteremtő beruházások létrejötte enyhíthetne a foglalkoztatási gondokon.

A városban óvoda, általános iskola, zeneiskola, gimnázium, szakképző iskola biztosítja a helyi és környékbeli tanulóiifjúság oktatását, nevelését. A város kulturális intézményei közül az 1968-ban épült művelődési házát 2006-ban felújították, kibővítették. Szintén a város központjában található a **Tamási Galéria**, ahol többek között Mednyánszky, Borsos Miklós, Vasarely, Dalí, Renior képeiből állandó tárlatot láthatnak a betérők. Emellett egész évben időszakos kiállításokon a képzőművészet csaknem valamennyi ágából rendeznek tárlatot. A művelődési ház mellett épült fel a városi könyvtár 1978-ban, mely azóta már átesett egy átalakításon, ennek eredményeként sokoldalú könyvtári szolgáltatásokkal áll az olvasók szolgálatában. A közművelődési intézmények mellett, sok esetben azokkal együttműködve számos jól működő és igen aktív civil szervezet alakítja a város kulturális és közösségi életét. A művészeti csoportok (fúvós zenekar, népdalkör, néptáncsoport, kórus) fellépései mindig jelentős eseményei a településnek. A város életéről, az itt történő eseményekről a **Tamási Táj** című helyi újság, a **Tamási Rádió** és a **Tolnatáj Televízió** tudósít rendszeresen. Sok évtizedes hagyományai vannak a helyi sportéletnek, a női kézilabda csapat, a kerékpáros egyesület, a labdarúgócsapat, a súlyemelő szakosztály, a sakkcsapat, a tenisz szakosztály, az atléták mind jelentős eredményekkel járulnak hozzá a város sportsikereihez. A Horseman Lovassport egyesület szervezi az ország legrégebbi, folyamatosan megtartott lovas eseményét a **Tamási Lovasnapokat**.

Tamási művelődéstörténeti vonatkozásait tekintve gazdag település, bővelkedik írói, művészi tehetségekben. A fűregdi születésű Vas Gereben "Nagy idők, nagy emberek" című művében a tamási erdő szépségének állít emléket. Tamásiban született **Túrmezei Erzsébet költő**, akinek számos verses- és elbeszélés-kötete látott napvilágot, csakúgy, mint **Cser László jezsuita pap, író, költő**, akinek soraiban sokszor megjelenik a tamási gyermekkor emléke. Ugyancsak a település szülötte **Könnö László költő, irodalomtörténész**, akinek nevét ma a városi könyvtár viseli. Családjának adománya - a fent említett világhírű képzőművészek alkotásai - a Tamási Galériában látható. Itt született és itt is lelt örök nyugalomra **Würtz Ádám Munkácsy-díjas grafikusművész**, akinek alkotásaiból már több alkalommal rendeztek kiállítást a galériában, nevét általános iskola viseli. Szintén Tamási szülötte **Gyenei Judit szobrász, festő-és grafikusművész**, a város több köztéri szobrának alkotója.

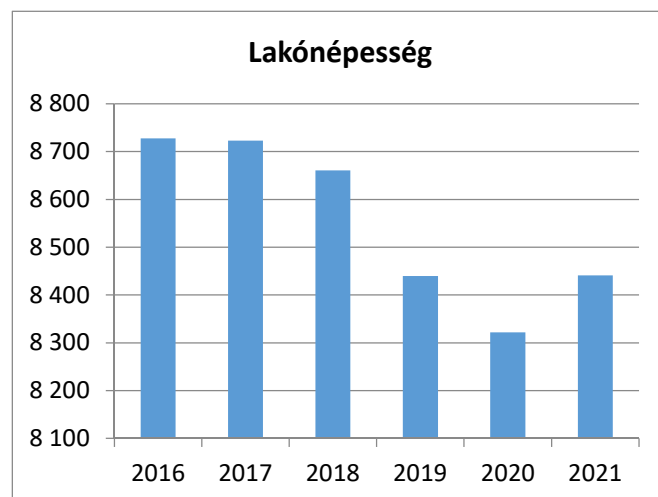
A város és környéke épített és természeti látnivalókat bőven tartogat az ide érkezőknek. A Várhegy tetején lévő kilátóból a környék látványa tárul elének. A város műemléke, mely a környék egyik legszebb gótikus építménye, a Kálvária-dombon található **Rozália-kápolna**, a XVI. századból való. A háromboltszakaszos hajóval rendelkező római katolikus templom 1735-45 között épült, homlokzati toronnyal. A barokk stílusú templom belső berendezése is figyelemre méltó, rokokó főoltár szobrokkal, copfstílusú padokkal. Az **Esterházy-vadászkastély** 1775-ben épült barokk stílusban, 1819-ben emeletet húztak rá, így nyerte el mai formáját. Jelenleg magántulajdonban van, így csak kívülről tekinthető meg.

A város legnagyobb turisztikai vonzerejét a **termálfürdő** adja, mely a várhegy és a fenyves erdő alatt található gyönyörű természeti környezetben. A fürdő mellett kemping és két nyaralótelep várja a vendégeket, akik egész évben igénybe vehetik annak szolgáltatásait. Úszómedence, gyermekmedencék, termálvizes medencék találhatók a területén. Az itt felszínre törő gyógyvíz mozgásszervi, nőgyógyászati problémák kezelésére kiváló. A város másik nevezetessége a **Gyulaji erdő**, melyben a világ egyik legnagyobb dámpopulációja él. A város címerében is ez az állat látható. Tamásiban van a Gyulaj Rt. központja, mely a volt Esterházy-birtokon (33000 ha) gazdálkodik és vadásztat. A régió legismertebb természetvédelmi értéke a Gyulaji erdő. A Gyulaji Rezervátum 7800 hektáros, cser, tölgy és gyertyán erdeiben él a világ legnagyobb dámpopulációja. A terület kezelője a Gyulaji Erdészeti és Vadászati Zrt. a fakitermelés és erdőtelepítés mellett magas színvonalú vadgazdálkodást folytat. Minden évben számos értékes trófeájú vad kerül puszkavégre, de a vaddisznóhajtásokon is gazdag a zsákmány. Az erdő területén festői környezetben több vadászház áll, melyek

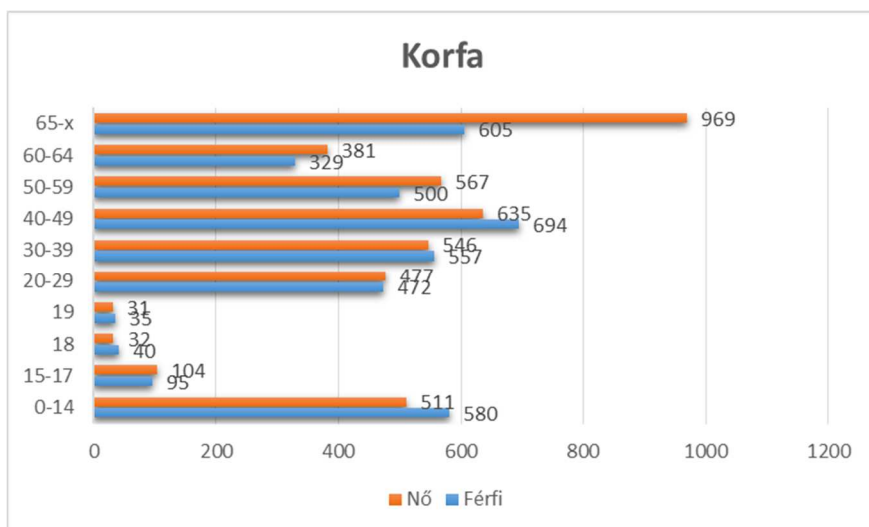
a vadászati szezonon kívül nyaralók számára is igénybe vehetők. Az erdő igen népszerű a turisták körében, séta közben dámszarvast, őzet, gímszarvast, vaddisznót is láthatnak. A kirándulni vágyók a Gyulaj Rt. központjában szerezhetik be a belépéshez szükséges engedélyt. A város közelében lévő **Pacsmagi halastavak** országos fontosságú természetvédelmi terület és nemzetközi jelentőségű vízmadár élőhely (Ramsari terület). Népszerű programlehetőség a horgászat, a város határában lévő halastavakban napi jegy váltásával bárki horgászhat. A tavak körül az elmúlt évtizedekben egész kis üdülőttelep alakult ki. A felsorolt értékeken, gyönyörű természeti környezeten kívül vonzóvá teszi még a nyugodt kisvárost a turisták körében a Balaton közelsége.

Demográfia

Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	8 728	bázis év
2017	8 723	99,94%
2018	8 661	99,29%
2019	8 440	97,45%
2020	8 322	98,60%
2021	8 441	101,43%

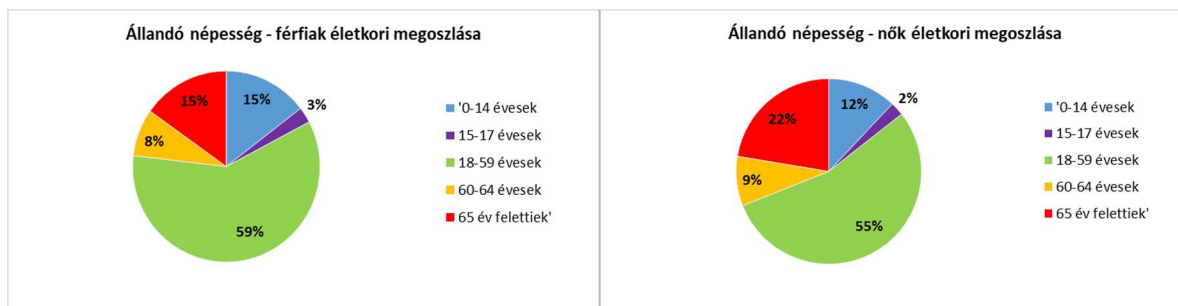

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén (Forrás: TEIR, KSH-TSTAR)

1. számú ábra – Állandó népesség nemi megoszlása korcsoportok szerint (Forrás: KSH)

Amint az 1. számú táblázatból látható, a településen a lakosság lélekszáma 2016 óta csökkenő tendenciát mutat. A település népességének korszerkezete az idős generáció -azon belül is a nők- arányának magas szintjét mutatja, de figyelmeztet arra is, hogy a következő 10 évben még egy jelentős csoport hagyja el a munkaerő-piacot és megy nyugdíjba.

2. számú ábra - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (Forrás: TEIR, KSH-TSTAR)

Nemek szerinti megoszlásban látható hogy a nők száma a településen belül magasabb a férfiakénál, azonban a 60 év felettiek körében tapasztalható nagyobb nő arányból adódik. A fiatal generáció és az aktív korúak körébe a férfiak enyhe többsége jellemzik a várost.

A népességszám csökkenésében alapvetően a természetes szaporodás és az el- illetve bevándorlás egyenlege játszik szerepet. A 2-es és 3-as számú táblázatból látható, hogy a népességcsökkenésben az évenként ugyan változó intenzitású, de folyamatos elvándorlási egyenleg mellett az élveszületések és halálozások számának negatív egyenlege játszik szerepet évről évre.

Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS 0601)	Elvándorlás (TS 0600)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	134	152	-18	-1,39
2017	117	179	-62	-6,64
2018	174	172	2	-6,54
2019	137	212	-75	-4,44
2020	170	207	-37	-1,54
2021	n.a.	n. a.	n.a.	n.a.

2. számú táblázat – Belföldi vándorlások (Forrás: TEIR, KSH-TSTAR)

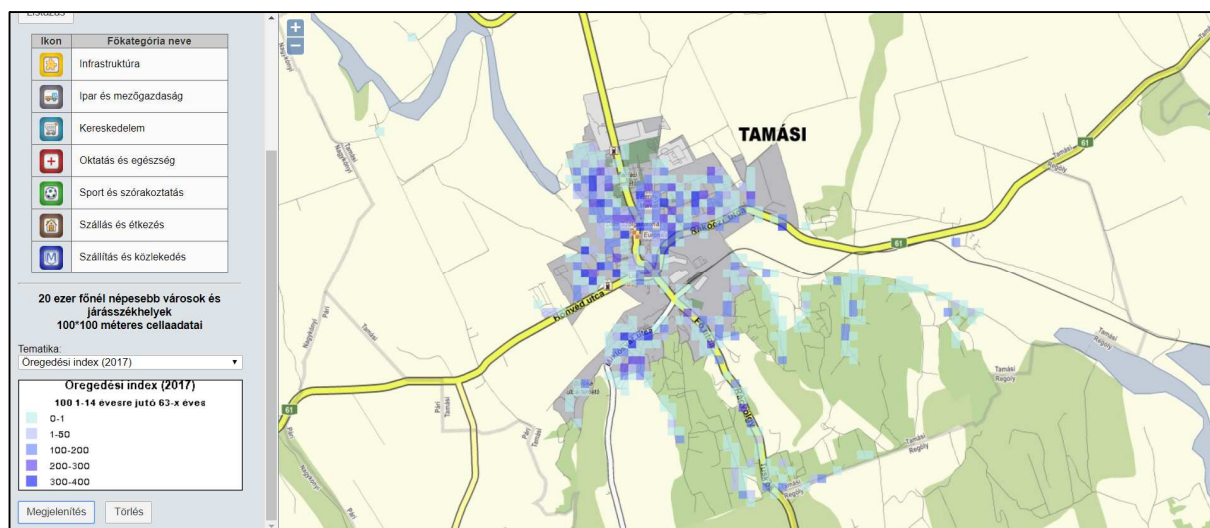
Év	Élveszületések száma	Halálozások száma	Természetes szaporodás (fő)
2016	68	104	-36
2017	71	92	-21
2018	66	103	-37
2019	94	121	-27
2020	84	103	-19
2021	n.a.	n.a.	n.a.

3. számú táblázat – Természetes szaporodás (Forrás: TEIR, KSH-TSTAR)

Ezt folyamatot írja le az öregedési tendencia is. Az öregedési index (4. számú táblázat) figyelmeztet a 65 év feletti korosztály folyamatos növekedésére, amely várhatóan a következő évekre is kihat. A település alapvetően előregedő társadalmában a fiatal korosztály létszámának lassú emelkedése önmagában nem befolyásoló tényező.

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2016	1400	1034	135,40%
2017	1439	1028	139,98%
2018	1485	1050	141,43%
2019	1518	1073	141,47%
2020	1553	1089	142,61%
2021	1 574	1 091	144,27%

4. számú táblázat – Öregedési Index, Tamási (Forrás: TEIR, KSH-TSTAR)

3. számú ábra- Öregedési index (Forrás: TEIR, KSH-TSTAR)

Munkaerő-piac

Ha valakinek megszűnik a munkaviszonya frusztrált állapotot idéz elő, többszörösen hátrányos helyzetű, tartósan munkanélküli ember esetében ez már az ún. „mínusz-szituáció”, ami az egyén olyan diszharmonikus állapota, amely bizonytalanságban, elégedetlenségi érzésben, kisebbségi érzésben, állásfoglalási bizonytalanságban, elhatározás-képtelenségben, tanácsalanságban, félelemben és szorongásban nyilvánul meg. Mindez párosulhat devianciákkal, magatartásbeli problémákkal. Ilyenek például az alkoholizmus, a munkavállalási hajlandóság hiánya, de ide sorolható az előítéletekből fakadó magatartás, akár a munkavállaló, akár a munkaadó tekintetében. A tartósan munka nélkül töltött időt sokféleképpen élik meg az emberek. Az azonban általános, hogy ebben a helyzetben a negatív hatások dominálnak. Hosszabb távon a munkából való kieséssel együtt jár a szakmai ismeretek leépülése, elavulása, lelki fenyegetettség a sorozatos visszautasítások miatt. A kudarcok, illetve a tehetetlenség hatására növekszik a stressz, a bizonytalanság érzése, a szociális értékvesztés, megkérdőjeleződik az „én” azonosság.

Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	5,6	5,01	5,31%
2017	4,46	3,85	4,16%
2018	4,5	4,21	4,36%
2019	4,17	4,19	4,18%
2020	4,99	6,22	5,61%
2021	4,48	4,46	4,47%

5. számú táblázat – Munkanélküliségi ráta nemek szerint, Tamási (Forrás: TEIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2016	2017	2018	2019	2010	2021
		520	438	314	276	222	158
20 év alatti	Fő	10,5	12,75	10,75	12,5	9,75	6,75
	%	2,0%	2,9%	3,4%	4,5%	4,4%	4,3%
20-24 év	Fő	70	61,5	46,75	47,25	36,25	18
	%	13,5%	14,1%	14,9%	17,2%	16,3%	11,4%
25-29 év	Fő	57,5	52,5	41	38,75	27	20,5
	%	11,1%	12,0%	13,1%	14,1%	12,2%	13,0%
30-34 év	Fő	70,25	49	33	24,75	19,5	10,5
	%	13,5%	11,2%	10,5%	9,0%	8,8%	6,6%
35-39 év	Fő	64	56	35,5	29,25	20	13,25
	%	12,3%	12,8%	11,3%	10,6%	9,0%	8,4%
40-44 év	Fő	60,25	52,25	33,5	23	23	15
	%	11,6%	11,9%	10,7%	8,3%	10,4%	9,5%
45-49 év	Fő	49,75	42,5	28,5	26,75	25,75	25,25
	%	9,6%	9,7%	9,1%	9,7%	11,6%	16,0%
50-54 év	Fő	70,75	48,5	31	25,5	19,75	12
	%	13,6%	11,1%	9,9%	9,3%	8,9%	7,6%
55-59 év	Fő	62	53,25	36,25	22,5	17,5	10,25
	%	11,9%	12,2%	11,6%	8,2%	7,9%	6,5%
59 év feletti	Fő	4,75	9,25	17,25	25,25	23,5	26,75
	%	0,9%	2,1%	5,5%	9,2%	10,6%	16,9%

6. számú táblázat – Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint, Tamási (Forrás: TEIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	180 napon túli nyilvántartott állás keresők száma nemek szerint			Nők és férfiak aránya a 180 napon túli nyilvántartott állás keresőkön belül (TS 058)	
	%	Férfi	Nő	Összesen	Férfiak	Nők
2016	24,24	118	120	238	49,60	50,40
2017	28,06	75	72	147	51,00	49,50
2018	22,49	40	78	118	33,90	66,10
2019	22,14	27	73	100	27,00	73,00
2020	18,04	31	44	75	41,30	58,70
2021	19,31	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

7. számú táblázat – 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma és aránya nemek szerint, Tamási (Forrás: TEIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

18-29 évesek száma				Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma					
Év	Férfi	Nő	Összesen	Férfi		Nő		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	657	677	1 334	36	6	27	4,00	63,00	4,70
2017	652	641	1 293	19	3	22	3,40	41,00	3,20
2018	632	636	1 268	24	4	36	5,70	60,00	4,70
2019	607	600	12 007	12	2	18	3,00	30,00	2,50
2020	578	560	1 138	12	2	10	1,80	22,00	1,90
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

8. számú táblázat – Pályakezdő állás keresők száma és a 18-29 éves népesség száma, Tamási (Forrás: TEIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

A fenti adatok szemléltetik a munkanélküliség jól látható csökkenését Tamásiban 2016 óta. A nyilvántartott állás keresők száma mind a nők, mind a férfiak körében 4,5 % alá csökkent 2020-ra, 2021-ben pedig ez a mutató 2,6%.

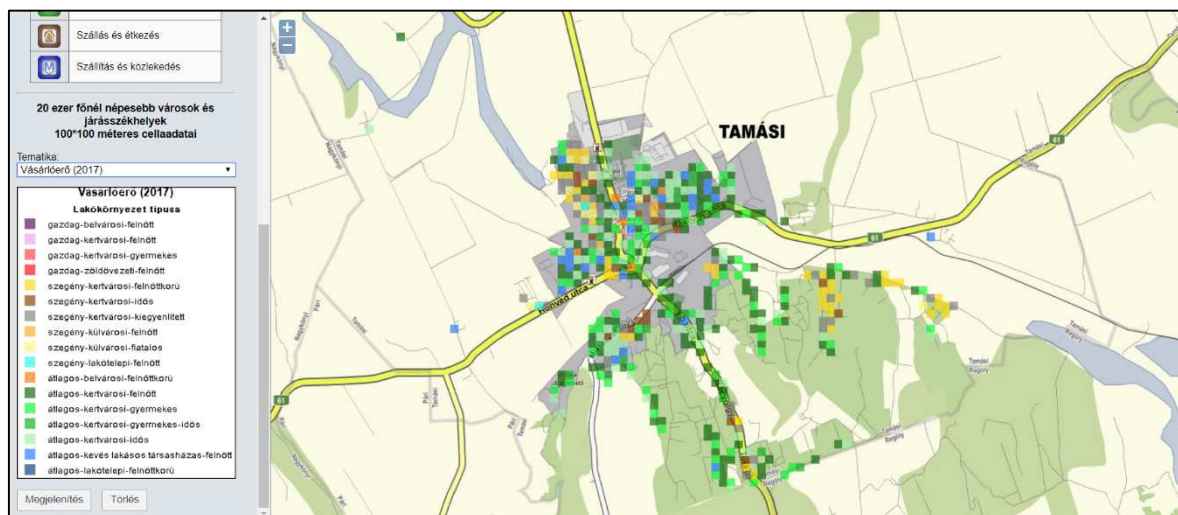
Kifejezetten kedvező a nők esélyegyenlőségének vizsgálata szempontjából, hogy a körükben mért munkanélküliség több mint a felére csökkent 5 év alatt. Persze kérdéses, hogy milyen munkakörökben sikerült elhelyezkedniük.

Kedvező a 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek számának alakulása is. Ezen belül azonban a férfiaknak nagyobb esélyük volt az elmúlt években elhelyezkedni, míg a tartós munkanélküliek körében a nők aránya magasabb lett. A pályakezdők korosztályának körében 2% alatti regisztrált állás keresőt mértek 2021-ben, ami évenkénti összehasonlításban szintén javuló tendenciát mutat.

Fontos kiemelni, hogy az állás keresők számának csökkenését jelentős mértékben okozhatja a közfoglalkoztatás, tehát a másodlagos munkaerő-piaci integráció.

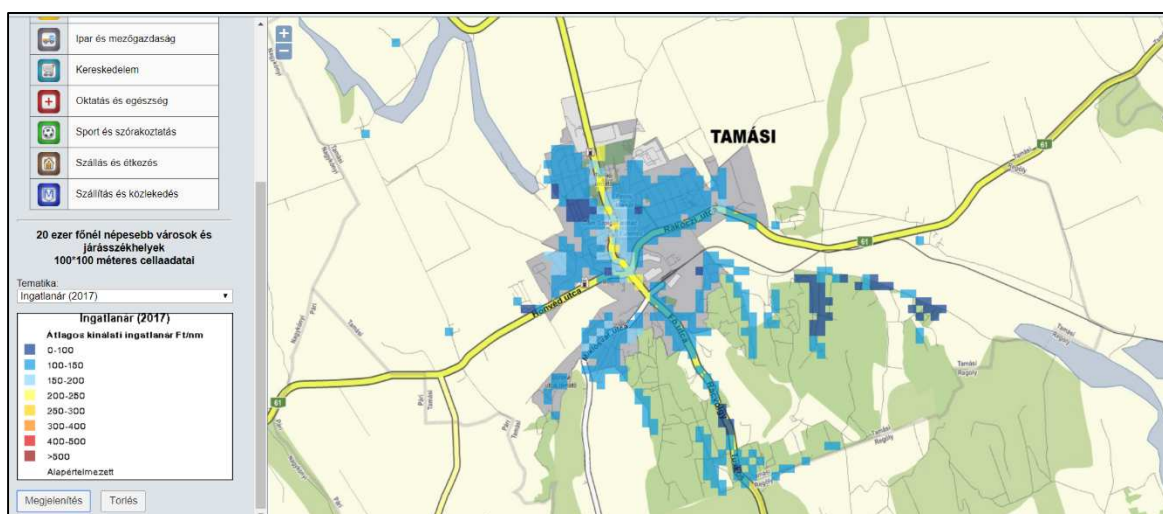
Jövedelmi helyzet

A lakosság jövedelmi helyzetére vonatkozóan nem állnak rendelkezésre részletes idősoros adatok. Következtetni lehet a vásárlóerőből, az ingatlan árakból, és a személyi jövedelemadó befizetésekből.

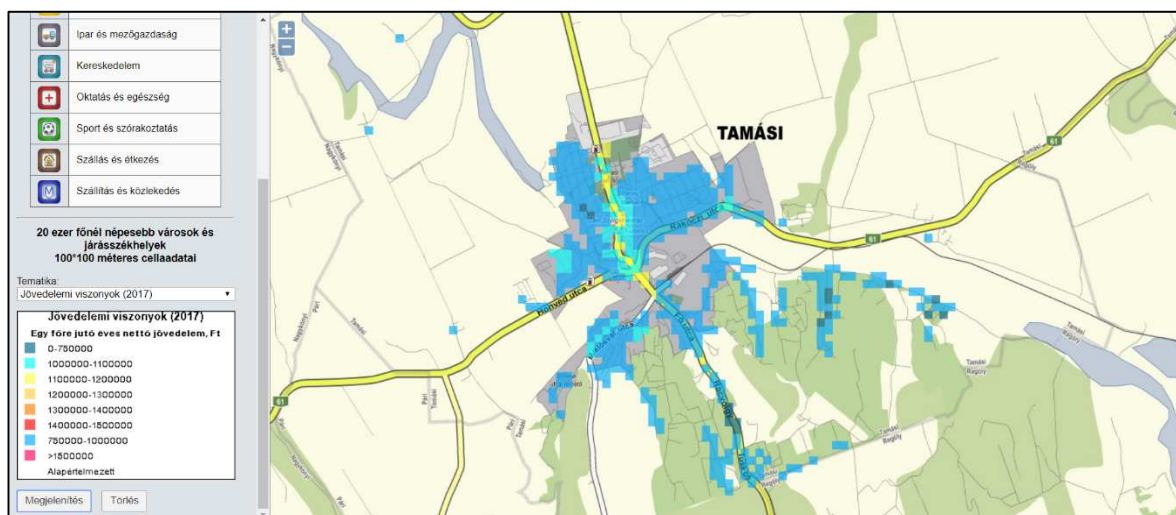
4. számú ábra- Vásárlóerő (Forrás: TEIR)

Az alábbi ábrákon a vásárlóerő és az ingatlanárak megoszlása látható a településen belül. A vásárlóerő alapján átlagos a lakosság jövedelmi szintje a régióhoz viszonyítva, és elmarad az országos átlagtól. Az ingatlanárak alapján a jövedelmi helyzet inkább átlag alatti, kiemelten egyes területeit (főként külterületeket) a városnak.

5. számú ábra- Ingatlanárak (Forrás: TEIR)

Jól illusztrálja a városban lakók belső szegmentálódását és egyes városrészek egészének elszegényedését Tamási jövedelemtérképe. A 6.számú ábrán is jól látszik, hogy míg a belvárosi és a 65-ös főút menti területeken az egy főre jutó éves nettó jövedelem eléri, ill. meghaladja az 1.000.000 Ft-ot, addig a külterületi városrészekeken ez jóval alatta maradt, itt a legnagyobb az alacsony jövedelmi szegmensbe tartozók aránya.

6. számú ábra- Jövedelmi helyzet (Forrás: TEIR)

Iskolázottság

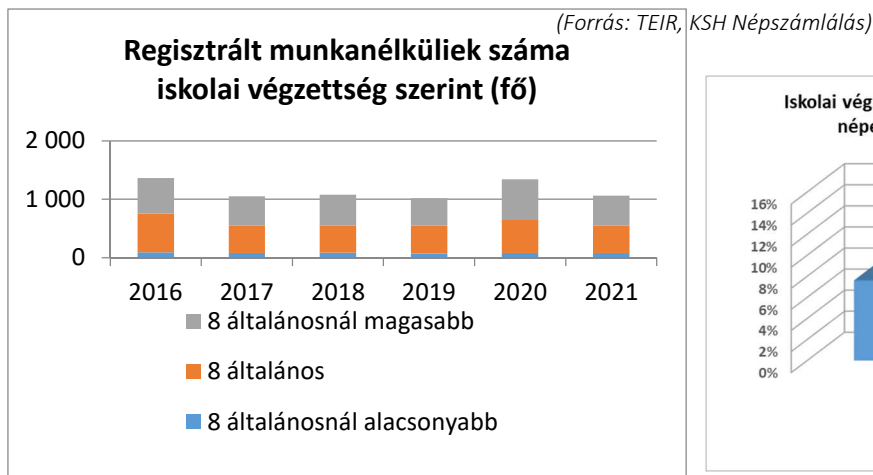
A HEP helyzetelemzése kapcsán fontos az alacsony iskolai végzettség mértéke. Az e tekintetében rendelkezésre álló adatok alapján a népszámlálások közötti időszakban jelentősen csökkent az iskolai végzettséggel nem rendelkezők aránya, és az aktív korúakon belül is 9% körüli értéket mutat. Ez is magyarázhatja, hogy az álláskereső körében az arányuk igen alacsony, a regisztrált munkanélküliek főként a 8 általános iskolai végzettség feletti képesítéssel rendelkezők köréből kerül ki.

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő
	%	%	%	%
2001	92,4%	84,2%	7,6%	15,8%
2011	97,5%	93,3%	2,5%	6,7%

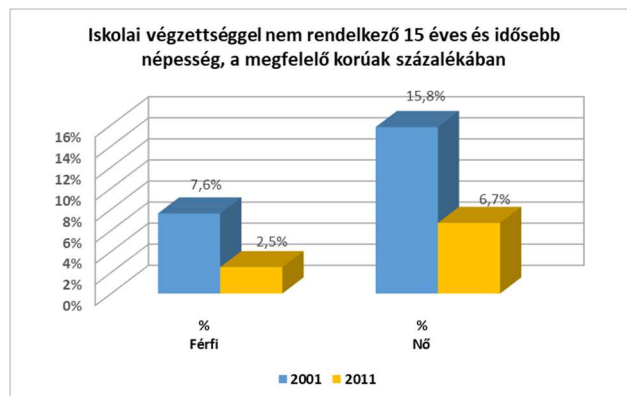
9. számú táblázat – Alacsony iskolai végzettség, Tamási (Forrás: TEIR, KSH Népszámlálás)

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	1 361	91	6,69%	662	48,64%	608	44,67%
2017	1 049	81	7,72%	473	45,09%	495	47,19%
2018	1 079	84	7,78%	466	43,19%	529	49,03%
2019	1 019	67	6,58%	481	47,20%	471	46,22%
2020	1 343	83	6,18%	561	41,77%	699	52,05%
2021	1 060	78	7,36%	467	44,06%	515	48,58%

10. számú táblázat – Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint, Tamási

7. számú ábra- Regisztrált munkanélküliek
(Forrás: TEIR)

8. számú ábra-Iskolai végzettséggel nem rendelkezők
(Forrás: TEIR)

Pénzbeni ellátások

A pénzbeni ellátások körében megemlítenéd, hogy az elmúlt években több változás is végbement az ágazaton belül, mely az összehasonlító elemzést árnyalhatja.

- 2013. január 1-től az alanyi jogú ápolási díj a Járási Hivatalok hatáskörébe került át.
- 2015. március 1-től a méltányossági ápolási díjra vonatkozó szabályok kikerültek a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény hatálya alól, ezért a méltányos ápolási díj folyósítása ezen a jogcímen 2015. február 28. napjával megszűnt.
- 2015. március 1. napjától az önkormányzatok a települési támogatás keretében ellátást biztosíthatnak 1993. évi III. törvény 45. § (1) bekezdés b) pontja alapján 18. életévét betöltött tartósan beteg személy ápolását gondozását végző hozzátartozók részére
- A 2015. évi adatok a méltányossági ápolási díjban részesülők számát, továbbá a települési támogatás keretén belül az ápolási támogatásban részesülők számát együttesen tartalmazza.
- A 2020-2021. évi adatok már csak a települési támogatás keretében nyújtott ápolási támogatásban részesülők számát tükrözik.

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma	Álláskeresői segélyben részesülők (fő)	Álláskeresői segélyben részesülők %
2016	6 210	4,25	0,1%
2017	5 945	7,75	0,1%
2018	5 842	12	0,2%
2019	5 689	16,25	0,3%
2020	5 569	19,25	0,3%
2021	n. a.	21	n.a.

10. számú táblázat – Álláskeresői segélyben részesülők száma, Tamási (Forrás: TEIR, KSH)

Év	Regisztrált munkanélküliek / nyilvántartott állás keresők száma	Állás keresési járadékra jogosultak	
	Fő	Fő	%
2016	0	71,75	#ZÉRÓOSZTÓ!
2017	0	34	#ZÉRÓOSZTÓ!
2018	0	34	#ZÉRÓOSZTÓ!
2019	0	28,5	#ZÉRÓOSZTÓ!
2020	0	39,25	#ZÉRÓOSZTÓ!
2021	165	40,5	24,5%

11. számú táblázat – Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma, Tamási
(Forrás: TEIR, KSH)

Év	Rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma (negyedévek átlaga)	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2015. márc. 1-től érvényes módszertan szerint		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (2015. március 01-től az ellátásra való jogosultság megváltozott)	
	Fő	Fő	15-64 évesek %- ában	Fő	Munkanélküliek %- ában
2016	107		1,72%	125	24,05%
2017	81,25		1,37%	91,66	20,95%
2018	41,00		0,70%	51,54	16,44%
2019	36,00	11,64	0,63%	67,39	24,46%
2020	37,75	15,83	0,68%	40,33	18,17%
2021	34,25	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!

12. számú táblázat

Aktív korúak ellátása - Rendszeres szociális segélyben, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban, valamint foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma, Tamási (Forrás: TEIR, KSH)

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma	Összesen
2016	49	n.a.	#ÉRTÉK!
2017	47,54	n.a.	#ÉRTÉK!
2018	49,17	n.a.	#ÉRTÉK!
2019	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2020	45,11	n.a.	#ÉRTÉK!
2021	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!

13. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma, Tamási
(Forrás: TEIR, KSH)

Az állás keresési segélyben részesülők száma 2021-ben 21 fő volt. Arányuk is nőtt a regisztrált állás keresőkön belül, azonban a regisztráltak száma 2012 óta több mint a felére csökkent. A rendelkezésre álló adatok hiányosak ugyan, de a rendszeres szociális segélyben részesítettek, az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesültek és az FHT-ban részesülők száma is csökkent az elmúlt években. Ápolási díjban alanyi jogon részesülők száma konstans, méltányossági indok alapján támogatásban részesültek számáról nem áll rendelkezésünkre adat.

Lakásállomány

A lakásállomány kapcsán kevés hozzáférhető adat áll rendelkezésre, azonban ami elérhető az alapján elmondható, hogy Tamási város 3.785 db lakással rendelkezik, melyből önkormányzati bérlakás csupán 44 db. Egy átfogó lakásgazdálkodási program keretében az önkormányzatnak érdemes foglalkozni az alacsony bérlakás állomány bővítéséről, a szociális bérlakások hasznosításának kérdéseiről kifejezetten akkor, ha a hátrányos helyzetű célcsoportok lakhatási feltételeinek javításában hosszú távon gondolkodik.

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma (TS 6001)	Adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma (TS 6101) részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2016	406	44
2017	333	8
2018	295	1
2019	227	1
2020	216	n.a.
2021	66	n.a.

14. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma, Tamási (3.4.2 számú táblázat) (Forrás: TEIR)

A HEP – mint az esélyegyenlőség legfőbb helyi szintű dokumentuma – egyik fő értéke és egyben küldetése az alkotmányos jogok (alapjogok) érvényre juttatásának támogatása az Európai Unió Alapjogi Chartájával összhangban a szabadságok, az egyenlőség, a szolidaritás, a polgárok és az igazságszolgáltatás területén, különös tekintettel az alábbiakra:

- A szabadsághoz és biztonsághoz való jog
- A magán- és a családi élet tiszteletben tartása
- A személyes adatok védelme
- A gondolat-, a lelkiismeret- és a vallásszabadság
- A véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadsága
- Az oktatáshoz való jog
- A foglalkoztatás megválasztásának szabadsága és a munkavállaláshoz való jog
- A férfiak és a nők közötti egyenlőség
- A gyermekek jogai
- Az idősek jogai
- A fogyatékkal élő személyek beilleszkedése
- A gyermekmunka tilalma és a fiatalok munkahelyi védelme
- A szociális biztonság és a szociális segítségnyújtás
- Egészségvédelem
- Környezetvédelem

Fontos, hogy Tamási városban megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén: a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és a közlekedési eszközök vonatkozásában, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkaalkalmak, valamint a kulturális és társadalmi élet, sport és szórakozási lehetőségek területén is. A fogyatékos személyek speciális segítséget igénylő emberek. Életük nem kevesebb, és nem több, egyszerűen más, másfajta emberi élet. A fogyatékos ember, a betegekhez, az idősekhez és a gyermekekhez hasonlóan segítségre szorul.

Tamási Város Önkormányzatának célja, hogy minden lakója számára elérhetővé tegye a közszolgáltatásokat, biztosítsa az idősek, a fogyatékkal élők és a hátrányos helyzetű polgárok esélyegyenlőségét az élet különböző területein. Ennek érdekében, a fenti célok minél hatékonyabb és eredményesebb megvalósítása érdekében megalkotja a települési esélyegyenlőségi programját. A program tartalmazza a helyzetelemzést és az erre épülő cél és feladat-meghatározásokat, valamint azok megvalósításának ütemezését. Az esélyegyenlőségi program a településen feltárt esélyegyenlőségi problémákra reagál, és beavatkozásokat tartalmaz azok kezelésére. A helyzetelemzés célja annak megállapítása, hogy a városban élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok a teljes lakossághoz viszonyítva milyen jövedelmi, foglalkoztatási, képzettségi, szociális, lakhatási, területi, egészségügyi mutatókkal rendelkeznek, és ezek alapján milyen esélyegyenlőtlenségi problémákkal küzdenek. Az esélyegyenlőségi program a település területén élő hátrányos helyzetű csoportokra irányul, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül. Az esélyegyenlőségi terv alapját képező módszertani segédlet potenciálisan kiemelt hátrányos helyzetű társadalmi csoportnak tekinti a mély szegénységben élőket és a romákat, a gyermekeket, a nőket, a gyermekeket, az időseket és a fogyatékkal élő személyeket. Az esélyegyenlőség érvényesülésének problémája a további hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különböző élethelyzetben lévő egyének esetében is felmerülhet. Ennek megfelelően az esélyegyenlőségi program által célzott hátrányos helyzetű társadalmi csoportok köre a helyi sajátosságokra reagálva – az esélyegyenlőségi törvény szempontjait figyelembe véve – bővíthető. Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Az esélyegyenlőség érvényesítése nem pusztán követelmény, hanem az önkormányzatoknak is hosszú távú érdeke, hiszen azt a célt szolgálja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatásokra – függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékkal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete. Tamási Város élve a törvény adta lehetőséggel, a fent említett célok minél hatékonyabb megvalósításának érdekében megalkotja a településre vonatkozó helyi esélyegyenlőségi programját, mely tartalmazza az Önkormányzat által ellátott feladatokkal kapcsolatos célokat.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Tamási Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás,
- a szociális biztonság,
- az egészségügy,
- az oktatás és a lakhatás területén

a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

A 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. §-a nevesíti az esélyegyenlőségi szempontból kiemelt, fókuszban lévő célcsoportokat, így szükséges számba venni azok számát és arányát, helyzetét a településen.

Célunk továbbá áttekinteni, hogy miként alakul a szolgáltatásokhoz való hozzáférés és e tényezők alapján fel kell tárni azokat a problémákat, melyek az esélyegyenlőség elvét nem, vagy nem kellő mértékben támogatják.

A helyzetelemző rész célja még, hogy olyan tervezési támpontokat adjon a HEP további fejezeteihez, amelyek alapján az esélyegyenlőségben érintett (al)ágazatokban meghatározhatók azon intézkedések, melyek végrehajtásával közép- és hosszú távon szignifikánsan javul az esélyegyenlőség helyzete Tamásiban.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM HELYZETELEMZÉSE (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és

a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)

a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)

a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)

a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)

az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)

a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gytv.)

a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nktv.)

előírásaira.

Joghierarchia szempontjából a két legfontosabb vonatkozó dokumentum értelemszerűen Magyarország Alaptörvénye és az Európai Unió Alapjogi Chartája, amely teljes keretet adnak az esélyegyenlőség témaköréhez. Ezen két alapidokumentummal összhangban szükséges minden

továbbá jogszabály megalkotása, ideértve a törvényeket, kormányrendeleteket, kormányhatározatokat, miniszeri rendeleteket és az ezek alapján összeállított szakpolitikai módszertani dokumentumokat, kezdeményezéseket, mint például Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, EU 2020 stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, romaügyi stratégiák, Nemzeti Ifjúsági Stratégia. Ugyancsak ide tartozik a Magyarország és az Európai Unió **2014-2020 közötti időszakra szóló Partnerségi Megállapodása**, amely alapján elkészültek az esélyegyenlőség területére érdemben is kiható egyes Operatív Programok:

- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)
- Integrált Közlekedés-fejlesztési Operatív Program (IKOP)
- Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP)
- Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program (RSZTOP)
- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP)
- Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP)
- Vidékfejlesztési Program (VP)
- Közigazgatás- és Köszolgáltatás-fejlesztés Operatív Program (KÖFOP)
- Magyar Halgazdálkodási Operatív Program (MAHOP)

Természetesen a HEP-hez kapcsolódó egyéb, főbb stratégiai dokumentumok is számbavétele is nélkülözhetetlen, így értelemszerűen ezeket a jelen dokumentum készítésekor figyelembe vettük, hiszen a szakmai kapcsolódás és illeszkedés legalább olyan fontos, mint a jogi-alapjogi konzisztencia:

Az **Európa 2020** az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája, a 2000-ben megkezdett Lisszaboni Stratégia folytatása, annak tapasztalatait beépítő új, közösségi gazdaságpolitikai célrendszer és ahhoz tartozó intézkedésterv. Célja nem csupán a válság leküzdése, a stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni, és az intelligensebb, fenntarthatóbb és befogadóbb növekedés feltételeit kívánja megteremteni. Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzések, melyeket 2020-ra az EU egészének teljesítenie kell két területen is megjelenik. Az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni. A szegénység/társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközét tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik, melyeket a tagállamoknak minden év áprilisában, a stabilitási/konvergencia programokkal együtt kell elkészíteniük. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdni. A dokumentumok azt is meghatározzák, hogy kik, mikor, milyen intézkedéseket hoznak majd, s hogy ennek milyen költségvetési vonzatai lesznek.⁴ A Nemzeti Reform Program az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzete javításának szempontjából közvetlen jelentőségű bíró célkitűzéseket és intézkedéseket tett.

A **Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia** (NTFS) egy programozási dokumentum, amely meghatározott elvek és értékek mentén határozza meg egyfelől a kezelendő problémákat (különös tekintettel a hazai roma társadalom helyzetére), meghatározza az integrációs célokat és fejlesztendő területeket (ilyen a gyermekek, a romák, az elmaradott térségek helyzete), majd ezek alapján a szükséges intézkedéseket.

A **„Legyen jobb a gyerekeknek!”** Nemzeti Stratégia az NTFS-t egészíti ki lényegében, hiszen pontosabb keretet ad a rászoruló hazai gyermekek és családok felzárkóztatásának támogatásához.

Ugyancsak a gyermekek (és fiatalok) támogatását, integrációját, esélyeinek növelését célozza meg a 2009-ben elfogadott **Nemzeti Ifjúsági Stratégia** (NIS), amely 2024-ig fogalmazza meg egyfelől a gyermekek és fiatalok helyzetét, a kezelendő krízispontokat és azon intézkedéseket, amelyek az érintett korosztály helyzetének javítását célozzák.

Az esélyegyenlőségi törvény

2003-tól (és módosítva 2017-től) ezen jogszabály határozza meg azon az egyenlő bánásmód kritériumrendszerét és a kritériummal érintett szakmai, szakpolitikai területeket. Itt a jogszabály különös tekintettel van a nemzetiségi jogokra (nemzetiségi, faji hovatartozás, bőrszín), a családi jogokra (anyaság, apaság, a családalapítás joga, gyermekek jogai), a nemi identitás kérdéseire, az anyanyelv használatához való jogra, a fogyatékkal élők jogaira és természetesen a foglalkoztatási, munkavállalási esélyegyenlőségre.

Intézményesülés:

A törvény révén létrejön az Egyenlő Bánásmód Hatóság (EBH), amely a törvényben foglaltak betartatását, szakmai szintű irányítását, a jogorvoslati feladatok ellátását végzi autonóm állami szervként. Értelemszerűen az EBH jogosult eljárások lefolytatására a benyújtott panaszok kapcsán a védett tulajdonságok megsértése esetén jogosult szankciók kiszabására is.

Fontos szakmai szempont ugyanakkor, hogy a nem megfelelő bánásmód (tehát a diszkrimináció) fajtái szerint az alábbiakat különböztetjük meg:

- Közvetlen hátrányos megkülönböztetés
- Közvetett hátrányos megkülönböztetés

- Zaklatás
- Jogellenes elkülönítés
- Megtorlás

Ugyanígy diszkriminációnak minősül az is, ha egy védett tulajdonságú csoport – jogszabályban foglalt - jogai sérülnek bizonyos feladatok elmulasztása esetén – erre legjobb példa az akadálymentesítés elmulasztása.

A **362/2004. (XII. 26.) számú Kormányrendelet** szabályozza az Egyenlő Bánásmód Hatóság eljárásának részletes szabályait.

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság elérhetőségei:

Székhelye: 1013 Budapest, Krisztina krt. 39/B. V. emelet

Minden megyében található ügyfélszolgálat, ahol egyenlőbánásmód referens nyújt segítséget az ügyfeleknek.

Postacíme: Pf. 672

Telefonszáma: +36/80/203-939 (ingyenesen hívható zöldszám)
+36/1795-2975 (központi szám)

Faxszáma: +36/1795-2975

E-mail címe: ebh@egyenlobanasmod.hu

Honlapjának címe: www.egyenlobanasmod.hu

A Hatóság mobilapplikáció segítségével is elérhető.

A modern társadalmi modell és berendezkedés jellegéből adódóan a diszkrimináció elsősorban a kereskedelem, a lakhatás, az egészségügy, az oktatás, a szociális jogok és a foglalkoztatás területén érvényesül.

Jogorvoslat és szankciók

Fontos kiemelni, hogy ezen a területen megkülönböztetjük a bírósági és a hatósági eljárástípusokat. Jellemzően a munkahelyi jogsértések kivizsgálása munkaügyi perben, a személyiségi jogi sértések polgári per keretében kerülnek megtárgyalásra.

A bírósági eljáráson kívül a hatósági eljárásokért az EBH felel. Fontos kiemelni, hogy az EBH csak meghatározott forma szerinti bejelentések esetén indít vizsgálatot. A hatóság nem tud eljárni a családi, hozzátartozói viszonyokban, magánjellegű kapcsolatokban, hitéleti tevékenységben, tagsági jogviszonyokban.

Ha és amennyiben a törvény szerint lefolytatott hatósági eljárás eredményeként az EBH jogsértést állapít meg, szankciókat alkalmazhat a védett csoportok jogainak védelme érdekében.

A törvény 8.§-a az alábbi **védett csoportok**, tulajdonságokat különbözteti meg az érintett

- neme,
- faji hovatartozása,
- bőrszíne,
- nemzetisége,
- nemzetiséghez való tartozása,
- anyanyelve,
- fogyatékosága,
- egészségi állapota,
- vallási vagy világnézeti meggyőződése,
- politikai vagy más véleménye,
- családi állapota,
- anyasága (terhessége) vagy apasága,

- szexuális irányultsága,
- nemi identitása,
- életkora,
- társadalmi származása,
- vagyoni helyzete,
- foglalkoztatási jogviszonyának vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyának részmunkaidős jellege, illetve határozott időtartama,
- érdekképviselőhöz való tartozása,
- egyéb helyzete, tulajdonsága vagy jellemzője (a továbbiakban együtt: tulajdonsága) szerint.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Tamási Város Önkormányzatának az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi rendeletei:

- Az egészségügyi alapellátás körzeteiről szóló 20/2009. (IX. 1.) rendeletében a Képviselő-testület meghatározta a háziorvosi, a házi gyermekorvosi, a fogorvosi, és a védőnői ellátás körzeteit, ellátatlan terület nincs.
- A képviselő-testület a települési támogatásokról, egyes szociális és gyermekvédelmi ellátásokról szóló 26/2021.(IX. 2.) számú önkormányzati rendeletében Tamási város lakóinak szociális biztonsága érdekében meghatározta az önkormányzat által biztosított egyes szociális és gyermekjóléti ellátások formáit, szervezetét, a jogosultság feltételeit, valamint érvényesítésének garanciáit. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) március 1-jei hatállyal jelentős mértékben módosult a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszerét illetően. A jegyzői hatáskörben lévő aktív korúak ellátásának megállapítása a járási hivatal hatáskörébe került – ezzel együtt a rendszeres szociális segély valamint a foglalkoztatást helyettesítő támogatás is. Az alábbi ellátási formákra az Szt. 2015. március 1-jétől nem tartalmaz szabályozást: lakásfenntartási támogatás, adósságkezelési szolgáltatás, méltányossági ápolási díj, méltányossági közgyógyellátás. Az önkormányzati segély is átalakult: a rendkívüli élethelyzetre tekintettel települési támogatás keretében nyújtható támogatás. Az önkormányzat kötelezettsége abban áll, hogy a települési támogatásról rendeletet alkosson. Annak eldöntése, hogy e támogatás keretében milyen célokra, mely feltételek teljesülése esetén milyen összegű támogatást nyújt, teljes mértékben az önkormányzat mérlegelési jogkörébe tartozik. Az Szt. által szabott egyetlen kötelezettség az, hogy a képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani. Az Szt. a települési támogatás keretében biztosítandó juttatások körét csak példálózóan sorolja fel, de a felsorolt célok a módosítással „eltörölt” támogatási formákhoz hasonló célokat tartalmaznak, így az önkormányzat igyekezett azokat megtartva megalkotni az új rendeletet. A rendelet szerint a jogosult részére szociális rászorultsága esetén – a szociális alapellátás keretében – jövedelme kiegészítésére, pótlására pénzbeli és természetbeni ellátások biztosíthatók. Pénzbeli ellátásként települési támogatás, rendkívüli települési támogatás, valamint felsőoktatási hallgatói ösztöndíj (Bursa Hungarica) adható. Természetbeni ellátás: a tanulók helyi közlekedésének támogatása, szociális tűzifa és a szociális gyermekétkeztetés.
- A rendeletben rögzítésre került a szociálpolitikai kerekasztal feladata, amely a szociálpolitikai koncepciók véleményezésére, a meglevő szolgáltatási típusok, formák, rendszerek értékelése, elemzése, a szolgáltatástervezési koncepcióban meghatározott feladatok megvalósulásának figyelemmel kísérésére, az önkormányzati közfoglalkoztatási terv véleményezésére terjed ki.
- A személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról szóló 9/2011. (IV. 1.) számú rendeletében a képviselő-testület meghatározta a Tamási és Környéke Szociális Központ által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátási formákat, valamint a térítési díj mértékét, továbbá részletezi az ellátások igénybevételének, megszüntetésének módját. A szociális alapfeladatok közül az étkeztetést, a házi segítségnyújtást,

a családsegítést (ezen belül adósságkezelési tanácsadást), valamint a nappali ellátást biztosítják az intézményben. A szakosított ellátási forma: az ápolást, gondozást nyújtó intézmények.

- Az önkormányzat tulajdonában álló lakások és helyiségek bérletéről, valamint elidegenítésükről 32/1920. (X. 1.) rendelet az Önkormányzat tulajdonában lévő minden – a rendelet 1. számú mellékletében meghatározott – lakásra és nem lakás céljára szolgáló helyiségre terjed ki. A képviselő-testület az (1) bekezdésben szereplő lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérbeadásával, valamint elidegenítésével kapcsolatos bérbeadási feladatok ellátásával a Tamási Vagyongazdálkodó Kft-t bízta meg. A szociális helyzet alapján történő bérbeadás esetén a bérlő kiválasztásának jogát a képviselő-testület gyakorolja. A rendelet tartalmazza, hogy az önkormányzati bérlakást milyen jogcímen lehet bérbe adni, így önkormányzati bérlakás pályázat útján, szociális helyzet alapján, bérlő-kiválasztási jog alapján, lakásgazdálkodási feladatok keretében, közérdekű feladatok megoldása érdekében, másik lakás juttatására vállalt kötelezettség alapján, törvényi kötelezettség alapján, méltányossági okból, valamint fiatalok garzonházaként lehet bérbe adni.
- A lakáshoz jutás és lakásfelújítás helyi pénzbeli támogatásáról szóló 14/1992. (V. 21.) számú önkormányzati rendelet tartalmazza a helyi támogatás célját, formáit és összegeit. Helyi támogatás - részletesen meghatározott rászorultsági feltételek megléte esetén lakás, lakóépület építésének befejezéséhez, új vagy használt lakás, lakóépület vásárlásához vagy cseréjéhez, valamint lakás, lakóépület bővítéséhez, felújításához, javításához nyújtható.
- A közoktatásban alkalmazandó térítési és tandíjakról szóló 16/1997. (IX. 8.) számú önkormányzati rendeletben az Önkormányzat meghatározta az ingyenesen, illetőleg a térítési díj ellenében igénybe vehető szolgáltatásokat, valamint a tanulmányi eredmény, illetve szociális helyzet alapján adható kedvezményeket is.
- Tamási Város Önkormányzata a 2013-2018-os időszakra rendelkezik képviselő-testület által elfogadott helyi esélyegyenlőségi programmal.
- Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testülete a 169/2015. (IX. 30.) számú határozatával jóváhagyta a „Tamási Integrált Településfejlesztési Stratégiája” címmel készített tervdokumentációt.
- Tamási Város Polgármestere a 267/2020. (XII. 16.) számú határozatával felülvizsgálta a 2018-2023-os időszakra vonatkozó képviselő-testület által elfogadott helyi esélyegyenlőségi programot.
- Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testülete a 158/2022. (IX. 7.) számú határozatával jóváhagyta a „Fenntartható Városfejlesztési Stratégia 2022-2027” és „TOP Plusz Városfejlesztési Programterv (TVP) 2021-2027” címmel készített tervdokumentációkat.

Fontos külön kiemelni, hogy a HEP a szakmai dokumentumok mellett teljesen illeszkedik mindenkor hatályos, Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényhez, hiszen **Tamási Város Önkormányzata kötelező és vállalt feladatai ellátásán keresztül biztosítja a teljes, esélyegyenlőséget érintő szinergiát.**

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Különös figyelemmel szükséges lenni arra, hogy a HEP-ben megfogalmazott célok és a hozzájuk kapcsolódó intézkedések jelentős pénzügyi forrásigénnyel is járnak. Az esetek zömében ezen intézkedésekhez az önkormányzatnak nincs meg a saját pénzügyi forrása, következésképpen a szükséges fedezet jellemzően pályázati úton biztosítható. A szakmai relevancia mellett így a módszeres programozás szükségességét igazolja a megfelelő forrásallokáció is.

Ebben a kontextusban a tervezés alapját az önkormányzat által 2016-ban elfogadott és 2018-ban módosított Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) jelenti.

A célrendszerből különösen az alábbiak relevánsak a jelen dokumentumra:

- Helyi erőforrásokon alapuló munkahelyteremtés
- Életminőség javítás a műszaki infrastruktúra-fejlesztés eszközeivel
- Humán erőforrás fejlesztése, a népességmegtartó képesség erősítése
- Társadalmi kohézió erősítése, a leszakadó csoportok támogatása

A fent jelzett pontokat a HEP egyes fejezetei önállóan is érintik, illetve ahhoz kapcsolódnak, különösen a megfogalmazott intézkedések.

Az alábbiakban azon jogszabályi rendelkezések ismertetésére kerül sor, amelyek koncepciók, tervek elkészítését írják elő az önkormányzatok számára.

- Tamási Város Településfejlesztési Koncepciója 2003-ban készült el.
- Tamási Város Civil Koncepciója 2005. májusában került elfogadásra, amely 2009. decemberében felülvizsgálatra került, amiről a képviselő-testület a 216/2009. (XII. 23.) számú határozatával döntött. Tamás Város Önkormányzata elismeri, hogy az önkéntes és civil közösségeken alapuló közösségi szektor létfontosságú szerepet tölt be a társadalomban, Tamási életében. A „harmadik szektor” heterogén, sokszínű, az állam (önkormányzatok) és a piaci szektor (ún. Versenyszféra) mellett. Alapvető jelentőségű a helyi társadalom fejlődésében a közösségi élet melletti elkötelezettség kialakulásában, az önkéntesség fejlődésében. A feladatok megoldásában a civilek által végzett, átvállalt szolgáltatás „gyorsabb és hatékonyabb, eredeti ötleteket hoz, más forrásokat is képes bevonni, biztosítja a részvételt és kezdeményezésben erős; itt ismerhetők fel először a társadalmi hiányosságok, és ezek mérséklésére a civil szervezetek tudnak a leghamarabb és legrugalmasabban rámozdulni. A helyi demokrácia kiteljesedésének fontos eleme a civil szféra erőssége. 2005. január 18-án megalakult a Tamási Civil Kerekasztal. A Civil Kerekasztal 1-1 delegáltja állandó meghívottként, tanácskozási joggal részt vesz a Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testületének Pénzügyi, Városfejlesztési és Idegenforgalmi, Ügyrendi, valamint Humánpolitikai Bizottság ülésein, Továbbá a Tamási Civil Kerekasztal Elnöke a képviselő-testületi ülésen is részt vesz állandó meghívottként.
- 2005-ben készült el a Tamási Kistérség komplex területfejlesztési stratégiája. A terület- és vidékfejlesztési munka megvalósításához elengedhetetlenül szükséges egy aktuális, a járás helyzetét, annak minden szegmensét figyelembe vevő helyzetfeltáró tanulmány megléte. Jelen helyzetfeltáró tanulmány a 244/2003.(XII.18) számú Kormányrendelet által meghatározott 4705-ös kódszámú Tamási statisztikai kistérségre készült, mely kiterjed Belecska, Diósberény, Dúzs, Értény, Felsőnyék, Fürged, Gyöng, Hőgyész, Iregszemcse, Kalaznó, Keszőhidegkút, Kisszékely, Koppányszántó, Magyarkeszi, Mészla, Mucsi, Nagykónyi, Nagyszékely, Nagyszokoly, Ozora, Pincehely, Regöly, Simontornya, Szakadát, Szakály, Szárazd, Tamási, Tolnanémedi, Udvari, Újireg

és Varsád településekre. A programozás során felhasználásra kerültek a kistérségre vonatkozó, a Központi Statisztikai Hivatal által hozzáférhető adatok, továbbá a kistérség önkormányzatait, civil szervezeteit és vállalkozásait mélyinterjú formájában, munkamegbeszélésekkel, a kistérség portálján megjelenő információk segítségével vonták be, melyekből a készítők további, statisztikailag nyilván nem tartott adatokat nyertek.

- A 90/2007. (V. 30.) számú határozatával a képviselő-testület jóváhagyta Tamási Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptióját, a 163/2008. (VIII. 27.) számú határozattal pedig a Tamási Kistérség Szolgáltatástervezési Konceptiója került elfogadásra. A koncepció tartalmazza a szociális szolgáltatásokkal kapcsolatos távlati célokat, melyek elősegítik a szociális szolgáltatások egyenletes fejlődését és különféle részterületeinek fejlesztési irányait. A szolgáltatástervezési koncepció a tamási kistérség szociális szolgáltatásainak kiépítését és távlati fejlesztését megalapozó tervdokumentum, amely meghatározza a szociális szolgáltatásainak fejlesztési céljait, a fejlesztési programok kidolgozásához szükséges irányelveket, valamint információkat biztosít az ágazati s egyéb tervezések szereplői számára.
 - A képviselő-testület a 35/2008. (II. 27.) számú határozatával elfogadta a „Tamási mikrotérség közoktatási esélyegyenlőségi helyzetelemzésére” vonatkozó tanulmányt.
 - A képviselő-testület a 162/2008. (II. 27.) számú határozatával elfogadta a Tamási és Simontornya Városkörnyéki Önkormányzatok Többcélú Kistérségi Társulásának 2008-2013. időszakra vonatkozó Kistérségi Közoktatási Intézkedési Tervét.
 - A képviselő-testület a 228/2008. (XI. 26.) számú határozatával jóváhagyta TAMÁSI VÁROS KÖZOKTATÁSI ESÉLYEGYENLŐSÉGI INTÉZKEDÉSI TERVÉT a 2008-2014. időszakra vonatkozóan a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek oktatási sikeressége érdekében. A terv célja az olyan támogató lépések, együttműködési formák, szolgáltatások tervezése, amelyek csökkentik a halmozottan hátrányos gyermekek hátrányát, s javítják a nevelés hatékonyságát.
 - 2009-ben elkészült a Tamási-Simontornyai Többcélú Kistérségi Társulás Közoktatás-fejlesztési Terve.
 - A Tamási Közös Önkormányzati Hivatal rendelkezik elfogadott - jelenleg is hatályos – esélyegyenlőségi és intézkedési tervvel. Az Esélyegyenlőségi törvény az Európai Unió előírásaival összhangban rendelkezik az egyenlő bánásmód elveinek érvényesítéséről, az esélyegyenlőség előmozdításáról. Ennek gyakorlati megvalósítását célozza az Esélyegyenlőségi terv, mely a Munka Törvénykönyvének rendelkezéseivel együtt biztosítja a kiemelten hátrányos helyzetű munkavállalói csoportokra történő fokozott odafigyelést, így különösen az illetmények, munkakörülmények, szakmai előmenetel, képzések, ill. a szülői szereppel kapcsolatos kedvezmények tekintetében.
- A Tamási Közös Önkormányzati Hivatal nagy súlyt fektet arra, hogy az általa foglalkoztatott köztisztviselőket semmiféle hátrányos megkülönböztetés ne érje a közszolgálati jogviszonnyal összefüggésben sem korukra, nemükre, faji, etnikai hovatartozásukra, vallási, politikai meggyőződésükre, sem családi viszonyaikra vonatkozóan.
- A képviselő-testület a 96/2013. (VI. 26.) számú határozatával elfogadta „Tamási Város Önkormányzatának közép-és hosszú távú vagyongazdálkodási tervét”, és a 108/2014. (VIII. 27.) számú képviselő-testületi határozattal elfogadásra került a végrehajtásáról szóló beszámoló. Megállapítást nyert, hogy a 2013-ban kidolgozásra került vagyongazdálkodási alapvetések és tervek célkitűzései változatlanul fenntartandók, azok ma is fontos és reális célokat fogalmaznak meg. E célok 2014. évi kiegészítésével az önkormányzati vagyongazdálkodás fenntarthatósága és fejlődése biztosítva van.
 - Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban: ÉTV) 6. §-a alapján a települési önkormányzat a településrendezési feladatukat a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési tervek elkészítésével és azok elfogadásával látják el. Tamási város településrendezési eszközeinek felülvizsgálata 2021. évben befejeződött, Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testülete a 15/2021. (IV.09.) önkormányzati rendeletével elfogadta a helyi építési szabályzatot és az 57/2021. (IV.09.) határozatával a településszerkezeti tervet.

- A lakossági és az önkormányzati igényeket figyelembe véve a településrendezési eszközök módosítása folyamatos, a legutóbbi módosítás jelenleg is folyamatban van, előreláthatólag 2023. februárjától lesz hatályos. A szabályozási terv módosítása sok esetben a településszerkezeti terv módosítását is maga után vonta. A településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett
- A képviselő-testület a 63/2015. (IV. 29.) számú határozatával elfogadta a „HELYI ERŐFORRÁSOK A JÖVŐ SZOLGÁLATÁBAN” elnevezésű 2014-2019. évekre vonatkozó gazdasági programját. A gazdasági program tartalmazza különösen: a fejlesztési elképzeléseket, a munkahelyteremtés feltételeinek elősegítését, a településfejlesztési politika, az adó politika célkitűzéseit, az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó megoldásokat, továbbá a befektetés támogatási politika, városüzemeltetési politika célkitűzéseit.
- A képviselő-testület a 169/2015. (IX. 30.) számú határozatával fogadta el a „Tamási Integrált Településfejlesztési Stratégiája” címmel készített tervdokumentációt.
- Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testülete a 153/2015. (IX. 2.) számú határozatával elfogadta a Járási Esélyegyenlőségi Programterv dokumentumot.
- A 60/20 (IV. 15.) számú polgármesteri határozattal elfogadásra került a „Tamási Gazdasági Programja” elnevezésű 2020-2025. évekre vonatkozó gazdasági programja.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Tamási Város Önkormányzata és a járás települései több önkormányzati feladatot látnak el társulási formában. Az esélyegyenlőségi célcsoportok tekintetében az alábbi társulások vehetők figyelembe, megjelölve a hatáskört és a feladatokat:

- DÁM Önkormányzati Társulás

Tamási Város Önkormányzata 65/2013. (IV. 25.) számú határozatával döntött arról, hogy a Tamási-Simontornyai Többcélú Kistérségi Társulás tagja marad és vállalja, hogy a Társulás székhelye a társulás átalakulását követően Tamási maradjon, így a Tamási-Simontornyai Többcélú Kistérségi Társulás átalakulásával létrejött a DÁM Önkormányzati Társulás.

A társulás a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi kötelező önkormányzati feladatok közül az alábbi feladatokat látja el:

- a. az egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatásokat;
- b. óvodai ellátást;
- c. szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatásokat és ellátásokat.

A jegyző által kötelezően ellátandó belső kontrollrendszeren belül a belső ellenőrzés működtetését végzi.

A társulás biztosítja, hogy a fenntartásában működtetett óvodák megfelelnek a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény és az ehhez kapcsolódó kormány, valamint miniszteri rendeletek és egyéb jogszabályok előírásainak.

A tagönkormányzatok érdekeinek szem előtt tartásával ellátja mindazon feladatokat, amelyet a törvény a fenntartó jogkörébe- hatáskörébe utal.

A Társulás által fenntartott intézményekben ellátott szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatási feladatok:

Szociális alapszolgáltatások közül:

- a) étkeztetés,
- b) házi segítségnyújtás,
- c) családsegítés (ezen belül adósságkezelési tanácsadás),
- d) nappali ellátás biztosítása,
- e) jelzőrendszeres házi segítségnyújtás.
- f) tanyagondnoki szolgálat

Szakosított ellátási forma:

- a) ápolást, gondozást nyújtó intézmények

Gyermekjóléti alapellátások közül:

- b) gyermekjóléti szolgáltatást (ezen belül a helyettes szülői hálózat működtetése is)
- c) gyermekek napközbeni ellátása (ezen belül családi napközi működtetése).

- Dél-dunántúli Régió Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulás:

A társulás pályázatot nyújtott be a Környezet és Energia Operatív Program KEOP – 2009 – 1.3.0/B és KEOP – 2009 – 7.1.3.0/B Ivóvízellátás biztonságának javítása a vízbázis súlyos veszélyeztetése, illetve a nem köz-üzemi vízbázis kiváltásának szükségessége esetén című komponenshez, amelynek célja a lakosság egészséges ivóvízzel való ellátása – mint kötelező önkormányzati feladat – érdekében a vízellátás biztonságának és minőségének a javítása. A pályázat első körös bírálata során kedvező elbírálásban részesült valamennyi társult település vonatkozásában, de sajnos második körben a nagyobb lakosságszámú települések várólistára kerültek. Ahol mindkét forduló pozitív volt, ott a kivitelezés heteken belül be is fejeződik. A társulásnak 34 település a tagja.

- Délnyugat Balatoni Hulladékgazdálkodási Társulás:

A Délnyugat Balatoni Hulladékgazdálkodási Társulás Társulási Tanácsa megvásárolta a ZŐŐD Hulladékgazdálkodási Kft. 100%-os üzletrészét annak érdekében, hogy a társulás önkormányzatai saját maguk is el tudják látni a hulladékgazdálkodási közszolgáltatást.

Az önkormányzat 2015. szeptemberében csatlakozott a Kaposmenti Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társuláshoz a településen lévő tamási 073 hrsz (Hunyadi utca vége) és a tamási 0248/2 hrsz. (Dózsa Gy. u folytatásában lévő mélyút) felhagyott szilárd hulladéklerakó rekultivációjának céljából.

Tamásiban a szilárd hulladék szállításával kapcsolatos feladatokat a VERTIKÁL Nonprofit ZRt. látja el 2018. január 1. napjától. A településen a nem közművel összegyűjtött háztartási hulladék elszállítását és ártalommentesítését Lackó Motor Bt. vállalkozáson keresztül látja el az önkormányzat.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A HEP tervezése az előírt módszertan alapján, elsődleges és másodlagos információgyűjtéssel dokumentumelemzéssel és adatfeldolgozással történt.

Dokumentumelemzés

- Sablon a 2018-as HEP készítéséhez
- Tamási Város Önkormányzata Gazdasági Programja 2015
- Tamási Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2013
- Tamási Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2016 – felülvizsgálat
- Tamási Város Önkormányzata Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS)
- hatályos jogszabályok (ld. 1. fejezet)
- EU 2020 stratégia
- „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia
- Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia

- Nemzeti Reform Program
- Nemzeti Ifjúsági Stratégia

Adatgyűjtés

- Központi Statisztikai Hivatal
- TEIR
- Nemzeti Munkaügyi Hivatal
- Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)
- Tolna Megyei Kormányhivatal Tamási Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály
- Dombóvári Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály Védőnői Szolgálat Tamási
- DÁM Önkormányzati Társulás Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat és Család és Gyermekjóléti Központ
- Helyi költségvetési intézmények szakintézmények adatszolgáltatásai

Fontos kiemelni azt is, hogy az időszakos felülvizsgálatok révén a jelen Helyi Esélyegyenlőségi Program módosulhat, különös tekintettel a jogszabályváltozásokra, az intézkedések megvalósításához nélkülözhetetlen forrásszerzést jelentő pályázati felhívások előírásaira.

Tamási Város Önkormányzatának hatályos projektlistája a HEP készítésekor a következő:

Projekt megnevezése és kódszáma	Rövid tartalma	Projekt összköltsége	Finanszírozás forrása
"Ability Gyógyfürdő fejlesztése Tamásiban" DDOP-2.1.1/B-2f-2009-0003	A fejlesztések következtében új, fedett részleg jött létre a fürdőben, mely során a teljes akadálymentesítésre törekedtek. Ezt vették figyelembe a régi fürdő rész felújítása során is.	696.997.352 Ft	A projekt Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával került megvalósításra.
A hivatásforgalmú kerékpáros közlekedés feltételeinek megteremtése Tamási-Pári szakaszon DDOP-2007- 5.1.1.	A fejlesztések következtében kiépítésre került a Tamási-Párit összekötő kerékpárút.	148.749.343 Ft	A projekt Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával került megvalósításra.
Integrált mikrotérsgégi oktatási központ kialakítása Tamási városában DDOP-3.1.2/2F-2008-0039	A Tamásiban található oktatási intézmények (általános iskola, gimnázium) felújítása, akadálymentesítése valósult meg.	Támogatási összeg: 1.193.313.286 Ft Beruházás összköltsége: 1.256.119.248 Ft	A projekt az Új Magyarország Fejlesztési Terv Dél-Dunántúli Operatív Program támogatásával valósult meg.
Kultúrák háza Tamásiban DDOP-4.1.1/B-200-0009	Kultúrák háza létrehozása, ahol többek közt a helyi Galériában megrendezett kiállítások is megtekinthetők.	Támogatási összeg: 70.000.000 Ft + 7.800.000 Ft saját forrás	A projekt az Új Magyarország Fejlesztési Terv Dél-Dunántúli Operatív Program támogatásával valósult meg.
Tamási Város Szociális Ellátó Központ kialakítása LEKI/2008/DD-185/c	Tamási Városi Szociális Ellátó Központjának kialakítására került sor.	Támogatási összeg 43.360.000 Ft	A projekt Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával került megvalósításra.
Tamási Város Önkormányzata közszolgáltatásainak akadálymentesítése DDOP-3.1.1-09.	Az önkormányzat közszolgáltatásainak akadálymentesítése valósult meg a pályázatból.	29.954.700 Ft-	A projekt az Új Magyarország Fejlesztési Terv támogatásával valósult meg.
A tamási járóbeteg szakellátó központ fejlesztés DDOP-3.1.3/B	A projekt keretein belül felújításra került a járóbeteg szakellátó központ, valamint teljes akadálymentesítése megtörtént.	400.000.000 Ft	A projekt Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával került megvalósításra.

Megújul az Aranyerdő DDOP-3.1.2-12-2013-0018	A Tamási és Környéke Aranyerdő Társult Óvoda és Bölcsőde Tamási Tagóvodájának és Bölcsődéjének felújítása valósult meg.	118.786.750 Ft	A projekt Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával került megvalósításra.
Zöld-Alma-Ház kialakítása a Tamási Kossuth tér 2. sz. alatt	A támogatásból létrejött a helyi és kistérségi termékeket forgalmazó Zöld-Alma-Ház.	40.000.000 Ft	Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alap
Béri Balogh Ádám Gimnázium és Kollégium energiahatékonysági-épületenergetikai fejlesztése KEOP-4.10.0/F/14-2014-0001	A támogatásból az épület hőszigetelése, nyílászáró csere, energetikai fejlesztés valósult meg.	149.836.433 Ft	Új Széchenyi Terv Környezet és Energia Operatív Program
Geotermikus energiahasznosítás és közműrendszer kiépítése Tamásiban KEOP-4.2.0/B/09-2010-0030	A földgáz világpiaci árának, a gazdaságos és környezetkímélő üzemeltetés szükségességének eredményeképpen geotermikus energia felhasználásával kívánja működtetni a létesítmények hőfogyasztó, épületgépészeti berendezéseit.	970.923.793 Ft	Új Széchenyi Terv, Kohéziós Alap
Tamási Város szennyvízcsatorna hálózatának bővítése KEOP-1.2.0/B/10-2010-0077	Tamási Város szennyvízcsatorna hálózatának bővítése	737.567.290 Ft	Kohéziós Alap és hazai központi költségvetési előirányzat
Tamási Ki mit tud lakótelep csapadékvíz rendezése , DDOP-5.1.5/C-09-2010-0003	Tamási Városának „Ki mit tud lakótelep”-én került a csapadékvíz elvezetése.	72.000.000 Ft	Új Magyarország Fejlesztési Terv Dél- Dunántúli Operatív Program
Kerékpárút-hálózat kialakítása Tamásiban - I. ütem, KÖZOP-3.2.0_C-08-11-2011-0024	A különböző helyszíneken megépült, építés alatt álló kerékpárutak és a kerékpározható egyéb közutakat felhasználásával egységes kerékpárút hálózattá alakítása.	220.590.599 Ft	A projekt Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával került megvalósításra.
Kerékpárút hálózat kialakítása Tamási városában, DDOP-5.1.1-11-2011-0007	A fejlesztés célja hivatásforgalmú, turisztikai, sport és rekreációs célokat is szolgáló kerékpárút hálózat létrehozása. A fejlesztés eredményeként 4157 m kerékpárút építésével 21,5 km-es hálózat alakul ki.	274.696.675 Ft	A projekt Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával került megvalósításra.
Tamási Város közvilágításának energiatakarékos átalakítása KEOP-5.5.0/K/14-2014-0005	A projekt megvalósítási helyszíne Tamási város teljes közigazgatási területe. A projekt keretében meglévő, elhasználdott és gyenge hatásfokkal működő 1445 db világítótest cseréje valósul meg új, modern, energiatakarékos LED-es világítótestek felhasználásával.	258.963.030 Ft	A projekt Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával került megvalósításra.

2017. év végéig a közel 3-3,5 milliárd forint értékű TOP forrású beruházások támogatási szerződésai kerültek megkötésre, amelyhez 2019-ben a *Zöld Pont* és *Civilház* valamint a *Bölcsőde bővítés* projekt társult.

Tamási Város Önkormányzatának hatályos projektlistája a HEP felülvizsgálatakor a következő:

Sorszám	Pályázat	Projekt	Összeg
1	TOP-3.1.1-15-TL1-2016-00004	Tamási a kerékpárosbarát városTamási a kerékpárosbarát városTamási a kerékpárosbarát városTamási a kerékpárosbarát város	378 979 397 Ft
2	TOP-3.2.1-15-TL1-2016-00017	Önkormányzati épületek napelemmel való ellátásaÖnkormányzati épületek napelemmel való ellátása	29 964 679 Ft
3	TOP-1.1.1-15-TL1-2016-00005	Tamási város északi iparterületi infrastruktúra fejlesztéseTamási város északi iparterületi infrastruktúra fejlesztése	187 464 751 Ft
4	TOP-2.1.3-15-TL1-2016-00031	Tamási Termálfürdő és Miklósvár városrész csapadékvíz elvezetése	191 138 507 Ft
5	TOP-3.2.2-15-TL1-2016-00003	Középületek fűtési energia igényének kielégítése biomassza alapú megújuló energiával	220 345 304 Ft
6	VP6-7.2.1-7.4.1.2-16/1826826689	Külterületi utak 2020: Tamási Város és Pári Község földútjainak stabilizálása	76 325 969 Ft
7	KEHOP-1.2.1-18-2018-00203	Tamási város helyi klímastratégiájának kidolgozása és a település lakosságának klímatudatosságát erősítő szemléletformálás	5 000 000 Ft
8	EFOP-3.3.2-16-2016-00179	Városi Művelődési Központ - Tamási a köznevelés eredményességéért	15 300 737 Ft
9	EFOP-1.4.4-17-2017-00100	Tamási Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata - A jövőnk iskolája	29 995 480 Ft
10	TOP 1.1.3-15-TL1-2016-00013	Építő és Városüzemeltető Kft. - Tamási város piacterének rekonstrukciója	200 000 000 Ft
11	TOP-2.1.1-15-TL1-2016-00003	Sportok Háza kialakítása TamásibanSportok Háza kialakítása TamásibanSportok Háza kialakítása Tamásiban	459 581 851 Ft
12	TOP-1.2.1-15-TL1-2016-00013	Tamási város fenntartható ökoturisztikai fejlesztéseTamási város fenntartható ökoturisztikai fejlesztése	472 867 972 Ft
13	TOP-2.1.2-15-TL1-2016-00003	Városi zöld területek revitalizációja és épületek megújítása - Zöld Város	475 408 107 Ft
14	TOP-5.1.2-15-TL1-2016-00002	Foglalkoztatási paktum létrehozása Tamási és Dombóvár városok környezetében	250 000 000 Ft (melyből Tamási - 23.793.800 Ft)
15	ebr42 486 047	Belterületi utak 2020 (Garay, Páva utcák)Belterületi utak 2020 (Garay, Páva utcák)Belterületi utak 2020 (Garay, Páva utcák)	9 130 262 Ft
16	ebr42 506 766	„Tisztítsuk meg az Országot!” projekt 2020. évben megvalósítandó I. ütem, Illegális hulladéklerakók felszámolása - 2020	4 995 250 Ft
17	KÖFOP-1.2.1-VEKOP-16-2017-01159	TAMÁSI VÁROS ÖNKORMÁNYZATA ASP KÖZPONTHOZ VALÓ CSATLAKOZÁSA	6 997 092 Ft
18	TOP-5.2.1-15-TL1-2016-00004	Tamási - Buda városrész komplex rehabilitációjaTamási - Buda városrész komplex rehabilitációja	99 999 989 Ft
19	TOP-4.3.1-15-TL1-2016-00001	Tamási "Budai városrész" rehabilitációjaTamási "Budai városrész" rehabilitációjaTamási "Budai városrész" rehabilitációja	220 113 754 Ft
20	TOP-1.4.1-19-TL1-2019-00002	Bölcsőde építése hozzáépítéssel Bölcsőde építése hozzáépítéssel Bölcsőde építése hozzáépítéssel	349 603 390 Ft
21	TOP-2.1.1-15-TL1-2018-00006	Zöld Pont és Civilház kialakítása TamásibanZöld Pont és Civilház kialakítása TamásibanZöld Pont és Civilház kialakítása Tamásiban	284 030 420 Ft
22	VP6-19.2.1.-83-7-20/3246198481	VP leader - Fornádi játszótérVP leader - Fornádi játszótérVP leader - Fornádi játszótérVP leader - Fornádi játszótér	4 441 012 Ft
23	VP6-19.2.1.-83-7-20/3246198225	VP leader - SkateparkVP leader - SkateparkVP leader - SkateparkVP leader - SkateparkVP leader - SkateparkVP leader - Skatepark	4 677 841 Ft
24	ebr42 507 525	Katolikus Oktatási Negyed kialakítása Tamásiban (előkészítő feladatok)	125 000 000 Ft
25	ET-2020-02-096	Gyógyfürdőfejlesztés Tamásiban (TO1, előkészítő feladatok)Gyógyfürdőfejlesztés Tamásiban (TO1, előkészítő feladatok)	50 000 000 Ft
26	ebr42 545 533	Tamási Polgármesteri Hivatal komplex megújításának tervezési és előkészítési feladatai	104 648 000 Ft
27	TKI-KEDV/38-6/2020	Tamási külterületi lakott helyek ivóvízellátásának kiépítéseTamási külterületi lakott helyek ivóvízellátásának kiépítése	436 530 000 Ft
28	TOM/01/000220-8/2021	Tamási MunkásszállásTamási MunkásszállásTamási MunkásszállásTamási MunkásszállásTamási Munkásszállás	559 500 000 Ft
29	EMT-TE-B-A-21-0441	TérZene Program 2021: „Legyen a zene mindenkié!” – TérZenekoncertek Tamásiban	7 500 000 Ft
30	VCA-KP-1-2021/1-000710	Tamási Térsége Turisztikai Egyesület - Gazdasági épület (présház) felújítása a tamási Várhegyen	7 999 609 Ft
31	NBER-KP-1-2021/1-000131	A Tamási Város Német Nemzetiségi Önkormányzatának használatában álló, Kultúrák háza második emeleti helyiségeinek festése	1 000 000 Ft
32	AMN/2021/0169	Európai Mobilitási Hét és Autómentes Nap 2021Európai Mobilitási Hét és Autómentes Nap 2021	1 000 000 Ft
33	KAB-KEF-20-0012	KEF-ek támogatása Tolna megyébenKEF-ek támogatása Tolna megyébenKEF-ek támogatása Tolna megyében	2 300 000 Ft (melyből Tamási - 1 000 000 Ft)
34	NMI K-Sz-0137/000768/2021	Közösség-hagyomány-innováció Tamásiban (Nemzeti Művelődési Intézet)	5 000 000 Ft
35	NKA 499135/00029	Tamási Művelődési Központ és Könyv László Könyvtár bértámogatás (Nemzeti Kulturális Alap)	1 491 901 Ft
36	KBFT-E-22-1617	Tamási Művelődési Központ és Könyv László Könyvtár - Tamási Kulturális Központ 2022 bérfejlesztés	9 278 132 Ft
37	ebr42 520 379	Belterületi utak 2021 (Garay utca 2. része)Belterületi utak 2021 (Garay utca 2. része)Belterületi utak 2021 (Garay utca 2. része)	10 829 019 Ft
38	ZP-1-2021	Zártkerti Program 2021/7851Külterületi út felújítása és megújuló energia ellátás	19 848 449 Ft
39	VP6-7.2.1.1-21/3320107930	Külterületi utak 2021: Külterületi helyi közutak fejlesztése - Kishenyhe-Erdőréz utca településrészen	142 727 552 Ft
40	ebr42 549 776	Belterületi utak 2022 (Gárdonyi utca felújítása)Belterületi utak 2022 (Gárdonyi utca felújítása)	elbírálás alatt
41		Kossuth téri és Szabadság utcai közlekedéstervezési feladatokKossuth téri és Szabadság utcai közlekedéstervezési feladatok	
42		Ipari park kialakítása TamásibanIpari park kialakítása TamásibanIpari park kialakítása TamásibanIpari park kialakítása Tamásiban	
43		Tamási-Fornád-pusztá-Kecsege településrészek közötti útkonstrukció	
44		Bentlakásos otthon kialakítása TamásibanBentlakásos otthon kialakítása TamásibanBentlakásos otthon kialakítása Tamásiban	
45		TOP Plusz-1.3.1.1-21 Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása (Fenntartható Városfejlesztési Stratégia (FVS) elkészítése)	
46		Gyógyfürdőfejlesztés Tamásiban (TO2_beruházás)Gyógyfürdőfejlesztés Tamásiban (TO2_beruházás)	
47		Tamási TanuszodaTamási TanuszodaTamási TanuszodaTamási TanuszodaTamási TanuszodaTamási TanuszodaTamási Tanuszoda	
48		Siófok-Tamási-Dombóvár-Orfű-Pécs kerékpárútiSiófok-Tamási-Dombóvár-Orfű-Pécs kerékpárút	

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénységben élők fogalmának vizsgálatakor figyelembe kell venni, hogy ez egy komplex fogalom, bár sokszor szinonimaként szerepel a hátrányos helyzet fogalmával, azon belül a magyarországi cigányság helyzetének leírásakor, annak ellenére, hogy ezeknek a fogalmak jelentése eltérnek egymástól. A fogalom etnicizálása, vagyis a mélyszegénység etnikai és szociális dimenzióinak összemosása, torzítja a kutatások eredményeit amellet, hogy hosszú távon erősíti az előítéleteket.

A mélyszegénység összetett jelenség, főbb okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekként jelentkeznek, s gyakran súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira –, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él). Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik. A mélyszegénység vizsgálatakor fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt.

A magyarországi cigányok létszámának megállapítására vonatkozóan a korábbi századokban több összeírás történt, azonban az adatok meglehetősen ellentmondásosak, mivel a célcsoport meghatározása során „Ki a cigány?” kérdésre különböző válaszokat adtak, egyrészt a külső környezet meghatározása, minősítése alapján tekintettek valakit cigánynak (például: 1893. évi cigány összeírás, Kemény István szociológiai kutatásai 1971, 1993, 2003) másrészt az önbevallás, nyelv, kultúra alapján (pl. népszámlálási adatok). Az 1993. évi kisebbségi törvény deklarálta a cigány népesség kulturális és nemzetiségi jogait, de a népesség számának tekintetében a népszámlálási adatokat tekinthetők hivatalos forrásnak, ahol a cigány népesség válaszadási hajlandóság a nemzetiségi hovatartozásra csekély (okai széles körben ismertek pl. félelem a stigmatizációtól, hogy listába kerülnek, a cigány kisebbséghez tartozás negatív megítélése, stb.) ennek köszönhető, hogy a népszámlálási statisztikákban is rendkívül hiányosan szerepelnek. Mivel perifériára szorultan élnek, nehezen elérhetőek, másrészt a cigány népességre Magyarországon erőteljes heterogenitás jellemző, különböző kategóriák alapján (pl. beszélt nyelv, hagyományok, kulturális szokások, jövedelmi helyzet, területi elhelyezkedés, lakhatási körülmények, stb.) eltérő csoportokat alkotnak, mégis a többségi társadalom homogén társadalmi csoportként tekint a cigányságra. Többen, sokféle szempontrendszer alapján próbálták kategorizálni a cigány lét főbb jellemzőit, elfogadott és egységes definíció nem alakult ki. Cigánynak lenni – az évszázadok során meggyökeresedett különböző előítéletek miatt – a társadalom egy része szerint alacsonyabb presztízsűnek számít. A cigányok többsége napjainkban már csak magyar anyanyelven beszél, ezáltal inkább a többségi társadalomhoz tartozónak vallja magát, és rendszerint felveszi a befogadó állam nyelvét, illetve környezetét vallását, mert csak az országok egy részében tekintik őket nemzetiségnek, mások azonban anyaországgal nem rendelkezvén, az etnikai

kisebbséghez sorolják magukat. Ez az egyik oka annak, hogy különösen nagy eltérések vannak mindenütt a világon a hivatalos népszámlálási és a tudományosan becsült adatok között.¹

A szegénységben élők, a roma közösségek helyzetének elemzése során vizsgálni kell az Ebktv. által rögzített, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényesülését. Az Ebktv. 8. és 9. §-ai értelmében közvetlen, illetve közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt nemzetiséghez tartozása, társadalmi származása, vagyoni helyzete miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, vagy az a rendelkezés, amely ezen személyeket, csoportokat lényegesen nagyobb arányban hozza hátrányos helyzetbe mint a velük összehasonlítható személyeket, csoportokat.

Az elmúlt évtizedekben a szegénység számos meghatározását alkalmazták. Az első megfogalmazások szerint szegénynek lenni azt jelentette, hogy az egyén vagy közösség nem rendelkezik megfelelő anyagi forrással ahhoz, hogy képes legyen a társadalom által minimálisan elfogadhatónak ítélt életszínvonalat biztosítani saját maga számára. A fejlett társadalmakban a szegénységet elsősorban relatív kategóriaként lehet értelmezni. Ez azt jelenti, hogy az érintett egyén valaki máshoz képest tekinthető szegénynek, vagy érzi magát szegénynek, a társadalom egyéb tagjaihoz képest szenved valamiben hiányt.

A szegénység, a társadalmi kohézió ügye –a gazdasági fejlődéssel, illetve a gazdasági válság jelenségeivel szoros összefüggésben –az Európai Unió politikáiban is egyre hangsúlyosabb szerepet kap. Az EUROSTAT három mutatószámot használt a szegénységben és kirekesztettségben élők számának meghatározásához: a jövedelmi szegénységben élők, a nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásokban élők, valamint az anyagi deprivációban élők számát.² Az összetett mutató szerint szegénynek vagy kirekesztettnek tekintjük mindazokat, akik bármelyik –vagy egyszerre több –kategóriába sorolhatók.

3.1 Jövedelmi és Vagyoni helyzet

A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés összetett mutató használata lehetőséget teremt arra, hogy a szegénységet ne kizárólag a jövedelemhiánnyal azonosítsuk. A szegénységi küszöb alatti jövedelemmel rendelkezők mellett a mutató a szegények közé sorolja a javak és szolgáltatások piacáról, valamint a munkaerőpiacról kiszorultakat is. Magyarországon az egyes dimenziók közül legtöbbeket az anyagi nélkülözés érint, szemben az unió legtöbb országával, ahol a jövedelmi szegénység a legnagyobb probléma. Az utóbbi években a súlyosan depriváltak arányának meredek csökkenése eredményeképpen az egyes dimenziók egymáshoz viszonyított aránya közelít az uniós átlaghoz; 2012 óta összesen 11,6 százalékponttal csökkent a súlyosan depriváltak aránya, aminek következtében a jövedelmi szegények és a súlyos nélkülözésben élők aránya jelentősen megközelítette egymást. Egyre kevesebben vallják magukat nélkülözőknek azok közül, akik jövedelmi helyzetüket tekintve nem élnek a szegénységi küszöb alatt.

A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázata az átlagot jelentősen meghaladóan az alábbi csoportokat érinti:

¹ Cserti Csapó Tibor - Orsós Anna (2013): A mélyszegénységben élők és a cigányok/romák helyzete, esélyegyenlősége. In: Varga Aranka (szerk.): Esélyegyenlőség a mai Magyarországon. Pécsi Tudományegyetem PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 99-120.

² Jövedelmi szegénység: az OECD2-es skálával számított, éves ekvivalens háztartásjövedelem 60%-ánál alacsonyabb jövedelemből élők száma.

Az EUROSTAT munkaintenzitás indikátora azt méri, hogy a munkaképes korú (18–64 éves) háztartástagok az elméletileg lehetséges egyéves időkeretből mennyit (hány hónapot) töltöttek el foglalkoztatottként (teljes, illetve részmunkaidőben). Rendkívül alacsony munkaintenzitású háztartásnak tekintik azt a háztartást, ahol a háztartás munkaképes korú tagjai a lehetséges időkeretnek legfeljebb 20 vagy annál kisebb százalékában foglalkoztatottak.

Anyagilag depriváltak: akik meghatározott 9 fogyasztási tétel közül legalább háromról anyagi okból lemondani kényszerültek: 1. váratlan kiadás fedezése, 2. évi egy hét üdülés, 3. részletek fizetése (lakbér, lakástörlesztés, közműszámlák, részletre vásárolt termékek), 4. megfelelő étkezés, 5. a lakás megfelelő fűtése, 6. mosógép, 7. színes TV, 8. telefon, 9. személygépkocsi.

- 18 év alatti gyermekek,
- egyszülős háztartások,
- alacsony iskolázottságúak,
- munkanélküliek,
- romák.

A roma népesség körében a szegénységnek vagy társadalmi kirekesztődésnek kitettek aránya háromszorosa az országos átlagnak, annak ellenére, hogy csaknem 1 százalékponttal csökkent 2019-hez képest, és 82,8%-ot tett ki. A szegénységet előidéző legfontosabb kockázati tényezők a legtöbb roma háztartásban halmozottan jelennek meg, körükben a gyermekek száma jóval az átlag feletti, igen magas a legfeljebb alapfokú vagy az alatti iskolázottságúak, valamint a munkanélküliek aránya. Mindhárom szegénységi dimenzióban javulás következett be, amit elsősorban a korábban nem dolgozók közmunkaprogramba való bevonása eredményezett. (Háztartások életszínvonala. KSH)

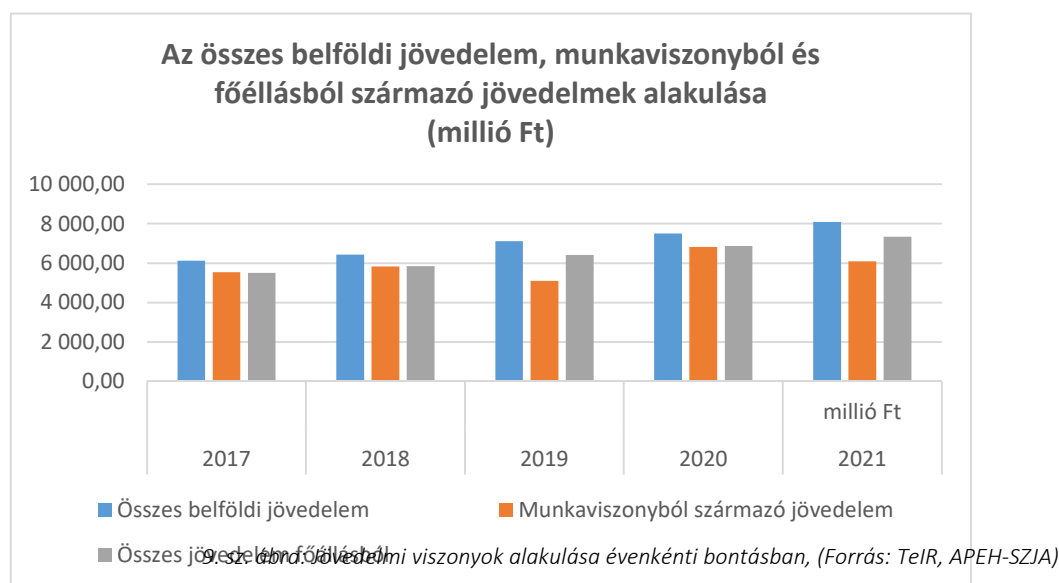
Tamási város szintjén a jövedelmi helyzet bemutatására a Nemzeti Adó és Vámhivatal által publikált személyi jövedelemadó bevallásból származó adatokat használtuk. Ezek alapján megállapítható, hogy 2017 és 2021 közötti időszakban az összes belföldi jövedelem folyamatos emelkedést mutat. 2017. évi adatokhoz viszonyítva 2021-re az összes belföldi jövedelem 1.967,45 millió forinttal nőtt nominálisan, mely 32%-os növekedést jelent.

Év	2017 millió Ft	2018 millió Ft	2019 millió Ft	2020 millió Ft	2021 millió Ft
Összes belföldi jövedelem	6 115,34	6 439,56	7 111,56	7 508,39	8 082,79
Munkaviszonyból származó jövedelem	5 546,46	5 828,94	5 108,37	6 813,84	6 094,02
Összes jövedelem főállásból	5 508,13	5 842,42	6 409,51	6 867,34	7 346,48

15. táblázat: Tamási város jövedelmi adatai évenkénti bontásban

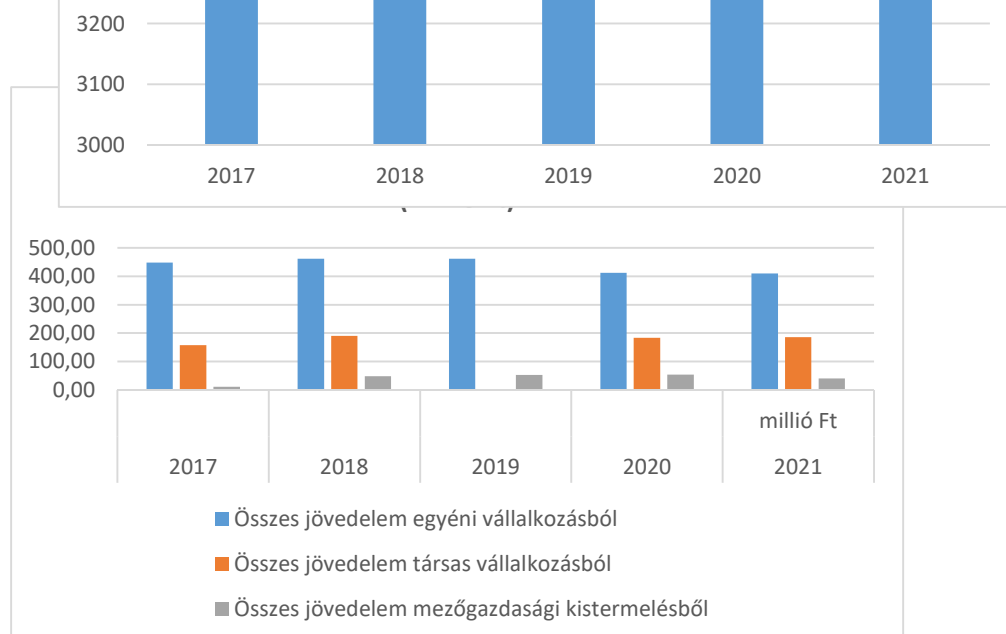
(Forrás: TeIR, APEH-SZJA adatai alapján saját szerkesztés)

Ezen jelentős növekedést befolyásoló tényező a minimálbér ugyanezen időszak alatt bekövetkezett 48%-os emelkedése. 2012-ben a személyi alaphéví kötelező legkisebb összege (minimálbér) a teljes munkaidő teljesítése esetén havibér alkalmazása esetén bruttó 93.000 forint volt, míg ugyanezen feltételeknek megfelelő alkalmazás esetén 2021-ban bruttó 167.400 forint, 2022-ban 200.000 forint.

Összes főállású darabszáma (fő)

A Nemzeti Adó és Vámhivatal által publikált személyi jövedelemadó bevallásból származó egyéni, társas és mezőgazdasági kisvállalkozásokra vonatkozó jövedelmi adatok alapján a társas és mezőgazdasági kisvállalkozások esetében szintén emelkedtek a jövedelmek. Társas vállalkozásokból származó jövedelmek 2017-ben 157,84 millió forint volt, 2019-ben 190,42 millió forintra emelkedett, majd 2021-ben 182,81 millió forintra változott, mely így is 15,81%-os emelkedést jelent 2017 és 2021 között. A mezőgazdasági kisvállalkozásokból származó jövedelmeket vizsgálva megállapítható, hogy jelentősebb az emelkedés 2017 és 2021 között. 2017-ben 10,49 millió forint volt a mezőgazdasági kistermelésből származó jövedelmek összege, ami 2018-ra közel ötszörösére emelkedett, 53,17 millió forintra, ez 2016-ra lecsökkent 40,43 millió forintra.

10. sz. ábra: Egyéni, társas és mezőgazdasági kistermelésből származó jövedelmek, (Forrás: TeIR, APEH-SZIA)

Az egyéni vállalkozásokból származó jövedelmek 2017 és 2018 között még 3,1%-kal nőttek, 2018-tól azonban folyamatosan csökkenő tendenciát mutat, 2017-ben a személyi jövedelemadó bevallások alapján az egyéni vállalkozásokból 448,11 millió forint volt, 2018-ban 462,15 millió forint, 2021-ben 410,55 millió forint. A csökkenés egyik oka az egyéni vállalkozások számának több mint 50%-os csökkenése. Az egyéni vállalkozások számának felére csökkenése 2017. évhez viszonyítva az ebből származó jövedelmek mindössze 8,38%-os csökkenéssel járt, mely arra enged következtetni, hogy elsősorban a nem jövedelmező vállalkozások szűntek meg.

Év	Összes mezőgazdasági kistermelő darabszáma	Összes társas vállalkozás darabszáma	Összes egyéni vállalkozó darabszáma
2017	86	105	232
2018	80	98	180
2019	79	100	153
2020	59	86	95
2021	76	110	113

16. táblázat: Mezőgazdasági kistermelők, társas vállalkozások és egyéni vállalkozó száma (Forrás:(TeIR)/APEH-SZIA adatai alapján saját szerkesztés)

Az egyéni vállalkozók számának 2017 és 2021 közötti jelentős csökkenésével párhuzamosan ugyanezen időszakban növekedésnek indult főállásúak száma, míg 2017-ben 3.240 fő, addig 2021-ben már 3.618 fő dolgozott főállásban, ami 11,66%-os emelkedést jelent.

11. sz. ábra: Főállásúak számának alakulása évenkénti bontásban (Forrás:(TeIR)|APEH-SZJA)

3.2 Foglalkoztatottság, Munkaerő-piaci integráció

A rendelkezésünkre álló statisztikai adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Möt-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

A rendszerváltoztatás utáni privatizációval a korábban eredményesen működő termelőszövetkezetek, az állami gazdaság és a kiváló minőségű földterületek egy része külföldi érdekeltségű vállalkozások tulajdonába került. A birtokkoncentráció mellett a növénytermesztési vetésforgó, takarmánytermelés, állattartás és trágyázás egymásra épülő hagyományos mezőgazdasági vertikuma is szétesett.

Az elmúlt évtizedekben jelentős kicserélődés figyelhető meg a város meghatározó feldolgozóipari üzeinek körében. Az ezredforduló után több, korábban jól működő vállalkozás leépült vagy elköltözött, funkcióváltásra szoruló, alulhasznosított barnamezős területeket hagyván maguk után. Helyettük azonban új, jelentős foglalkoztatást biztosító vállalkozások is megjelentek elsősorban a város északi iparterületein.

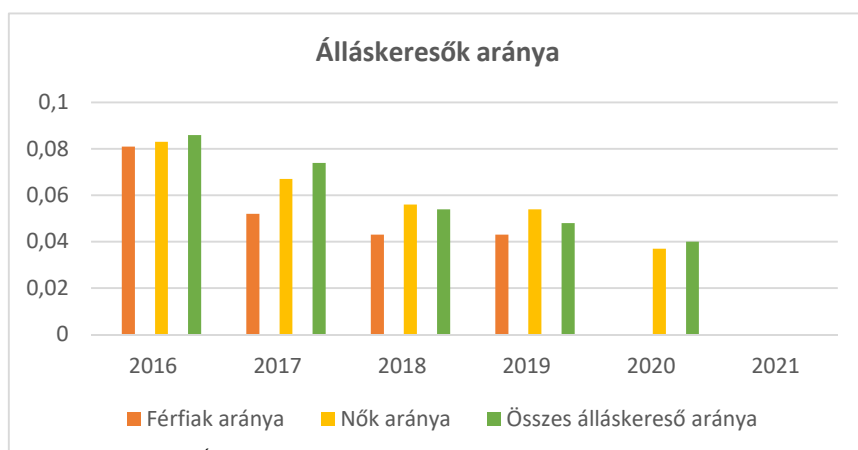
Az országos tendenciákkal összhangban, az elmúlt években jelentősen javultak a munkaerőpiaci mutatók, a regisztrált álláskeresők száma folyamatosan csökken. Ezzel együtt számszerűleg a népesség belül az inaktív aránya is mérséklődött, de a helyi társadalmon belüli arányuk nem változott, ugyanis a 15-64 éves munkaképes korúak száma 468 fővel csökkent. Tamási térségében a korábbi negatív tendenciák után rövid és középtávon is javulnak a munkaerő-keresleti igények, az elmúlt években folyamatosan nő a foglalkoztatók által jelzett létszámbővítési szándék.

A rendelkezésre álló statisztikai adatok is ezt támasztják alá, hiszen 2017-től folyamatosan csökken a nyilvántartott munkanélküliek száma a településen. 2017-ben 520 főt tartottak nyilván álláskeresőként, ami városi szinten 8,6%-os munkanélküliségi arányt jelentett. 2021-ra a regisztrált munkanélküliek száma 222 főre csökkent, ami 4%-os munkanélküliségi rátát jelent, vagyis 4 év alatt több mint felével csökkent a regisztrált munkanélküliek, álláskeresők száma, tehát az új betelepülő vállalkozások munkaerő felvevő hatása megjelenik a statisztikai adatokban is.

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Regisztrált munkanélküliek / nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Férfi	Nő	Összesen	Férfi		Nő		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	2990	3077	6 067	264,5	8,8%	255,25	8,3%	520	8,6%
2017	2922	3023	5 945	236	8,1%	201,5	6,7%	438	7,4%
2018	2885	2957	5 842	149,25	5,2%	164,25	5,6%	314	5,4%
2019	2823	2866	5 689	122	4,3%	153,5	5,4%	276	4,8%
2020	2766	2803	5 569	118	4,3%	104	3,7%	222	4,0%
2021	2773	2722	4595	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	158	2,9%

17. sz. táblázat: Munkanélküliségi ráta nemek szerint (Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

Az álláskeresők nemek szerinti megoszlását vizsgálva azt látjuk, hogy a 2020-as év kivételével minden évben alacsonyabb volt a nők aránya a munkanélküliek között, miközben az állandó népességben belül a 15-64 éves korosztályban a nők száma magasabb a férfiakénál, 2017-ben 87 fővel, 2018-ban 101 fővel, 2019-ben 72 fővel, 2020-ban 43 fővel, 2021-ben pedig 37 fővel haladják meg a férfiak számát.

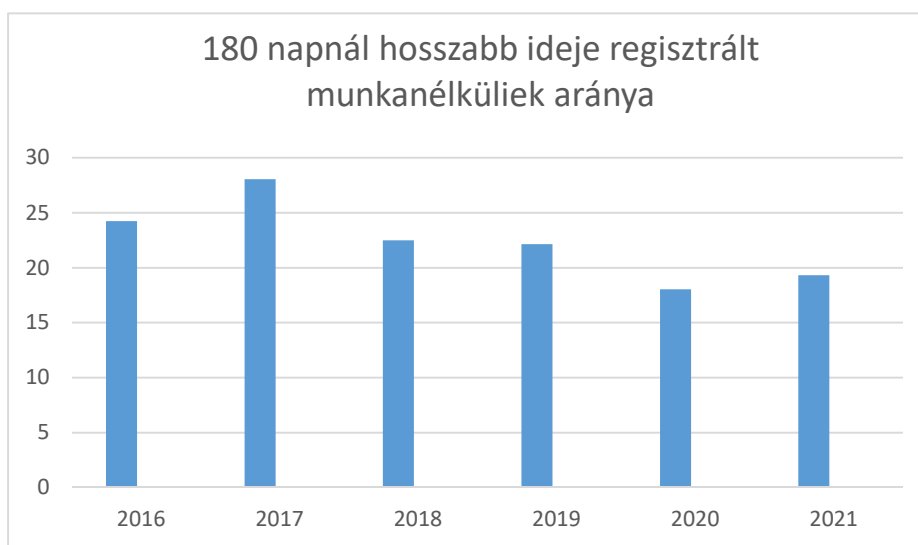
12. sz. ábra: Álláskeresők arány évenkénti bontásban (Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya 2017 és 2021 között 24,24%-ról 19,31%-ra csökkent, mely 4,93%-os csökkenést jelent a vizsgált időszakban, bár 2017 és 2018 között átmenetileg 3,82%-kal nőtt a tartós munkanélküliek aránya.

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma nemek szerint			Nők és férfiak aránya, a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül	
	%	Férfi	Nő	Összesen	Férfiak	Nők
2016	24,24	118	120	238	49,6%	50,4%
2017	28,06	75	72	147	51,0%	49,0%
2018	22,49	40	78	118	33,9%	66,1%
2019	22,14	27	73	100	27,0%	73,0%
2020	18,04	31	44	75	41,3%	58,7%
2021	19,31	n.a.	n.a.	31	n.a.	n.a.

18. sz. táblázat: A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya nemek szerint (Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

A tartós munkanélküliek között a nők aránya 2019. évet kivéve mindig meghaladja a férfiak arányát, 2019-től a tartós munkanélküliek között az nők aránya jelentősen nagyobb, mint a férfiaké, 2019-ben 66,1%, 2020-ban 73%, 2021-ben 58,7% volt. Ennek egyik oka, hogy a Tamásiba betelepült vállalkozások elsősorban a férfiak által preferált fizikai munkakörben kínáltak munkalehetőséget.

13. sz. ábra: 180. napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

A regisztrált munkanélküliek korcsoportos adatai azt mutatják, hogy a munkatapasztalattal rendelkezők között folyamatosan csökken a nyilvántartott munkanélküliek száma, míg a fiatal és az idős korosztály aránya folyamatosan nő a regisztrált munkanélküliek között. A 30 év alatti nyilvántartott álláskeresők az összes álláskereső 27,6%-át tették ki 2017-ben, míg ugyanez az adat 31,6% volt 2021-ben. A legnagyobb növekedés az 59 év felettiek körében tapasztalható, ahol a 2012-es 0,9%-ról 18,7%-ra nőtt a regisztrált munkanélküliek közötti arányuk. A 20 év alatti nyilvántartott álláskeresők aránya 2012. évi 2%-ról a több mint a duplájára, 4,7%-ra emelkedett 2021-re a munkaügyi adatok alapján.

Megnevezés	Fő összesen	2016	2017	2018	2019	2020	2021
		520	438	314	276	222	158
20 év alatti	Fő	10,5	12,75	10,75	12,5	9,75	6,75
	%	2,0%	2,9%	3,4%	4,5%	4,4%	4,3%
20-24 év	Fő	70	61,5	46,75	47,25	36,25	18
	%	13,5%	14,1%	14,9%	17,2%	16,3%	11,4%
25-29 év	Fő	57,5	52,5	41	38,75	27	20,5
	%	11,1%	12,0%	13,1%	14,1%	12,2%	13,0%
30-34 év	Fő	70,25	49	33	24,75	19,5	10,5
	%	13,5%	11,2%	10,5%	9,0%	8,8%	6,6%
35-39 év	Fő	64	56	35,5	29,25	20	13,25
	%	12,3%	12,8%	11,3%	10,6%	9,0%	8,4%
40-44 év	Fő	60,25	52,25	33,5	23	23	15
	%	11,6%	11,9%	10,7%	8,3%	10,4%	9,5%
45-49 év	Fő	49,75	42,5	28,5	26,75	25,75	25,25
	%	9,6%	9,7%	9,1%	9,7%	11,6%	16,0%
50-54 év	Fő	70,75	48,5	31	25,5	19,75	12
	%	13,6%	11,1%	9,9%	9,3%	8,9%	7,6%
55-59 év	Fő	62	53,25	36,25	22,5	17,5	10,25
	%	11,9%	12,2%	11,6%	8,2%	7,9%	6,5%
59 év feletti	Fő	4,75	9,25	17,25	25,25	23,5	26,75
	%	0,9%	2,1%	5,5%	9,2%	10,6%	16,9%

19. sz. táblázat: Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint
(Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

Munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű álláskeresőnek a 20 év alatti és az 59 év feletti álláskeresőket tekinthetjük, hiszen a tartós munkanélküliek között az arányuk az elmúlt időszakban drasztikusan megnőtt.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

A munkanélküliek iskolai végzettség szerinti vizsgálata alapján megállapítható, hogy Tamásiban a regisztrált munkanélküliek több mint egyharmada alacsony iskolai végzettségű, 8 általánosnál alacsonyabb vagy csak 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezik.

Év	Regisztrált munkanélküliek / nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		Általános iskolai végzettség		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	520	10,5	2,0%	178	34,2%	331,25	63,7%
2017	438	10,25	2,3%	146,5	33,5%	280,75	64,2%
2018	314	6,5	2,1%	102,75	32,8%	204,25	65,2%
2019	276	7,5	2,7%	96,25	34,9%	171,75	62,3%
2020	222	3	1,4%	77	34,7%	142	64,0%
2021	158	2,75	1,7%	40,75	25,8%	114,5	72,5%

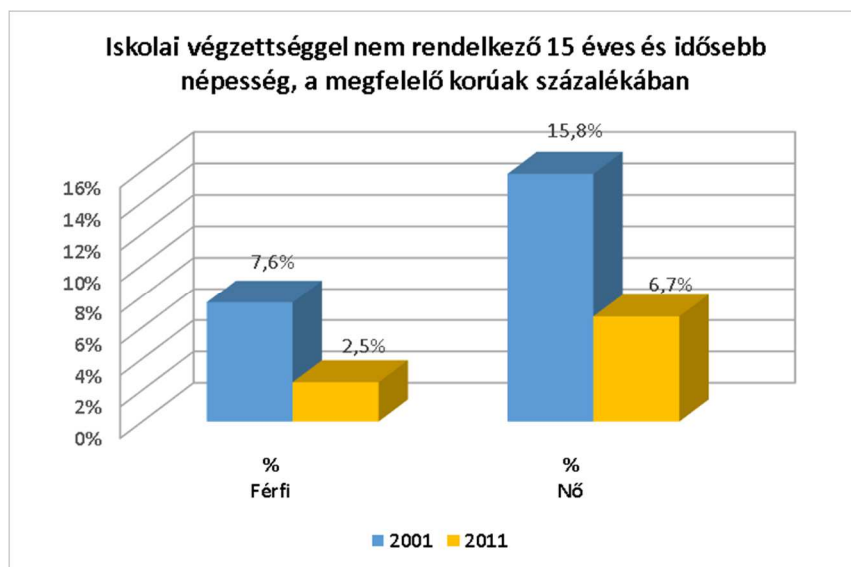
20. sz. táblázat: Regisztrált munkanélküliek megoszlása iskolai végzettség szerint
(Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

Az alacsony iskolázottság nemenkénti megoszlásáról csak a népszámlások során gyűjtenek adatokat, így a 2011. évi adat a legfrissebb. A lenti táblázat azt mutatja, hogy a nők körében legalább kétszer olyan magas az iskolai végzettséggel nem rendelkezők aránya, mint a férfiak esetében.

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Férfi %	Nő %	Férfi %	Nő %
2001	92,4%	84,2%	7,6%	15,8%
2011	97,5%	93,3%	2,5%	6,7%

21. sz. táblázat: Alacsonyan iskolázott népesség nemenkénti megoszlása
(Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás)

Ezen magas különbségnek oka egyrészt abban keresendő, hogy a 15 évnél idősebbek közé azok a nyugdíjaskorúak is beletartoznak, akik még akkor jártak általános iskolába, amikor csak 6 osztály volt kötelező, másrészt a nők magasabb életkort érnek meg, így több köztük a csak 6 osztályt végzetek száma, mint a férfiaknál.

14. sz. ábra: Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 és idősebb népesség aránya,
(Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás)

c) közfoglalkoztatás

A közfoglalkoztatás rendszerét 2011. évtől kezdődően új támogatási rendszer váltotta fel. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. tv. 2011.01.01-től életbe lépett módosítása hatályon kívül helyezte a közcélú foglalkoztatás fogalmkörét, s annak kötelező bonyolítását előíró szakaszokat. Megszűnt a közmunkaprogram, a közcélú munka, valamint a közhasznú munkavégzés, és helyükbe az egységes közfoglalkoztatás lépett. Ugyanekkor hatályba lépett a közfoglalkoztatáshoz nyújtható támogatásokról szóló 375/2010. (XII.31.) Korm. rendelet.

A közhasznú munkavégzés támogatása helyett a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatásával a közérdekű célok programszerű támogatása valósult meg. A 2011. évi CVI. törvény alapján az arra jogosult közfoglalkoztatók kérelem útján kaphattak támogatást. 2017-ben változást jelentett a közfoglalkoztatási programokban, hogy 25 év alatti fiatal már nem vehet részt közfoglalkoztatásban.

Tamási Város Önkormányzata lehetőségei szerint folyamatosan biztosít munkalehetőséget a közfoglalkoztatási programokon keresztül az álláskereső, munkanélküliek részére. Ezen feladat támogatására készült el 2009-ben a városi közfoglalkoztatási terv, melyben meghatározásra kerültek azokat a feladatok és munkakörök, amelyeket részben vagy egészben közfoglalkoztatás keretében kívánt a települési önkormányzat ellátni.

2021. december 31-én az önkormányzati adatok alapján átlagosan 81 fő vett részt közfoglalkoztatási programokban.

- A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatásban – intézményeknél 10 fő
 - Mezőgazdasági programban: 24 fő
 - Szociális programban: 36 fő (Belvíz programból, illegális hulladéklerakók felszámolása programból, közút, bio programokból áll össze a szociális program)
- Helyi sajátosságokra épülő program: 11 fő
- Hosszabb időtartamú program keretében GINOP 6.1.1-15 „Gyártósori munkavállalást elősegítő alapkompentenciák fejlesztése” elnevezésű képzésbe 20 fő tervezett létszámból 17 fő került bevonásra 2021.07.06.-2021.09.08.közötti időszakban

2021/2022 évben a tervezett összlétszám 2021. március hó 1. napjától 90 fő volt. Ez a létszám az alábbiak szerint oszlott meg:

- A hosszabb időtartamú programban a tervezett létszám 11 fő volt.
 - A mezőgazdasági programban tervezett 29 fő
 - Szociális programban: 39 fő
 - A helyi sajátosságokra épülő programban tervezett 11 fő.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

Tamási közúton a 61-es főúton, illetve az azt itt keresztező (Szekszárdot Siófokkal összekötő) 65-ös számú főúton közelíthető meg. Legismertebb városok körülötte: Siófok, Szekszárd, Dombóvár. A megyeszékhely 60 km-re található a várostól, a GEMENC Volán Zrt. Siófok-Szekszárd vonalon közlekedő járataival kb. 90 perc alatt elérhető Szekszárd Tamásiból. A városon halad keresztül a Pécs-Székesfehérvár között közlekedő járat, továbbá Dombóvárra és Kaposvárra is rendszeresen közlekednek járatok.

Tamásiban a helyi menetrend szerinti közlekedést a Dél-dunántúli Közlekedési Központ Zrt. Tolna Megyei Szolgáltatási Központja biztosítja, így a város külterületi részén lakó emberek számára is megközelíthető a városközpont, ezáltal az oktatási intézmények, munkahelyek és a rendelőintézet. Az önkormányzat igyekszik a lakosság igényeihez igazítani a helyi menetrendet, ennek figyelembe vételével tárgyal a szolgáltatatóval.

1990. április 1-je óta nem közlekedik vonat Tamásin keresztül. A tervek között szerepel a vasútvonal fejlesztése, és ezzel a vasúti közlekedés újraindítása. A település már most a térség gazdasági és közigazgatási központja, amely térség megfelelő vasúti közlekedési kapcsolatok kiépítésével további nagyarányú fejlődésen menne keresztül. A Budapest – Pusztaszabolcs – Dombóvár - Gyékényes/Pécs országos (és egyben nemzetközi) vasúti fővonal Pusztaszabolcs és Dombóvár közötti új nyomvonalának Tamásin keresztül történő vezetése tehát mindenképpen indokolt, nemcsak a város, hanem a Dél-dunántúli régió és az ország szempontjából is, ideértve a lakosság, az áru fuvarozás és a vasút üzemeltetőjének érdekeit is.

A munkaerő piacon való elhelyezkedés vizsgálva Tamási kedvező helyzetben van közlekedés szempontjából, mert helyi járatokkal megközelíthetőek a munkahelyek, emellett a Tamási-Pári, Tamási-Regöly, illetve Tamási Rácvölgy szakaszon kiépített kerékpárúton keresztül is megközelíthető a városközpont.

Problémát jelent ugyanakkor a Tamási külterületein élők számára a közlekedés, mivel több külterület esetében nem biztosított a szilárd burkolatú út, helyi járatokkal nem elérhető, csak helyközzel, mely jelentősen magasabb költséget jelent a külterületen élőknek.

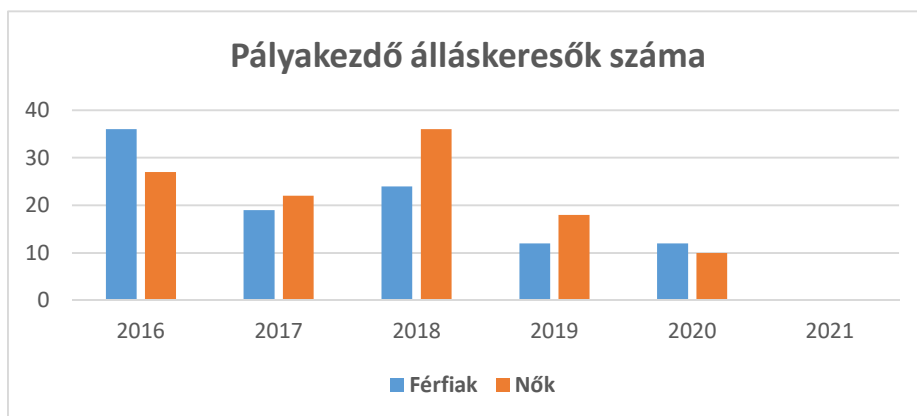
e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A statisztikai adatok alapján Tamásiban a nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma 2012-től folyamatosan csökken, 2017-ben 63 főt, 2021-ben már csak 22 főt tartott nyilván pályakezdő álláskeresőként a munkaügyi szervezet.

Év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	Férfi	Nő	Összesen	Férfi		Nő		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	657	677	1 334	36	5,5%	27	4,0%	63	4,7%
2017	652	641	1 293	19	2,9%	22	3,4%	41	3,2%
2018	632	636	1 268	24	3,8%	36	5,7%	60	4,7%
2019	607	600	1 207	12	2,0%	18	3,0%	30	2,5%
2020	578	560	1 138	12	2,1%	10	1,8%	22	1,9%
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

22. sz. táblázat: Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők szám és a 18-29 éves népesség száma, nemenként,
(Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

A korábban elemzett statisztikai adatok azonban azt mutatják, hogy bár a pályakezdők száma nominálisan csökken, a regisztrált munkanélküliek közötti arányuk azonban a csökkenő létszám ellenére is folyamatosan nő. Ennek okai részben a hiányzó munkatapasztalatban, részben az alacsony iskolai végzettséggel indokolhatók. 2017-től a közfoglalkoztatásból kizárásra kerültek a 25 év alatti fiatalok, ami további növekedést okozhat a munkanélküliek közötti arányukat illetően.

15. sz. ábra: Pályakezdő álláskeresők száma évenkénti bontásban,
(Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

A Munkaügyi Központ az **Ifjúság Garancia** elnevezésű programja a 25 év alatti munkanélküli fiatalokat célozza. A program célja, hogy a fiatalok minél rövidebb időt töltsenek munkanélküliségben, inaktivitásban vagy tanulás nélkül, illetve, hogy személyre szabott segítséget kapjanak a munkaerő-piaci helyzetük javításához, a szakképzetlen fiatalok a gazdaság igényeihez igazodó szakképesítést szerezzenek, a szakképzett fiatalok esetében pedig a munkatapasztalat megszerzésének és az elhelyezkedés elősegítése.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Tamási városára vonatkozóan sajnos alig érhetőek el adatok arra vonatkozóan, hogy a felnőttoktatás keretében általános iskolai tanulmányokat folytatók száma hogyan alakult az elmúlt években. Kizárólag arra vonatkozóan találtunk adatot, hogy a 8. évfolyamot befejezők száma 2018-tól kezdve évente 4 fő, kivéve 2019. évet, amikor 24 fő fejezte be eredményesen a 8. évfolyamot felnőttoktatás keretében.

Év	Általános iskolai felnőttoktatásban tanulók száma	8. évfolyamot eredményesen befejezte a felnőttoktatásban	
	Fő	Fő	%
2016	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	4	n.a.
2018	n.a.	24	n.a.
2019	n.a.	4	n.a.
2020	n.a.	4	n.a.
2021	n.a.	n.a.	n.a.

23. sz. táblázat: Felnőttoktatásban résztvevők száma,
(Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ))

A középfokú iskolában felnőttoktatásban résztvevők létszámára vonatkozóan is korlátozottak ez elérhető információk. 2016-ban 75 fő vett részt középiskolai oktatásban felnőttoktatás keretében, 2017-ban 83 fő, 2019-ben 108 fő, míg 2019-ben összesen 82 fő volt a résztvevők száma. 2020. és 2021. évekre nem rendelkezünk erre vonatkozó elérhető adatokkal.

Év	Középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	Szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma		Szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma		Gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők		Középiskolai tanulók száma a felnőttoktatásban
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő
2016	0	0	0	0	0	0	0	75
2017	0	0	0	0	0	0	0	83
2018	20	20	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	108
2019	25	25	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	82
2020	4	0	0,0%	4	100,0%	0	0,0%	n.a.
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

24. sz. táblázat: Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában,
(Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

A munkaerőpiaci integrációt elősegítő szolgáltatás a **Tamási-Dombóvár Paktum** projekt, mely 2017 márciusában kezdődött, célja a hátrányos helyzetű munkavállalók segítése az elsődleges munkaerőpiacra történő visszajutásban, illetve a gazdaság szereplőinek valós igényeit figyelembe véve a munkaerőhiány csökkentése.

A megvalósító konzorcium tagjai: Tamási Város Önkormányzata, Dombóvár Város Önkormányzata, TMKH Foglalkoztatási Főosztály és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület. A projekt célterülete Tamási és Dombóvár városok környezete.

A Tamási-Dombóvár Paktum projekt célcsoportja a célterületen élő, hátrányos helyzetű álláskereső, vagyis az alacsony iskolai végzettségűek, a 25 év alatti fiatalok, vagy 30 év alatti pályakezdő álláskereső, az 50 év feletti, a GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek, a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők, tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek, a megváltozott munkaképességűek, a roma nemzetiséghez tartozó személyek, a közfoglalkoztatásból kikerülők és az inaktívak.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A települési önkormányzat saját fenntartási intézményeiben közfoglalkoztatási programokon keresztül tud munkalehetőséget biztosítani a munkaerőpiaci szempontból hátrányos álláskeresőknél, köztük a mélyszegénységben élőknek és romáknak. A mélyszegénységben élők és romák önkormányzati intézményekben történő foglalkoztatásával kapcsolatos adatok a személyiségi jogok védelme miatt nehezen kimutathatók, erre vonatkozóan adatgyűjtés nem történt.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A hátrányos megkülönböztetéssel összefüggő esetek csökkentésének jó eszköze a helyi nyilvánosság különböző fórumainak felhasználása, a diszkriminációs esetek és a következmények bemutatása.

A legnagyobb veszélyt a közömbösség jelenti a hátrányos megkülönböztetés felszámolására vonatkozóan. Ha rejtve maradnak ügyek, vagy későn kerülnek kivizsgálásra, akkor ismétlődhetnek és nem lehet megoldást sem találni orvoslásukra.

A diszkrimináció visszaszorítása a legfontosabb cél. Ehhez a hátrányos megkülönböztetés ellen fellépő intézmények és szervezetek szerepének erősítése szükséges. Javasolt a munkáltatók és a hatóságok fokozottabb bevonása az antidiszkriminációs akciók és programok kialakításába. A különböző társadalmi helyzetű lakossági csoportok közeledését segítő városi kezdeményezések, akciók, programok támogatása, valamint antidiszkriminációs képzési programok indítása szükséges. A munkáltatók és a közvetítésben részt vevő munkát keresők folyamatos tájékoztatása javasolt a diszkriminációval kapcsolatos jogszabályokról és a jogsértések várható következményeiről.

Az esélyegyenlőségi program helyzetelemzéséhez folytatott adatgyűjtés során nem merült fel foglalkoztatással kapcsolatos hátrányos megkülönböztetés esete. Az önkormányzat és intézményei a foglalkoztatás során az esélyegyenlőség megteremtéséhez szükséges lépéseket megteszik, nem alkalmaznak diszkriminatív eljárásokat, eleget tesznek jogszabályi kötelezettségeiknek.

Tamásiban működik Roma Nemzetiségi Önkormányzat, amely együttműködik a települési önkormányzattal a közmunka programokban, segítséget nyújt a közmunka programban foglalkoztatott személyek kiválasztásában.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az Országgyűlés 1993. február 17-i ülésnapján fogadta el a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló, azóta már többször módosított 1993. évi III. törvényt (Szociális törvény). A törvény célja, hogy a szociális biztonság megteremtése érdekében meghatározza az állam által biztosított egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, a szociális ellátásokra való jogosultság feltételeit, valamint érvényesítésének garanciáit.

A Szociális törvény az önkormányzatok által nyújtható támogatások keretszabályait is tartalmazza. Az ellátásokra vonatkozó részletes szabályokat az önkormányzatok saját rendeleteikben állapítják meg. A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. március 1-től jelentős mértékben átalakult. Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai élesen elválasztásra kerültek. A kötelezően nyújtandó ellátások közül az ún. aktív korúak ellátását 2015. március 1-től a járási hivatalok állapítják meg.

3.3.1 A Járási Hivatal feladat- és hatáskörébe tartozó kötelezően nyújtandó ellátások

1. Aktív korúak ellátása:

A járási hivatal aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak a személynek,

- aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy
- vakok személyi járadékában részesül, vagy
- fogyatékosági támogatásban részesül, vagy
- akinek esetében az állskeresési ellátás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az Flt. alapján állskeresési ellátásra nem szerez jogosultságot, vagy
- aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött vagy
- aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy
- akinek esetében az ápolási díj, a gyermekgondozási segély, a gyermeknevelési támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a gyermek életkorának betöltése miatt szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött,

feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat.

Nem minősül keresőtevékenységnek, ha a kérelmező, illetve a jogosult közfoglalkoztatásban, egyszerűsített foglalkoztatásban vesz részt vagy háztartási munkát végez.

Az aktív korúak ellátására egy családban egyidejűleg csak egy személy jogosult.

Egy családban egyidejűleg két személy abban az esetben jogosult az aktív korúak ellátására, ha az egyik személy a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra, míg a másik személy az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult.

A jogosultság megállapításának további feltétele, hogy a családnak az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelme ne haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 90%-át (25.650,- Ft) és a törvényi értékhatárt meghaladó vagyonnal ne rendelkezzenek.

A rendszeres szociális segélyt 2015-től felváltotta az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, valamint a foglalkoztatást helyettesítő támogatás.

1.1. Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást állapítanak meg annak a személynek, aki

- egészségkárosodott személynek minősül, vagy
- 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel – feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban – és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben nem tudják biztosítani.

Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás havi összege a családi jövedelemhatár összegének és a jogosult családja havi összjövedelmének különbözete, de nem haladhatja meg a közfoglalkoztatási bér mindenkori kötelező legkisebb nettó összegének 90%-át, 48.795,- forintot.

Ha az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülő személy családtagjának foglalkoztatást helyettesítő támogatást (22.800 Ft) állapítottak meg, a támogatás összege nem haladhatja meg a nettó közfoglalkoztatási bér 90%-ának (48.795 Ft) és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás összegének különbözetét, azaz 25.995 forintot.

Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás esetén a családi jövedelemhatár összege a család fogyasztási egységeihez tartozó arányszámok összegének és az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege 95%-ának szorzata.

1.2. Foglalkoztatást helyettesítő támogatás

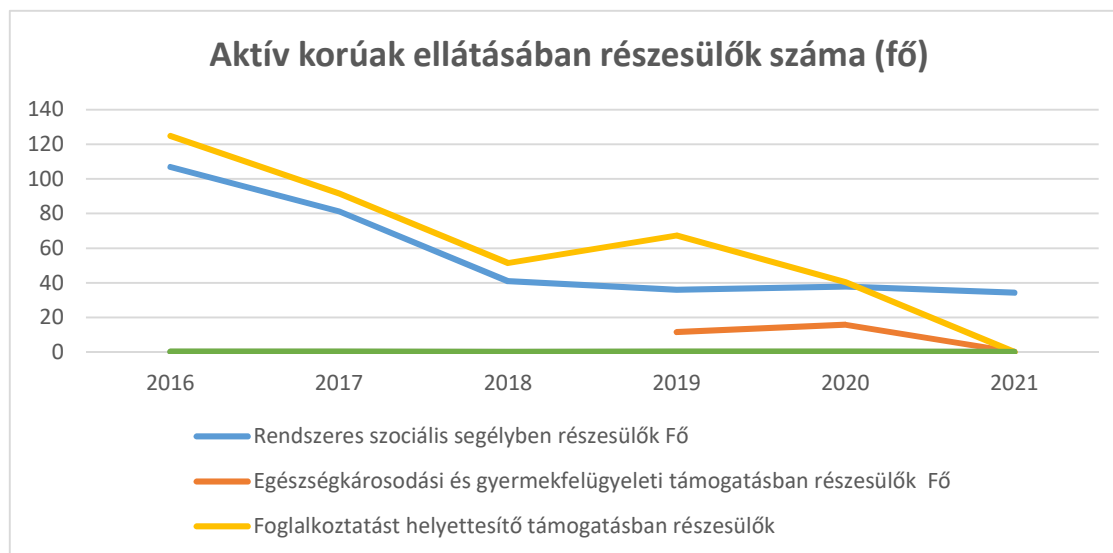
Foglalkoztatást helyettesítő támogatást állapítanak meg annak a személynek, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították kivéve, ha az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra való jogosultság feltételeivel rendelkezik.

Összege: A foglalkoztatást helyettesítő támogatás havi összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-a: 22.800 Ft. Egy családban egyidejűleg csak egy személy részesülhet foglalkoztatást helyettesítő támogatásban.

Év	Rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma (negyedévek átlaga)	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2015. márc. 1-től érvényes módszertan szerint		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (2015. március 01-től az ellátásra való jogosultság megváltozott)	
		Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2016	107		3,54%	125	24,05%
2017	81,25		1,37%	91,66	20,95%
2018	41,00		0,70%	51,54	16,44%
2019	36,00	11,64	0,63%	67,39	24,46%
2020	37,75	15,83	0,68%	40,33	18,17%
2021	34,25	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

25. számú táblázat: Aktív korúak ellátása - Rendszeres szociális segélyben, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban, valamint foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma
(Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

A táblázat megmutatja, hogy Tamásiban s a segélyben részesülők száma fokozatosan csökkent évről-évre, azonban, ha összeadjuk az EGYT-t és az FHT-t kapók számát, akkor azt láthatjuk, hogy azok összege több, mint a segélyben részesülők száma. A munkanélküliek 38-46%-a kapott FHT-t az elmúlt években, amely azt jelenti, hogy a regisztrált álláskereső közel harmada-fele nem tartós – minimum egy éves – foglalkoztatás után jelentkezett a Munkaügyi Központba, így álláskeresői járadékra nem jogosultak.

16. számú ábra: aktív korúak ellátásaiban részesülők száma, (Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

2. Időskorúak járadéka

Az időskorúak járadékára jogosult személy, aki

- a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltötte, és akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg a 24.955 Ft-ot,
- egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltötte, de 75 évesnél fiatalabb, s akinek havi jövedelme nem haladja meg a 29.355 Ft-ot,
- egyedülálló, 75. életévét betöltötte, s akinek havi jövedelme nem haladja meg a 39.630 Ft-ot.

Amennyiben a jogosult jövedelemmel nem rendelkezik:

- nem egyedülálló személy esetén 24.955 Ft,
- az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személy esetén 29.355 Ft,
- az egyedülálló, 75. életévét betöltött személy esetén 39.630 Ft.

A jövedelemmel rendelkező személy esetén a járadék összege a fenti összegek és a saját havi jövedelmének különbözete.

3. Ápolási díj

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személyek otthoni ápolását vállaló nagykorú hozzátartozó ellátása.

Alapösszegben nyújtott ápolási díjra jogosult a hozzátartozó, ha az ápolat önmaga ellátására képtelen, állandó felügyeletre, gondozásra szoruló

- súlyosan fogyatékos, illetve
- 18 év alatti tartósan beteg.

Emelt összegű ápolási díjra jogosult a hozzátartozó, ha súlyosan fogyatékos, fokozott ápolást igénylő hozzátartozót ápol, és a fokozott ápolási igényt a járási hivatal felkérésére a szakértő igazolja.

Kiemelt ápolási díjra jogosult az a hozzátartozó, aki

- a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény szerinti „E” minősítési kategóriába sorolt (akinek egészségi állapota 1-30% között van és önellátásra nem, vagy csak segítséggel képes) hozzátartozójának gondozását, ápolását végzi, vagy
- olyan hozzátartozójának gondozását, ápolását végzi, aki után a magasabb összegű családi pótlékot miniszteri rendeletben meghatározott súlyosságú betegségre vagy fogyatékosagra tekintettel folyósítják.

2015. március 1-jétől az ápolási díj méltányosságból történő megállapítására nincs lehetőség. A települési támogatás keretében biztosíthatnak támogatást a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának ápolását, gondozását végző személy részére. A súlyosan fogyatékos, valamint a 18. életévét be nem töltött tartósan beteg személyek ápolása esetén az ápolási díj összege azonos az éves központi költségvetési törvényben meghatározott alapösszeggel (32.600 Ft).

A fokozott ápolást igénylő súlyosan fogyatékos személy ápolása esetén az ápolási díj az éves központi költségvetési törvényben meghatározott alapösszeg 150 százaléka (48.900 Ft).

A kiemelt ápolási díj összege a költségvetési törvényben meghatározott alapösszeg 180%-a, 58.680 Ft. Időtartama szolgálati időre jogosít, mivel 10 százalék nyugdíj járuléka levonásra kerül.

Amennyiben a jogosult rendszeres pénzellátásban részesül, az ápolási díj összege a fenti összegek és a rendszeres pénzellátás összegének különbözete, de legalább 1.000 Ft.

Az ápolási díjnak a költségvetési törvényben meghatározott alapösszege 2021-ban 41.335 Ft.

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma	Összesen
2016	49	n.a.	49
2017	47,54	n.a.	47,54
2018	49,17	n.a.	49,17
2019	n.a.	n.a.	n.a.
2020	45,11	7	45,11
2021	n.a.	6	6

26. számú táblázat: Ápolási díjban részesítettek száma, (Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés)

2013-tól az alanyi jogú ápolási díj a Járási Hivatalok hatáskörébe került át, ahonnan a HEP elkészítéséig nem sikerült a hiányzó adatokat beszerezni. A zöld színű, 2020-2021. évi adatok már csak a települési támogatás keretében nyújtott ápolási támogatásban részesülők számát tükrözik. Mivel „vegyes” támogatású adatokat együttesen tartalmaz a táblázat, így nehezen vethetők össze az egyes évek, hiszen az eredmény torzít.

4. Közgyógyellátás

a) Alanyi jogon jogosult az ellátásra: az átmeneti gondozásban részesülő, és a nevelésbe vett kiskorú; az aktív korúak ellátásában részesülő egészségkárosodott személy; a pénzellátásban részesülő hadigondozott és a nemzeti gondozott; a központi szociális segélyben részesülő; a rokkantsági járadékos, továbbá az a személy, aki

- rokkantsági ellátásban részesül és az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg a 30%-os mértéket,
- rokkantsági ellátásban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult,
- öregségi nyugdíjban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult, vagy
- öregségi nyugdíjban részesül, és a nyugdíjra való jogosultságának megállapítását megelőző napon rokkantsági ellátásban részesült 30%-os egészségi állapotára, vagy I.II. csoportú rokkantságára tekintettel,
- az, aki, vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül.

b) Normatív jogcímen jogosult közgyógyellátásra az a személy, akinek esetében a havi rendszeres gyógyító ellátásnak az elismert térítési díja (rendszeres gyógyító ellátás költsége) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 10%-át (2.850 Ft) meghaladja, feltéve, hogy a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 105%-át (29.925 Ft), egyedül

elő esetén a 155%-át (44.175 Ft). 2015. március 1-jétől a közgyógyellátás méltányosságból történő megállapítására nincs lehetőség.

Az önkormányzatok a települési támogatás keretében biztosíthatnak támogatást a gyógyszerkiadások viseléséhez.

A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott:

- egyes gyógyszerekre, gyógyszerkerete erejéig
- gyógyászati segédeszközökre, protetikai és fogszabályozó eszközökre (ideértve a javítás költségeit is), valamint
- az orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátásokra.

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2016	309
2017	264
2018	243
2019	294
2020	274
2021	n.a.

27. számú táblázat: Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma,
(Forrás: TelR, KSH Tstar)

Tamási városában 2016-tól folyamatosan csökken a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma. 2016-ben még 309 fő rendelkezett ilyen igazolvánnyal, 2020-ban már 11%-kal kevesebben, 274 fő.

5. Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság

Az egészségügyi szolgáltatás igénybevétele céljából annak a személynek állapítják meg az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságát,

- akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 120%-át (34.200 Ft),
- aki egyedül élő és jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át (42.750 Ft)

nem haladja meg, és családjának vagyona nincs.

A szociális rászorultság igazolásáról hatósági bizonyítványt állítanak ki. A bizonyítvány 1 évig érvényes. A bizonyítvány birtokában járulékfizetés nélkül lehet igénybe venni az egészségügyi szolgáltatást.

6. Álláskeresési járadék

Álláskeresési járadék illeti meg azt, aki

- álláskereső,
- az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik,
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

Az álláskeresési járadék összegét a kérelem benyújtását megelőző, vagy – ha az álláskeresőként való nyilvántartásba vételre későbbi időpontban kerül sor – az álláskeresőnek az álláskeresővé válását megelőző négy naptári negyedévben az ezen időszakkal érintett jogviszonyokban elért, munkaerő-piaci járulék alapja havi átlagos összegének alapulvételével kell kiszámítani. A havi átlagos összeg kiszámítása során ezen időszak alatt elért járulékalap összegét osztani kell azoknak a hónapoknak a számával, amelyekben az álláskeresőnek volt járulékalapot képező jövedelme. Ha az álláskereső adott hónapban nem az egész

hónapra vonatkozóan rendelkezik járulékalappal, akkor a hónapot a havi átlagos összeg kiszámítása során töredékhónapként kell figyelembe venni.

Ellátás összege: Munkaerő-piaci járulékalap 60%-a, legfeljebb a jogosultság kezdő napján hatályos minimálbér 100 %-a: 138.000 Ft/hó.

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma	Álláskeresési segélyben részesülők (fő)	Álláskeresési segélyben részesülők %
2016	3 022	4,25	0,1%
2017	5 945	7,75	0,1%
2018	5 842	12	0,2%
2019	5 689	16,25	0,3%
2020	5 569	19,25	0,3%
2021	n.a.	21	n

28. számú táblázat: Álláskeresési segélyben részesülők száma
(Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

Álláskeresési segélyben részesülők aránya a 15-64 éves népesség számához viszonyítva a fél százalékot sem éri el, ugyanakkor 2016 és 2021 között megháromszorozódott az arányuk az aktív korúakon belül, 01%-ról 0,3%-ra nőtt a TeIR-ből nyert adatok alapján.

Év	Regisztrált munkanélküliek / nyilvántartott álláskeresők száma	Álláskeresési járadékra jogosultak	
	Fő	Fő	%
2018	520	71,75	13,8%
2019	438	34	7,8%
2020	314	34	10,8%
2021	276	28,5	10,3%
2020	222	39,25	17,7%
2021	n.a.	40,5	n.a.

29. számú táblázat: Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma
(Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

Álláskeresési járadékban azok a regisztrált álláskeresők részesülhetnek, akik több mint egy éves munkaviszony megszűnése után váltak munkanélkülivé, így a Munkaügyi Központ az elmúlt időszakban keresett bérük átlagához viszonyítva számolja ki, mennyi járadékra jogosult valaki. Tamásiban 2018-tól 3%-kal csökkent egészen 2021-ig, amikor közel 8%-kal megemelkedett az álláskeresési járadékra jogosultak aránya, miközben több mint felére csökkent a regisztrált munkanélküliek, nyilvántartott álláskeresők aránya. Ez a két adat arra enged következtetni, hogy a 2018-ban munkanélkülivé váltak között magas volt azon személyek aránya, aki több mint egy éves munkaviszony után vált munkanélkülivé.

7. Nyugdíj előtti álláskeresési segély

Álláskeresési járadék illeti meg azt, aki

- álláskereső,
- az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik,
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

Az álláskeresői járadék összegét a kérelem benyújtását megelőző, vagy – ha az álláskeresőként való nyilvántartásba vételre későbbi időpontban kerül sor – az álláskeresőnek az álláskeresővé válását megelőző négy naptári negyedévben az ezen időszakkal érintett jogviszonyokban elért, munkaerő-piaci járulék alapja havi átlagos összegének alapulvételével kell kiszámítani. A havi átlagos összeg kiszámítása során ezen időszak alatt elért járulékalap összegét osztani kell azoknak a hónapoknak a számával, amelyekben az álláskeresőnek volt járulékalapot képező jövedelme. Ha az álláskereső adott hónapban nem az egész hónapra vonatkozóan rendelkezik járulékalappal, akkor a hónapot a havi átlagos összeg kiszámítása során töredékhónapként kell figyelembe venni.

Ellátás összege: Munkaerő-piaci járulékalap 60%-a, legfeljebb a jogosultság kezdő napján hatályos minimálbér 100 %-a: 138.000 Ft/hó.

8. Keresetpótló juttatás

Támogatható az állami foglalkoztatási szerv által felajánlott, vagy elfogadott képzése annak a személynek,

- aki álláskereső,
- aki 25. életévét – felsőfokú végzettségű személy esetén a 30. életévét – nem töltötte be, és a tanulói, hallgatói jogviszonya megszűnését követően álláskeresői járadékra és álláskeresői segélyre nem szerzett jogosultságot,
- aki gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, illetőleg terhességi gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban vagy ápolási díjban részesül,
- aki rehabilitációs ellátásban részesül,
- akinek munkaviszonya várhatóan egy éven belül megszűnik, és ezt a munkaadó a munkavállalóval és az állami foglalkoztatási szervvel előzetesen írásban közölte, vagy
- aki közfoglalkoztatásban vesz részt, és a képzésben való részvételt vállalja, továbbá
- aki munkaviszonyban áll és rendszeres foglalkoztatása képzés nélkül nem biztosítható.

A c) pontban meghatározott személyek képzése akkor támogatható, ha a képzés időtartama hetente nem haladja meg a harminc órát, és

- a gyermekgondozási segélyben, gyermekgondozási díjban részesülő személy képzése a gyermek egy éves - gyermekgondozási díj folyósítása esetén másfél éves - korának betöltését követően kezdődik meg, valamint
- a gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban részesülő személy kereső tevékenységet nem folytat.

Képzési támogatásként

- az a)-b) pontban valamint az e)-g) pontban meghatározott személy részére kereset-kiegészítés vagy keresetpótló juttatás, valamint a képzéssel kapcsolatos költségek megtérítése;
- a c)-d) pontban meghatározott személy, valamint a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult álláskereső részére az általános iskolai végzettség megszerzéséhez, vagy a szakképzés megkezdéséhez, a külön jogszabályban meghatározott bemeneti kompetenciák megszerzéséhez szükséges képzésben történő részvételhez a képzéssel kapcsolatos költségek megtérítése adható.

3.3.2 Települési támogatások

Tamási városában szociális rászorultság esetén adható pénzbeli és természetbeni ellátások fajtáit, a jogosultsági feltételeket a képviselő testület által a települési támogatásokról, egyes szociális és gyermekvédelmi ellátásokról szóló 26/2021. (IX. 2.) számú önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Ször.) szabályozza. A képviselő-testület által a polgármesterre átruházott szociális feladatok ellátásáról szóló beszámolót a képviselő-testület évente munkaterv szerint tárgyalja.

A jelenleg hatályos helyi rendeletünk, a Ször. az érintett szociális rászorultsága esetén az alábbi pénzbeli és természetbeni ellátásokat biztosítja:

I.)Pénzbeli ellátásként települési támogatás, rendkívüli települési támogatás, valamint felsőoktatási hallgatói ösztöndíj (Bursa Hungarica) adható.

II.)Természetbeni ellátás a tanulók helyi közlekedésének támogatása, szociális tűzifa, szociális gyermekétkeztetés.

Települési támogatás keretében az alábbi célokra nyújtható támogatás:

- a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,
- a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,
- a gyógyszerkiadások viseléséhez,
- iskolakezdési támogatás

Támogatási típus megnevezése	Támogatás összege (Ft)			Támogatást igénybe vevők száma (fő)		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozó ápolásához adható települési támogatás	1 285 020	1 168 200	1 055 610	7	6	6
Lakhatáshoz kapcsolódó települési támogatás	2 101 100	1 041 500	701 500	126	66	48
Gyógyszerkiadások viseléséhez adható települési támogatás	135 000	144 000	30 000	6	6	1
Temetési költség viseléséhez adható települési támogatás	149 580	95 000	22 000	6	6	5
Rendkívüli települési támogatás	441 000	43 000	440 500	95	74	61
Krízis segély	79 200	69 500	61 750	17	14	8
Szociális segélykölcsön	170 000	95 000	25 000	2	2	1
Természetben nyújtott szociális ellátás - Tanulók helyi közlekedésének támogatása	n.a.	208 105	141 600	n.a.	n.a.	n.a.
Összesen:	4 360 900	2 656 200	2 336 360	259	174	130

30. számú táblázat: Összefoglaló táblázat települési támogatás összegéről és az igénybe vevők számáról évenkénti bontásban (Forrás: önkormányzati adatgyűjtés alapján, saját szerkesztés)

I.Pénzbeli szociális ellátások

1.) **Lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadásokhoz** az életvitelszerűen lakott ingatlan vonatkozásában, abban az esetben adható támogatás, ha kérelmező,

- családjában az egy főre jutó jövedelem a nyugdíjminimum 200 %-át
- egyedülálló esetén a nyugdíjminimum 250 %-t nem haladja meg.

Lakhatáshoz kapcsolódó támogatás

- gázfogyasztás díjához,
- áramszolgáltatás díjához,
- szennyvíz-használat díjához,
- szemétszállítás díjához,
- tüzelőanyag költségeihez állapítható meg.

A lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadásokhoz nyújtható támogatás összege a tényleges lakásfenntartási költség 25 %-a, de alkalmanként legalább 2000,- Ft és legfeljebb 5.000,- Ft, évente legfeljebb 30.000,- Ft. A támogatás megállapítható meghatározott időszakra vonatkozóan havi rendszerességgel is, de évente legfeljebb 6 hónap időtartamra.

A tüzelőanyag költségeihez kapcsolódó támogatás összege 1 erdei m³ tűzifa vételára, maximum 30.000,- Ft. A tüzelőanyag költségeihez kapcsolódó támogatásra nem jogosult azon személy, aki a tárgyévben részesült szociális tűzifa támogatásban.

A települési támogatásként e jogcímen juttatott támogatás 2022. október 1-ig:

Támogatott személyek száma: 23 fő

Támogatás összege: 415.300,- Ft

A települési támogatásként e jogcímen juttatott támogatás 2021. október 1-ig az alábbiak szerint alakult:

Támogatott személyek száma: 32 fő

Támogatás összege: 508.100,- Ft

2. A 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére adható települési támogatás az otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére amennyiben a

a) családjában az egy főre jutó jövedelem a nyugdíjminimum 200 %-t,

b) egyedülálló esetén a nyugdíjminimum 230 %-t nem haladja meg, feltéve, hogy

c) kereső tevékenységet folytat és munkaideje – az otthon történő munkavégzés kivételével – a napi 4 órát nem haladja meg.

A támogatás összege nem haladhatja meg az ápolási díjnak a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott alapösszegét, ha az nem teljes hónapra jár, az ellátás havi összege harmincad részének és az ellátási napok számának a szorzata.

A települési támogatásként e jogcímen juttatott támogatás 2022. október 1-ig:

Támogatott személyek száma: 3 fő

Támogatás összege: 861.730,- Ft.

A települési támogatásként e jogcímen juttatott támogatás 2021. október 1-ig:

Támogatott személyek száma: 3 fő

Támogatás összege: 1.029.540,- Ft.

3. A gyógyszerkiadások viseléséhez nyújtható települési támogatás azon rászorult személy részére, akinek egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához az szükséges, és akinek az igazolt gyógyszerkiadása meghaladja családjában az egy főre jutó jövedelem 10 %-t, egyedül élő esetében a jövedelme 15 %-át és vagyonnal nem rendelkezik. A támogatás mértéke a Rendelet 11.§ (2) bekezdés b) pontjában szereplő összeg legfeljebb 50 %-a, de az nem haladhatja meg a 7.000,- Ft/hónap összeget.

11. § (2) A támogatás megállapítása iránti kérelemhez az egyéb okmányokon kívül – csatolni kell a

a) háziorvos, egyéb szakorvos igazolását az (1) bekezdésben foglalt orvosi rendelőnyhez kötött, az igénylő személy számára felírt gyógyszerekről valamint

b) az a) pontban foglalt gyógyszerek – gyógyszerértékesítő által kiadott vásárlást igazoló blokkal – igazolt értékét tartalmazó dokumentumot.

A települési támogatásként e jogcímen juttatott támogatás 2022. október 1-ig:

Támogatott személyek száma: 4 fő

Támogatás összege: 147.400,- Ft.

A települési támogatásként e jogcímen juttatott támogatás 2021. október 1-ig az alábbiak szerint alakult:

Támogatott személyek száma: 4 fő

Támogatás összege: 183.400,- Ft.

4. **Iskolakezdési támogatás** nyújtható annak a szülőnek, nevelőszülőnek, gyámnak, akinek a gyermeke Tamásiban található általános iskola első évfolyamába beiratkozik és oda felvételt nyert és a családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200%-át. Az iskolakezdési támogatás összege gyermekenként 10.000,- Ft

A települési támogatásként e jogcímen juttatott támogatás 2022. október 1-ig:

Támogatott személyek száma: 3 fő

Támogatás összege: 30.000,- Ft.

A települési támogatásként e jogcímen juttatott támogatás 2021. október 1-ig az alábbiak szerint alakult:

Támogatott személyek száma: 2 fő

Támogatás összege: 10.000,- Ft.

5. **Rendkívüli települési támogatásban** elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások - így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anyának gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartáshoz, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások - vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulanak. A támogatásra való jogosultságok, támogatások mértékét- a feltételeknek megfelelő személy részére a hatáskör gyakorlója a kérelem függvényében jogosult eldönteni. A rendkívüli települési támogatás folyósítása pénzügyi tevékenységnek nem minősülő kamatmentes kölcsönként is megállapítható.

Kamatmentes kölcsön

a) temetési költségek fedezetére,

b) nyugellátás, árvaellátás megállapításáig, illetve első összege kézhezvételéig;

c) rendkívüli és kivételes méltánylást érdemlő esetben (betegség, elemi kár stb.) állapítható meg.

A kamatmentes kölcsönt a felvételt követő hónaptól számított legkésőbb egy éven belül, havi egyenlő részletekben kell visszafizetni.

A rendkívüli települési támogatás 2022. október 1. napjáig:

Támogatott személyek száma: 97 fő

Támogatási esetek száma: 257 eset

Támogatás összege: 1.675.000,- Ft.

A rendkívüli települési támogatás 2021. október 1-ig az alábbiak szerint alakult:

Támogatott személyek száma: 122 fő

Támogatási esetek száma: 233 eset

Támogatás összege: 1.229.000,- Ft.

Települési támogatásként kamatmentes kölcsön jogcímen juttatott támogatás 2022. október 1. napjáig:

Támogatott személyek száma: 3 fő

Támogatás összege: 200.900,- Ft.

Települési támogatásként kamatmentes kölcsön jogcímen juttatott támogatás 2021. október 1. napjáig:

Támogatott személyek száma: 1 fő

Támogatás összege: 70.000,- Ft.

6. **A temetési költségek viseléséhez** Tamási Város Önkormányzata települési támogatást nyújt annak, aki az elhunyt személy temetéséről gondoskodott annak ellenére, hogy arra nem volt köteles, vagy tartására köteles hozzátartozó volt ugyan, de a temetési költségek viselése a saját, illetve családja létfenntartását veszélyezteti. A temetési költségekhez való hozzájárulásként megállapított települési támogatás összege nem lehet kevesebb a helyben szokásos, legolcsóbb temetés költségének 10%-ánál, de elérheti annak teljes összegét, ha a temetési költségek viselése a kérelmezőnek vagy családjának a létfenntartását veszélyezteti. A helyben szokásos legolcsóbb temetés összege bruttó 300.000,- Ft.

A települési támogatásként e jogcímen juttatott támogatás 2022. október 1-ig:

Támogatott személyek száma: 20 fő

Támogatás összege: 800.000,- Ft.

A települési támogatásként e jogcímen juttatott támogatás 2021. október 1-ig az alábbiak szerint alakult:

Támogatott személyek száma: 6 fő

Támogatás összege: 120.000,- Ft.

II. Természetbeni szociális ellátások

1. Az önkormányzat közigazgatási területén működő általános iskolába és középiskolába járó tanköteles korú tanulói szociális rászorultság alapján az oktatási intézmény helyi tömegközlekedési eszközzel való megközelítéséhez **közlekedési tanulóbérlet támogatást** (a továbbiakban: tanulóbérlet támogatás) igényelhetnek.

Tanulóbérlet támogatásra szociális rászorultság alapján az a tanuló jogosult, aki

- a) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben,
- b) külterületen, vagy az oktatási intézménytől közúton mérve egy kilométernél távolabb lakik és a családban az egy főre jutó jövedelem a mindenkori nyugdíjminimum összegét nem haladja meg.
- c) közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezik,
- d) fogyatékos gyermek, amennyiben az oktatási intézmény megközelítéséhez a tömegközlekedési eszköz rendszeres igénybevétele szükséges.

Közlekedési tanulóbérlet támogatás:

-2021. október 1-ig: 60.960,- Ft

2. Települési támogatásként **szociális célú tűzifa** is adható önkormányzati tulajdonú ingatlanról kitermelt, tűzifaként hasznosítható faállomány összmenyisége erejéig természetbeni ellátás formájában.

Szociális célú tűzifa támogatásra jogosult az a személy

- a) aki a lakásának fűtését fatüzelésre alkalmas tüzelőberendezéssel biztosítja,
- b) a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200%-át, továbbá
- c) a háztartás tagjai egyikének sincs vagyona.

Különös méltánylást érdemlő esetben az a személy is részesíthető szociális célú tűzifa támogatásban, aki az előzőben foglalt feltételeknek nem felel meg, de a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250%-át. Különös méltánylást érdemlő eset az olyan esemény vagy élethelyzet, amelyre tekintettel a kérelem elutasítása az eset körülményeit mérlegelve rendkívül méltánytalan lenne, különösen a fogyatékoság, betegség, baleset, haláleset, munkanélküliség, tartós jövedelemromlás, elemi kár, egyéb rendkívüli élethelyzet vagy létfenntartást veszélyeztető körülmény megléte, bekövetkezése. A szociális célú tűzifa támogatás ugyanazon lakásra csak egy jogosultnak állapítható meg évente egy alkalommal.

Szociális tűzifaként juttatott támogatás 2021. október 1-től 2022. október 1-ig:

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

a) bérlakás-állomány

Tamási Város Önkormányzata 44 db önkormányzati bérlakással rendelkezik. Az önkormányzat tulajdonában álló lakások és helyiségek bérletéről, valamint elidegenítésükről szóló 10/1994. (V. 5.) számú, többször módosított önkormányzati rendelet szabályozza az önkormányzati bérlakásokra vonatkozó rendelkezéseket.

Önkormányzati bérlakást az alábbi jogcímeken lehet bérbe adni:

- a) pályázat útján,
- b) szociális helyzet alapján,
- c) bérlőkiválasztási jog alapján,
- d) lakásgazdálkodási feladatok keretében,
- e) közérdekű feladatok megoldása érdekében,
- f) másik lakás juttatására vállalt kötelezettség alapján,
- g) törvényi kötelezettség alapján,
- h) ³ méltányossági okból,
- i) ⁴ fiatalok garzonházaként.

Önkormányzati rendelet előírása alapján a lakásbérleti szerződésnek tartalmaznia kell azt, hogy a lakásbérleti szerződés fennállása alatt a bérlő köteles életvitelszerűen a lakásban lakni. A két hónapot meghaladó távollétet a bérlőnek be kell jelentenie. A rendelet biztosítja, hogy bérlő jogát a lakásbérlet fenntartására, amennyiben azt bejelentette, különösen ha az alább felsorolt indokok miatt van távol: egészségügyi ok, munkahely megváltozása, tanulmányok folytatása. Ezen esetekben a lakásbérleti szerződést távollétra hivatkozva nem lehet felmondani.

A bérlakások bérleti jogára pályázatot kell benyújtani, mely benyújtására minden Tamási városában lakóhellyel, tartózkodási hellyel vagy munkahellyel rendelkező személy jogosult. A bérlakásokat 5 év időtartamra lehet bérbe venni, amelynek meghosszabbítását legfeljebb 5 évre kérheti a bérlő.

Az önkormányzati rendelet lehetővé teszi, hogy méltányossági okból határozott idejű bérleti jogviszony kerüljön létesítésre ha a bérlőnek a munkakörhöz kötött határozott idejű bérleti jogviszonya nem neki felróható okból szűnt meg.

Az önkormányzati tulajdonban lévő bérlakások a lakás fekvése, komfortfokozata és egyéb adottságai szerint 5 minőségi kategóriába kerültek besorolásra, ezek alapján pedig a havi lakbér összege is differenciált. A fiatalok garzonházában bérlakásként bérbeadott lakásokra külön lakbérkategória került megállapításra.

Az önkormányzati rendelet meghatározza a jogos lakásigény felső határát, mely két személyig egy – két lakószoba, három személy esetében másfél – két és fél lakószoba, négy személy esetében kettő – három lakószoba. Méltányossági alapon, pl. a bérlő vagy vele együtt költöző családtag olyan tartós betegségben

³ Beiktatta a 6/1997.(IV.7.) önk. rend. 1.§-a

⁴ Beiktatta a 24/2001.(XII.30.) önk.rend 1.§-a.

szerved, akinek állandó ápolása, gondozása csak külön szobában biztosítható, a lakásigény mértékének felső határa egy lakószobával emelhető.

Év	Lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2016	3782	n.a.	44	n.a	3	0	0	n.a.
2017	3784	n.a.	44	n.a	3	0	0	n.a.
2019	3785	n.a.	44	n.a	3	0	0	n.a.
2019	3786	n.a.	44	n.a	3	0	0	n.a.
2020	3785	n.a.	44	n.a	3	0	0	n.a.
2021	n.a.	n.a.	44	n.a	7	0	0	n.a.

31. számú táblázat: Lakásállomány adatai (3.4.1. számú táblázat) Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

b) szociális lakhatás

Szociális helyzet alapján Tamásiban önkormányzati bérlakásra azok a büntetlen előéletű magyar állampolgárok, továbbá azok az állandó tartózkodásra jogosító személyi igazolvánnyal rendelkező bevándoroltak, valamint a magyar hatóságok által menekültként elismert személyek jogosultak, akik családjában – a velük költöző családtagokat alapul véve – az egy főre jutó havi nettó átlagjövedelem nem haladja meg a mindenkorinál legalacsonyabb összegű sajátjogú öregségi nyugdíjminimumot, egyedülálló személy esetén pedig annak más félszeresét.

Az önkormányzati rendelet kizárja a szociális bérlakás igénybevételéből azon személyeket:

- akinek tulajdonában lakás vagy lakás céljára hasznosítható más épület, építmény van, illetve ilyen hasznosításból jövedelemmel vagy egyéb jelentősebb forgalomképes vagyonnal rendelkezik;
- aki önkormányzati lakásbérletét az igénybejelentést megelőző 5 éven belül közös megegyezéssel szüntette meg, és ezért ellenszolgáltatásban részesült;
- akinek az önkormányzattal szemben köztartozása, illetve akinek az önkormányzat vagy a bérbeadó felé fennálló – az adós által elismert vagy jogerős bírósági határozaton alapuló - tartozása van.

A szociális helyzet alapján történő bérbevételre kérelmet kell benyújtani Tamási Város Önkormányzatához.

Az önkormányzat 7 db szociális alapon bérbeadott bérlakással rendelkezett 2018. április 1-ei adatok alapján. Az önkormányzati bérlakásokat kezelő Tamási Vagyongazdálkodó Kft. minden évben bérbeadási névjegyzék-tervezetet készít a szociális helyzetük alapján önkormányzati bérlakást igénylőkről. Ugyanezen időpontban a szociális helyzet alapján történő bérbeadási kérelmek alapján a lakásigénylési névjegyzékben 12 személy felvétele történt meg.

A polgármester a 10/1994. (V.5.) számú rendelet 10. §. (8) bekezdése szerint a Humánpolitikai Bizottsággal együttműködve környezettanulmányt végzett és nyilatkozott a bérbeadónak az egyes ajánlattevőknek a lakásigénylési névjegyzékbe történő felvételét mennyiben tartja indokoltnak. A bérbeadó a megküldött vélemények figyelembevételével összeállítja a végleges lakásigénylési névjegyzék-tervezet, amelyet minden év május 31. napjáig a képviselő-testület elé terjeszt jóváhagyásra.

A 2015. évtől a támogatás iránti kérelmet az erre rendszeresített nyomtatványon az önkormányzati hivatalhoz kell benyújtani, január 1. és június 30., illetve július 1. és december 31. napjáig terjedő időszakokban.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Nem rendelkezünk információval arról, hogy Tamásiban nem lakáscélú ingatlant használnának egyéb lakáscélra.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

Az ENSZ Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Bizottsága (General Comment No. 4, the UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights) 1991-ben egy indoklást adott ki, melyben értelmezte a megfelelő lakás fogalmát, amely bármely ország lakáspolitikájának kiinduló pontja kell, hogy legyen. Ez a következő elemeket tartalmazta:

1. a lakhatás jogi biztonsága, azaz védelem az erőszakos kilakoltatás ellen;
2. alapszolgáltatásokhoz és infrastruktúrához való hozzáférés (ivóvíz, energia, szennyvízcsatorna, fűtés, világítás, stb.);

3. megfizethetőség (a lakhatással kapcsolatos költségeknek olyan szinten kell lennie, hogy más alapvető szükséglet kielégítését vagy megszerzését ne veszélyeztesse);
4. lakás alapvető minőségi és mennyiségi elemei (alapterület, fűtés, stb.);
5. biztosítani kell az elesett csoportok lakáshasználatának lehetőségét (idősek, gyerekek, mozgáskorlátozottak, halálos betegek, HIV fertőzöttek, természeti katasztrófák áldozatai, stb.);
6. elhelyezkedés (a megfelelő lakásnak olyan helyen kell lennie, amely lehetővé teszi a munkába járást, valamint egészségügyi szolgáltatás, iskola, és egyéb szociális szolgáltatások igénybe vételét);
7. kulturális megfelelés (a lakás megépítési módjának és az építéshez használt anyagoknak alkalmasnak kell lennie a kulturális identitás és különbözőség kifejezésére).

Az ezen tényezőknek meg nem felelő lakásokat tekinthetjük elégtelen lakhatási feltételeknek.

Az elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetekre vonatkozóan sem helyi, sem központi statisztikai adatok nem állnak rendelkezésre.

Tamási városban a szociális szolgáltatók nem tudnak közterületen életvitelszerűen tartózkodó hajléktalanról.

e) lakhatást segítő támogatások

2015. március 1-től a lakásfenntartási támogatásra és az adósságkezelési szolgáltatásra (adósságcsökkentési támogatás) vonatkozó szabályok kikerültek a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény hatálya alól.

A 2015. január 1-jén lakásfenntartási támogatás megállapítása iránt folyamatban lévő, valamint a 2014. december 31-ét követően lakásfenntartási támogatás megállapítása iránt benyújtott kérelem alapján indult ügyekben a lakásfenntartási támogatást – 1993. évi III. törvény a 38. § (8) bekezdésben foglaltaktól eltérően – 2015. február 28-ig terjedő időtartamra lehetett megállapítani.

A 2015. március 1-jét megelőzően megállapított adósságkezelési szolgáltatást – annak megállapított időtartamára vagy annak megszüntetéséig – a 2015. február 28-án hatályos szabályok szerint kellett nyújtani. 2015. március 1. napjától az önkormányzatok települési támogatás keretében az 1993. évi III. törvény 45. § (1) bekezdés a) alapján a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez (helyi elnevezése: lakhatási támogatás), továbbá ugyanezen bekezdés d) pontja szerint a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó (helyi elnevezése: adósságcsökkentési támogatás) személyek részére támogatást nyújthat.

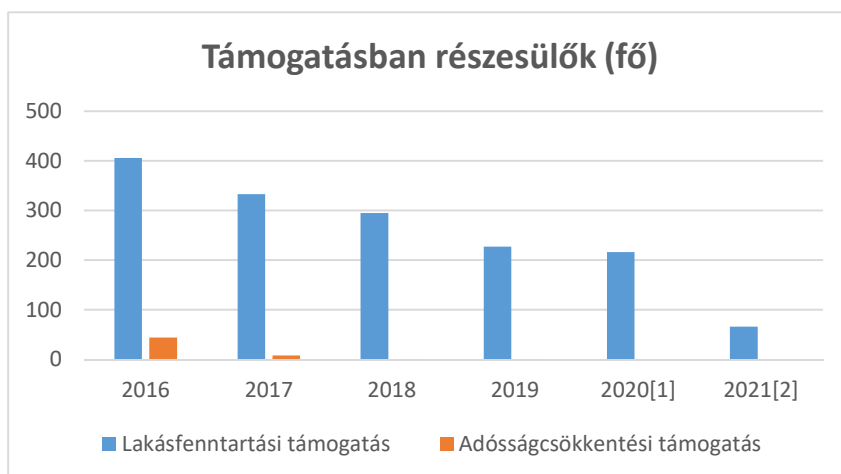
A települési támogatás keretében igényelhető támogatás szabályozását részletesen bemutattuk a 3.3.2 települési támogatások I. Pénzbeli támogatások 2. A lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez adható települési támogatás pontban.

A rendelkezésre álló adatok alapján összefüggésben azzal, hogy a lakásfenntartási támogatásra és az adósságkezelési szolgáltatásra (adósságcsökkentési támogatás) vonatkozó szabályok kikerültek a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény hatálya alól, Tamásiban lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma 2012 és 2017 között 406 főről 66 főre csökkent, mely több mint 80%-os csökkenés.

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma	Adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma
2016	406	44
2017	333	8
2018	295	1
2019	227	1
2020 ⁵	216	n.a.
2021 ⁶	66	n.a.

32. számú táblázat: Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
(Forrás: TeIR, KSH Tstar)

Település támogatás keretében 2019 és 2021 között lakásfenntartási támogatásban összesen 280 fő részesült az önkormányzati adatok alapján. A támogatás összege az érintett tárgyévben összesen 3.844.100 Ft volt, mely átlagosan 16.000 Ft támogatási összeget jelentett.

17. számú ábra: Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
(Forrás: TeIR, KSH Tstar)

A lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatás mellett Tamási Város Önkormányzata további, helyi támogatással segíti a lakáshoz jutást és lakásfelújítást. Tamási Város Képviselő-testületének 14/1992.(V. 21.) számú önkormányzati rendelete szabályozza lakáshoz jutás és lakásfelújítás helyi pénzügyi támogatásának rendszerét. Helyi támogatás - részletesen meghatározott rászorultsági feltételek megléte esetén - a következő célokra és összegekben nyújtható:

- 1.) lakás, lakóépület építésének befejezéséhez: 50.000 – 200.000 Ft,
- 2.) új vagy használt lakás, lakóépület vásárlásához vagy cseréjéhez: 50.000 – 200.000 Ft,
- 3.) lakás, lakóépület bővítéséhez, felújításához, javításához: 20.000 - 100.000 Ft.

f) eladósodottság

Tamásiban az önkormányzati tulajdonban lévő bérlakások kezelését Tamási Vagyongazdálkodó Kft. önkormányzati tulajdonú cég végzi. 2021. végén a bérlakásban élők 60 napon túli, éven belüli nyilvántartott lakbér tartozása 1.900.000 Ft volt. A bérlakásokat kezelő cég több intézkedést

⁵ A 2016. évi adatok a települési támogatás keretében lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez adható települési támogatásban tárgyév október 31-ig támogatásban részesítettek adatait tartalmazza

⁶ A 2017. évi adatok a települési támogatás keretében lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez adható települési támogatásban tárgyév október 31-ig támogatásban részesítettek adatait tartalmazza

kezdemenyezett a lakbértartozások behajtására: fizetési felszólításokat küldött ki, ezek egyes esetekben a bérleti szerződések felmondását is maga után vonhatja, továbbá a régebbi tartozások behajtására jogi lépéseket tettek.

Közüzemi díjtarozások, egyéb tarozások

Nagyon kevés információval rendelkezünk arról, hogy a szociális bérakásban élők milyen egyéb tarozásokkal rendelkeznek. A közüzemi tarozásokról nincs információnk, a Szolgáltatókkal minden esetben a bérlő köt szerződést a bérleti időszak alatt. A tarozásokról a bérbeadó Önkormányzat nem kap értesítést a szolgáltatóktól. Ugyanakkor feltételezhető, hogy az alacsony jövedelemmel rendelkező, szegénységben, mélyszegénységben élők közül a közüzemi díjtarozással rendelkezők aránya legalább akkora, mint a lakbértarozással rendelkezők aránya.

g) lakhatás egyéb jellemzői, külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása
A várossá nyilvánítás óta eltelt időszak alatt jelentős változáson ment keresztül a város. Változott a városközpont arculata, új városrészek (laktanya-iparterület, északi iparterület, északi lakóövezet, üdülőövezet) alakultak ki.

Az utak döntő többsége szilárd burkolattal kiépített, bár a burkolatok minősége a folyamatos közműépítési munkák és a felújítás hiánya miatt rendkívül megromlott. Az új városrészekben új utak épültek. A város járdaállománya még az utak kiépítettségénél és állapotánál is rosszabb.

A 2010. évben Szurokhegyen és Öreghegyén megvalósult beruházásokkal Tamási város közműves vízellátottsága tovább javult. A város közigazgatási területén azonban vannak még külterületi lakott helyek, ahol nincs vezetékes ivóvíz, ezek közül Újvárhegy, Kosba és Tuskós ivóvíz-ellátási terve vízjogi létesítési engedéllyel rendelkezik. Mivel ez kötelező önkormányzati feladat, mielőbb gondoskodnunk kell a megnyugtató megoldásról, kiviteli tervek készíttetéséről, ahol ez még nincs meg.

Tamási város teljes csatornázását három ütemre bontottuk, amelyből eddig egy ütem valósult meg. Jelenleg a háztartások mintegy 55 %-a csatlakozik a hálózathoz.

Az elmúlt években az önkormányzat többször is nyújtott be pályázatot a mindig változó pályázati kiírásoknak megfelelően, azonban ezek sajnos nem kerültek kedvező elbírálásra, az utoljára benyújtott pályázat azonban támogatást nyert, így 2014 tavaszán elkezdődhet a kivitelezés, amely 2015. évben be is fejeződik, ezáltal Tamási ÉNy-i és DK-i városrészének csatornázása 92,46%-os rákötési aránnyal megvalósul. Fontos feladatunk a szennyvíztisztító-telep korszerűsítése is, a csatornahálózat bővülésével egy időben.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A rendszerváltást követő átalakulás hatásai – leginkább a munkaerő-piaci igények változása következtében – jelentős társadalmi különbségeket generáltak. Ezzel párhuzamosan az önkormányzatok igyekeztek a lakásállományukat csökkenteni, és a lakáspiacon nem vagy nagyon nehezen értékesíthető lakások maradtak a tulajdonukban. Az értéktelenebb lakások leggyakrabban a városok szélén, külterületein, perifériáján helyezkedtek el, melyekbe az alacsony jövedelemmel vagy rendszeres jövedelemmel nem rendelkező családok költöztek be. A társadalmi-gazdasági átalakulás lakáspolitikája jelentős mértékben hozzájárult a szegregáció kialakulásához, így a szegregáló- és szegregált terület lakosságának társadalmi exklúziójához. (Egedy, 2000)

A térbeli szegregációt a helyi társadalom széteséseként is értelmezhetjük, különösen a települések esetében, ahol a térbeli távolság egyben a társadalomszerkezetben elfoglalt helyzetet is reprezentálja. A térben elkülönülő lakosság közötti kommunikáció, munkakapcsolat szinte a minimálisra redukálódik, a kultúrák egymástól szegregáltan jelennek meg, fizikai esélye sincs a kultúrák találkozásának, az egymás megismerésének. (Szirma és Váradi, 2012)

Magyarországon a lakóhelyi szegregáció szoros kapcsolatban áll nem csak az adott területen élő közösség képzettségi szintjével, de az etnikai összetétellel is. (Szoboszlai, 2004).

A területi szegregáció kialakulásában számos egymással összefüggő és egymásra hatással lévő tényező játszik szerepet a lakóhely elszigeteltsége, periférikus helyzete mellett, így az ott élők alacsony képzettségi, foglalkoztatottsági szintje és minősége, alacsony öregedési indexe, a cigányság magas aránya, a lakások alacsony komfortfokozata.

A szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület fogalma: szegregációs mutatóval lehatárolt olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges; szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület lehet egy önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is. [314/2012 (XI.8.) Korm. rendelet 2§ (8)]

A szegregációs mutató a legutolsó népszámlálási adatok alapján a Központi Statisztikai Hivatal (továbbiakban KSH) által számított mutató, amely a szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolásának alapja.

Tamási város esetében alkalmazandó szegregációs mutató⁷ értéke az érintett területen 35% feletti és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt. Ezen határértékeknek megfelelően a 2011. évi népszámlálási adatai alapján Tamásiban két szegregátum (1-es jelű és Öreghenye – külterület) és egy szegregációval veszélyeztetett terület található (Kosba – külterület).

⁷ A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül.

1	Mutató megnevezése	Tamási összesen	1.szegregátum (Hunyadi utca – Bajza utca mindkét oldala – belterületi határ)*	Kosba (Külterület)	Öreghenye (Külterület)
2	Lakónépesség száma	8349	52	89	57
3	Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	13,1	13,5	22,5	15,8
4	Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	62,6	73,1	65,2	68,4
5	Lakónépességen belül 60-x évesek aránya	24,3	13,5	12,4	15,8
6	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	16,9	52,6	55,2	48,7
7	Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	16	0,0	0,0	0,0
8	Lakásállomány (db)	3775	15	30	30
9	Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	9,7	33,3	86,7	83,3
10	Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	35,7	65,8	50,0	71,8
11	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	10,5	39,5	31,0	35,9
12	Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	58,8	33,3	48,4	28,2
13	Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	36,8	47,4	33,3	66,7
14	Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	8464			
15	Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	40,9	84,6	93,3	72,7
16	A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	53,5	67,3	59,6	68,4
17	Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	10,1	23,5	16,7	38,9
18	Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya	5,2	11,8	11,1	16,7
19	A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	8,5	33,3	84,0	83,3
20	Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	5,5	33,3	48,0	8,3

33. számú táblázat: 2011. évi népszámlálási adatok alapján lehatárolt szegregátumok
és veszélyeztetett területek adatai, (Forrás: KSH, 2011. évi népszámlálási adatok)

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői

1. szegregátum (Hunyadi u. – Bajza u. mindkét oldala – belterületi határ) – a továbbiakban **Budai városrész** - a 61-es úttól északra, a 65-ös úttól nyugatra található. Szegregációs indexe a 2018. évi statisztikai adatok alapján 39,5%.

A szegregáció nem túlzottan rég óta tartó probléma ezen a településrészen, pusztán néhány évre visszavezethető a kialakulása. A területen korábban lakó roma nemzetiségű és magyar emberek közül sokan elköltöztek külföldre vagy más nagyvárosokba munkalehetőségek hiányában. Az elköltöző családok helyére részben az alacsony ingatlanárak, részben családi szívességi lakáshasználati rendszerek kedvező lehetőséget teremtettek az alacsonyabb végzettségű, alacsony jövedelmű családok számára a letelepedéshez. Az alacsonyabb státuszú háztartások magukkal hordozzák a deviancia típus jegyeit, melyek közül a legtöbben a drog terjesztést és szerhasználatot tartják jellemző problémának.

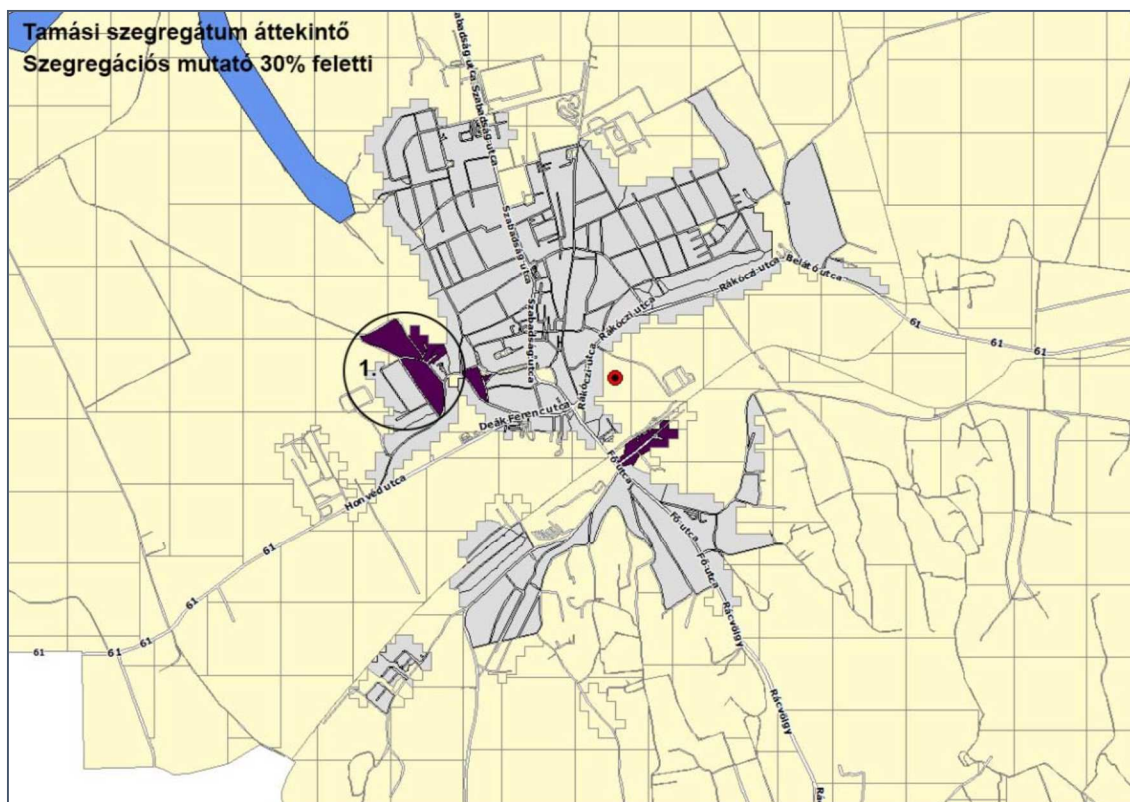
2011-ben 15 lakásban összesen 52-en éltek a területen. A Buda városrész lakókörnyezete jó adottságokkal rendelkezik. A szegregátum magasabb státuszú lakók által lakott utcákkal körülvett terület. A szegregátum környezetében és a szegregátumon belül is kiépített ivóvíz hálózata, szennyvíz hálózat, csapadécsatorna hálózat létesült korábban. Az utak 90%-ban szilárd aszfaltburkolattal rendelkeznek. A közvilágítás az utcákban megoldott, kivétel képez a Hunyadi tér, ahol ennek pótlására szükség van. Hiányként jelentkezik kültéri vagy fedett közösségi színtér.

A legfontosabb környezeti probléma a szennyvíz, mely a hálózatra való rákötések hiányában több lakóingatlanból az utcán vagy más közterületen folyik el.

Öreghenye (külterület) lakossága 57 fő volt 2011-ben. A városközponttól 5 km-re helyezkedik el. Szegregációs indexe a 2011. évi statisztikai adatok alapján 35,9 százalék volt. Számos szociális mutató tekintetében lényegesen rosszabb helyzetben van, mint az 1. szegregátum. Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya 83,3 százalék.

A területen az infrastruktúra rendkívül hiányos: nincs szilárd útburkolat, nincs kiépített ivóvízhálózat, nincs kiépített gázhálózat, sok a leromlott állapotú épület. A területen kizárólag magántulajdonú lakóházak vannak, közintézmény nem található a külterületen. A Budai szegregátummal összehasonlítva sokkal rosszabbak a környezeti és infrastrukturális adottságok. **Fontos azonban megjegyezni, hogy a KSH által lehatárolt terület térképszelvénye rossz helyen tünteti fel a szegregátumot. Feltétlenül szükség helyreigazítás a pontos beavatkozások meghatározása előtt.**

Kosba (külterület) lakossága 89 fő volt 2011-ben. A városközponttól 3,5 km-re helyezkedik el. Szegregációs indexe a 2011. évi statisztikai adatok alapján 31 százalék, ami alapján csak szegregációval veszélyeztetett terület, de itt a legmagasabb az alacsony komfortfokozatú lakások (86,7 százalék), és az egyszobás lakások aránya (48 százalék). Kosba területén az infrastruktúra hiányos: csak egy részén van szilárd útburkolat, nincs kiépített ivóvízhálózat, nincs kiépített gázhálózat, sok a leromlott állapotú épület. A területen kizárólag lakóházak vannak, közösségi szolgáltatás, közintézmény nem található.

18. számú ábra: Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek Tamásiban 2011-ben
(Forrás: KSH, 2011-es népszámlálás adatai alapján)

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői

1. szegregátum – Budai városrész

2011-ben a területen összesen 188-an éltek. A lakónépességen belül 0-14 évesek aránya 13,5 %, a 15-59 évesek aránya 73,1 %, míg a 60-x évesek aránya 13,5 % volt. Tamási város összesített adatai alapján az egyes korcsoportok aránya a következő módon alakultak: a 0-14 évesek aránya 13,1%, a 15-59 évesek aránya 62,6%, a 60-x évesek aránya 24,3% volt 2011-ben.

Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 52,6 % volt a Budai városrészben, míg a felsőfokú végzettséggel rendelkező személyt nem találtak a népszámlálás során a kérdezőbiztosok..

Tamásiban a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 16,9%, a felsőfokú végzettségűek aránya a 25 éves és idősebb népességen belül pedig 16% volt.

A Budai városrészben a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 65,8% volt, 2011-ben, a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül pedig 33,3%. A foglalkoztatottak 84,6%-a alacsony presztízsű munkakörben volt foglalkoztatva. A háztartások 47,4%-ában nem volt foglalkoztatott, a gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül 67,3% volt. A területen mért munkanélküliségi ráta 23,5% volt, a munkanélküliek 11,8% legalább 360 napig nem talált munkát, tartós munkanélküli.

Tamási város összesített adatai alapján a város lakosságának 35,7%-a nem rendelkezett rendszeres munkajövedelemmel az aktív korúakon belül, a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül 58,8% volt. A foglalkoztatottak 40,9%-a alacsony presztízsű munkakörben dolgozott, a lakónépesség 53,5% gazdaságilag inaktív kategóriába tartozott. A városi munkanélküliségi ráta 10,1% volt, a munkanélküliek 5,2%-a tartozott a tartós munkanélküliek közé.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül, vagyis a szegregációs mutató Tamási városában 10,5%, A Budai városrészben 35,3% volt 2011-ben.

2. Öreghenye

2011-ben a népszámlálás során a lakossága 57 fő volt. A lakónépességen belül 0-14 évesek aránya 15,8%, a 15-59 évesek aránya 68,4 %, míg a 60-x évesek aránya 15,8% volt. Tamási város összesített adatai alapján az egyes korcsoportok aránya a következő módon alakultak: a 0-14 évesek aránya 13,1%, a 15-59 évesek aránya 62,6%, a 60 éven felüliek aránya 24,3% volt 2011-ben.

Öreghenyén a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 48,7% volt, míg a felsőfokú végzettségű lakos nem találtak a népszámlálás során a területen.

A munkaerőpiaci főbb jellemzők az alábbiak voltak Öreghenyén: a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 71,8%, a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül nem érte el a 30%-ot sem, 28,2% volt 2011-ben. A foglalkoztatottak 72,7%-a alacsony presztízsű munkakörben volt foglalkoztatva. A háztartások 66,7%-ában nem volt foglalkoztatott, a gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül 68,4% volt. A területen mért munkanélküliségi ráta megközelítette a negyven százalékot, 38,9% volt, a munkanélküliek 16,7% legalább 360 naping nem talált munkát, tartós munkanélküli.

Tamási város összesített adatai alapján a város lakosságának 35,7%-a nem rendelkezett rendszeres munkajövedelemmel az aktív korúakon belül, a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül 58,8% volt. A foglalkoztatottak 40,9%-a alacsony presztízsű munkakörben dolgozott, a lakónépesség 53,5% gazdaságilag inaktív kategóriába tartozott. A városi munkanélküliségi ráta 10,1% volt, a munkanélküliek 5,2%-a tartozott a tartós munkanélküliek közé.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül, vagyis a szegregációs mutató Tamási városában 10,5%, Öreghenyén 35,9% volt 2011-ben.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

Szegregációval veszélyeztetett területek

Kosba

2011-ben a népszámlálás során a lakossága 89 fő volt. A lakónépességen belül 0-14 évesek aránya 22,5%, a 15-59 évesek aránya 65,2%, míg a 60 éven felüliek aránya 12,4% volt. Tamási város összesített adatai alapján az egyes korcsoportok aránya a következő módon alakultak: a 0-14 évesek aránya 13,1%, a 15-59 évesek aránya 62,6%, a 60 éven felüliek aránya 24,3% volt 2011-ben.

Kosban a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 55,2% volt, míg a felsőfokú végzettségű lakost itt sem találtak a népszámlálás során.

Kosban 2011-ban munkaerőpiaci főbb jellemzők az alábbiak szerint alakultak: a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 50,0%, a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül 48,4% volt 2011-ben. A foglalkoztatottak 93,3%-a alacsony presztízsű munkakörben volt foglalkoztatva. A háztartások 33,3%-ában nem volt foglalkoztatott, a gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül 59,6% volt. A területen mért munkanélküliségi ráta 16,7% volt, mely a 3 szegregátum közül a legkedvezőbb arány. A munkanélküliek 11,1 % legalább 360 naping nem talált munkát, tartós munkanélküli.

Tamási város összesített adatai alapján a város lakosságának 35,7%-a nem rendelkezett rendszeres munkajövedelemmel az aktív korúakon belül, a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül 58,8% volt. A foglalkoztatottak 40,9%-a alacsony presztízsű munkakörben dolgozott, a lakónépesség

53,5% gazdaságilag inaktív kategóriába tartozott. A városi munkanélküliségi ráta 10,1% volt, a munkanélküliek 5,2%-a tartozott a tartós munkanélküliek közé.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül, vagyis a szegregációs mutató Tamási városában 10,5%, Kosbán 31% volt 2011-ben.

A lakosság területi átrendeződésének folyamatai

Öreghenye és Kosba: A város jelentős szőlő- és gyümölcsstermesztési hagyományokkal rendelkezik, miután a Tolnai borvidék Tamási körzetében fekszik. A legelterjedtebb helyi szőlőfajta az olaszrizling. Korábban a termelőszövetkezet Tuskóson nagyüzemi szőlőültetvényt is telepített és borfeldolgozó üzemet létesített. Tamásiban 530 szőlőskert található, a nagyobb termelők hegyközségbe tömörültek, ennek jelenleg 183 tagja van. A szőlő termőterületek csökkenőben vannak, mivel nehéz a szőlő és a bor értékesítése, a fiatalokban kevesebb a hajlandóság a szőlőmégmunkálásra, és végül a szőlőhegyeken egyre több lakóház jelenik meg, csökkentve a szőlővidék területét.

A területeken lévő házak közül a legöregebb 1898-ban épült, a jelenleg főként lakóingatlanként használt ingatlanok 1950 után épültek, vegyes falazattal, az 1970-es évektől kezdve épített lakóházak falazata már téglá, és központi fűtéssel rendelkeznek. Természetes népmozgás keretében költöztek külterületre az alacsonyabb státuszú társadalmi csoportok, mivel alacsonyabbak a lakóingatlanok ára, a kevesebb közszolgáltatás (vezetékes ivóvíz és vagy szennyvízcsatorna hiánya) szintén alacsonyabb fenntartási költséget jelent az alacsony jövedelemmel rendelkezők számára.

Következtetések, megállapítások

A külterületek felszámolása nem lehetséges, az ingatlanok szinte kizárólag magántulajdonban vannak, sokan nem szeretnék elköltözni, elérhető szociális bérlakások nincsenek, az ott élők nem rendelkeznek megfelelő anyagi forrásokkal a város központibb részébe történő beköltözéséhez.

A települési önkormányzat felismerte külterületek fejlesztésének szükségességét és minden olyan pályázati lehetőséget megragad, mely akár a vonalas infrastruktúra, akár a szociális, egészségügyi, közösségi szolgáltatások elérhetőségének fejlesztését célozza, a külterületek város szövetéhez történő integrációja érdekében.

Sikeresen pályázott az önkormányzat Komplex telepprogramra, melynek keretében Kosba, és Újvárhegy területén lévő szegregátumban élő emberek szociális, integrációs, oktatási, egészségügyi, közösségi helyzetének a fejlesztését célozza. A projekt 2013. június 1-től 2015. június 30-ig zajlott. A projektet 4 konzorciumi partner alkotta: Tamási Város Önkormányzata, mint Főkezdvezményezett, Tamási Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata, a Humán Innovációs Csoport Nkft., valamint a Türr István Képző és Kutató Intézet.

A komplex telep-program szociális, közösség-fejlesztési, oktatási, egészségügyi, képzési és foglalkoztatási elemeket tartalmazott, hozzájárult a telepszerű környezetben élők lakhatási körülményeinek javításához. A programba olyan roma és nem roma egyének és családok lettek bevonva, akik a telepeken, telepszerű lakókörnyezetben, szegregátumban élnek, halmozottan hátrányos helyzetűek, s alacsony, illetve elavult iskolai végzettséggel rendelkeznek. A program alapvető célja az volt, hogy megtörténjen a szegregátumban élők társadalmi felzárkóztatása, valamint integrációja. A projekt során számos tevékenység, programelem valósult meg, mely nagyban hozzájárult a szegregátumban élők társadalmi felzárkóztatásához. A képzések során kőműves és hidegburkoló, valamint konyhai kisegítő pozícióban töltötték le gyakorlatukat munkahelyi körülmények között a szegregátumból bevont egyének. Emellett családi napközi vezető képzésben is részt vettek a célcsoport tagjai, valamint különféle tréningek is lebonyolításra kerültek.

A szegregátumban kialakított Csillag Szolgáltatópont (Közösségi Ház) volt a projekt keretében biztosított szolgáltatások bázisa, a közösségfejlesztő programok helyszíne.

A TOP-5.2.1-es konstrukcióban Tamási másik szegregátumként azonosított területére, a Budai városrész fejlesztésére pályázott sikerrel. Partnere a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület, mely több éves tapasztalattal rendelkezik a hátrányos helyzetű területeken, szegregátumokban végzett komplex fejlesztési programokban. Célja a szegregátumban élők életminőségének javítása, és integrációjának elősegítése. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex program megvalósítása, komplex módon célozza a közösségi és egyéni szintű társadalmi integráció feltételeinek megteremtését, a folyamatos szociális munka biztosítását, a foglalkoztatás elősegítését, az egészségtudatos életmód népszerűsítését és a szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítását.

A kapcsolódó „Leromlott városi területek rehabilitációja” című, TOP-4.3.1-15 azonosító számú konstrukció keretében, egy újabb városrehabilitációs projekt megvalósításával pedig lehetőséget teremtett arra, hogy újabb szociális bérházak kerüljenek kialakításra, valamint a TOP-2.1.1. projekttel a város északnyugati területén fekvő, régóta funkció nélkül álló, használaton kívüli egykori kenyérgyári épület és az azt övező környezet helyreállítása is megvalósuljon. A tervezett fejlesztésekkel a városrészben a fokozott társadalmi igényeknek megfelelően „sportok háza” névvel közösségi épület jött létre, hozzájárulva a városban élők, valamint a közelben, szomszédos területeken lévő szegregátumban élők sportolási lehetőségeihez. Az önkormányzat ezzel is közvetlenül járult hozzá a szegregátumban élők életminőségének javításához, integrációjának elősegítéséhez.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Tamási Város Önkormányzata a 1997. évi CLIV. törvény előírásainak megfelelően az egészségügyi alapellátás körében egészségügyi szolgáltatásokat biztosítja:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás,
- a fogorvosi alapellátás,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás,
- a védőnői ellátás,
- az iskola-egészségügyi ellátás.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás

Tamásiban a háziorvosi szolgáltatás a Dr. Várady János Rendelőintézetben érhető el a lakosság számára. A rendelő a város központjában, a Dózsa György utca, és a Szabadság utca közötti területen helyezkedik el.

A városban 4 háziorvosi és két gyermek háziorvosi körzet működik. Időközben az egyik gyermek háziorvos nyugállományba vonult, így az ő körzetének ellátására helyettesítéssel kerül sor. Az egészségügyi alapellátás körzeteiről szóló 20/2009. (IX. 1.) számú önkormányzati rendelet szabályozza az egészségügyi alapellátásra vonatkozó rendelkezéseket, és annak 4. számú melléklete tartalmazza a körzetek beosztását.

Év	Felnőttek és gyermek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2016	0	4	2
2017	0	4	2
2018	0	4	2
2019	0	4	2
2020	0	4	2
2021	n.a.	n.a.	n.a.

34. számú táblázat: Orvosi ellátás adatai, (Forrás: TelR, KSH Tstar)

Fogorvosi alapellátás

Tamási város ellátási területén kettő fogorvosi körzet működik, melyből egy fogorvos az iskola fogászati feladatokat is ellátja.

Alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás

Az ügyeleti idő hétköznapokon 16:00-tól másnap reggel 08:00-ig, hétvégén és ünnepnapokon 08:00-tól másnap reggel 08:00-ig tart. Az ügyelet a 74/405-300-as telefonszámon érhető el. Az ügyelet a Dr. Várady János Rendelőintézetben érhető el a lakosok számára.

Védőnői ellátás

A védőnői szolgáltatást 3 területi és 1 iskolavédőnő látja el.

A védőnők száma az elmúlt tíz évben arányosan csökkent a születendő gyermeklétszám lassú csökkenése mellett. A családtervezés aktív segítése a működő rendszer fejlesztésével, szakmai továbbképzéssel a nővédelem és családgondozás területén a segítségnyújtás hatékony eszköze lehet.

Iskola-egészségügyi ellátás

Az iskola-egészségügyi ellátást a háziorvosok és a területi-, iskolavédőnők végzik. Az iskolaorvos és az iskola-fogorvos az önkormányzattal kötött megállapodás szerint vesz részt az iskola-egészségügyi ellátásban.

Szakrendelések

Tamásiban a háziorvosi szolgáltatást és a járó szakellátást a Dr. Várady János Rendelőintézet biztosítja a lakosság számára. A rendelő a város központjában, a Dózsa György utca, és a Szabadság utca közötti területen helyezkedik el. Egészségvédelmi központként működik, körzeti orvosi rendelőnek, gondozóintézményeknek ad helyet. A rendelőintézet az önkormányzat tulajdonában van, 2011-ben felújításra került, mely során a rendelő intézet teljes épülete akadálymentessé vált, korszerűsítésre kerültek az orvosi, diagnosztikai eszközök, teljesen megújult az informatikai rendszer, mely a leletek továbbítását és tárolását is megkönnyítette. A rendelőintézetet a Dombóvári Szent Lukács Kórház működteti és biztosítja a szakorvosokat.

19féle szakrendelés érhető el Tamásiban a betegek részére: Belgyógyászat, Bőrgyógyászat, EKG, Fizioterápia, Kardiológia, Neurológia, Onkológia, Orr-fül-gége, Ortopédia, Pszichiátria, Reumatológia, Röntgen-ultrahang, Sebészet-Traumatológia, Szemészet, Tüdőgyógyászat, Urológia, továbbá Sportorvosi és Gyógytornász szolgáltatás is elérhető.

A szakrendelések többségét beutalóval és előjegyzés alapján vehetik igényben a lakosok.

A Tamási rendelőintézetben a járóbeteg szakellátások működtetését az egyre nagyobb problémává váló orvoshiány miatt továbbra is igen nehéz biztosítani. **Az orvosok bármely okból történő kiesése ellátási szünetekhez vezet, pótlások szakember hiányában nem megoldhatók.** Dombóváron is hasonló a helyzet. A rendelkezésre álló szakorvosokkal, lehetőségeink szerint igyekeztünk az ellátásokat fenntartani. A rendelési időket azonban fentiek miatt maradéktalanul nem tudtuk biztosítani, de emiatt zavar, tartós ellátatlanság nem alakult ki. A tárgyi feltételek a szakmai minimum követelményeknek megfelelően biztosítottak.

Kórházi ellátást és a felsoroltakon kívüli szakrendeléseket a körzetenként illetékes Dombóvári Szent Lukács Kórházban érhetik el a betegek.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz való hozzáférés

Tamási Város Önkormányzata egy TÁMOP projekt keretében egészségfejlesztési irodát alakított ki Tamásiban, azzal a céllal, hogy elősegítse a helyi egészségfejlesztést a lakosság és egyes speciális, magas kockázatú célcsoportok körében. Az egészségfejlesztési iroda további feladata az egészségügyi

ellátórendszer egészségfejlesztéssel összefüggő feladatainak összehangolása és kapcsolatainak fejlesztése.

Az egészségfejlesztési iroda közvetlen kapcsolatot kialakít ki az egészségfejlesztési programok célcsoportjaival, akiket a háziorvosi szolgálatoktól, a járóbeteg szakrendelésről vagy fekvőbeteg szakellátást követően irányítanak az egészségfejlesztési irodába. Itt további segítséget kapnak az életmódváltásra szorulóknak, vagy saját elhatározásukból életmódváltást kezdeményezők, akiket kockázatbecslés alapján életmódváltó programokba vonják be és követik a programokban való részvételüket.

Az OEP finanszírozott rehabilitációs fekvőbeteg kapacitások Dombóváron működnek regionális jelentőségű, legmagasabb progresszivitási szintű centrumban. Mozgásszervi rehabilitáció 175 ágy, kardiológiai rehabilitáció 23 ágy, szakrendelés heti 15 szakorvosi óra. Tamási Rendelőintézetben jelenleg heti 30 szakorvosi óra reumatológia és heti 30 óra nem szakorvosi óra fizioterápia működik.

Az önkormányzat fontos célkitűzése, hogy a 2011 egyben átadott fürdőkomplexumban beindulhassanak a gyógyászati kezelések. A Tamási Fürdőt üzemeltető Aquaplus Kft. partner ebben a kérdésben. A gyógyvízzé minősítés megtörtént.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Az OEP finanszírozott rehabilitációs fekvőbeteg kapacitások Dombóváron működnek regionális jelentőségű, legmagasabb progresszivitási szintű centrumban. Mozgásszervi rehabilitáció 175 ágy, kardiológiai rehabilitáció 23 ágy, szakrendelés heti 15 szakorvosi óra. Tamási Rendelőintézetben jelenleg heti 30 szakorvosi óra reumatológia és heti 30 óra nem szakorvosi óra fizioterápia működik.

Az önkormányzat fontos célkitűzése, hogy a 2011-ben átadott fürdőkomplexumban beindulhassanak a gyógyászati kezelések. A Tamási Fürdőt üzemeltető Aquaplus Kft. partner ebben a kérdésben. A gyógyvízzé minősítés megtörtént, de az általános orvos hiány miatt késlekedik a gyógyászati kezelések elindulása.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény alapján 2013. január 1-jétől a gyermekek, tanulók számára a közétkeztetés biztosítása Tamási Város Önkormányzatának a feladata a következő intézményekben:

- Aranyerdő Óvoda és Bölcsőde
- Tamási Általános Iskola és alapfokú Művészeti Iskola
- Bérei Balogh Ádám Katolikus Gimnázium és Kollégium
- Szekszárdi Szakképzési Centrum Vályi Szakképző Iskolája és Kollégiuma

2013. július 1. napjától a 100 %-os önkormányzati tulajdonban lévő Tamási Közétkeztetési Nkft. látja el a közétkeztetési feladatot. Az elsősorban nem profitorientált, önkormányzati tulajdonban lévő üzleti vállalkozás a megállapított nyersanyag normatívát teljes egészében nyersanyagbeszerzésre tudja fordítani, mely a kiszolgált ételek minőségében jelentős javulást okoz.

2014-ben az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiadott 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet sok szempontból szigorította a gyermek- és diákétkeztetésben érvényben levő előírásokat, azért hogy gyermekeinknek az eddigieknél egészségesebb, jobb minőségű étkezési lehetőséget biztosítson a mindennapok során.

A Tamási Közétkeztetési Nkft. 2014. évben olyan közétkeztetési elektronikus rendszert vezetett be, mely az előírásoknak megfelelő receptúrákkal fel van töltve, a nyersanyagkiszábot e receptúrák alapján készíti és a szükséges adatszolgáltatási funkciókkal rendelkezik. Miután minőségben eddig is törekedtek a magas színvonalú szolgáltatásra, így a vonatkozó nyersanyagigényekben ez Tamásiban nem hozott jelentős változást.

Az előírásokon felül, mivel az Nkft. kiemelten elkötelezett az egészséges étkeztetés mellett, 2014-ben a drasztikusan csökkentette a főzésben a hidrogénezett növényi olajok felhasználását, melyek magas transz-zsír tartalmuk miatt a modern táplálkozástudományi eredmények szerint a szív- és érrendszeri megbetegedések legfőbb okozói (régbben a telített, főként állati eredetű zsírokat tették felelőssé, de ez az elmélet megdőlni látszik). Jelenleg a Tamási Közétkeztetési Nonprofit Kft.-nél a kémiai úton előállított növényi zsiradékok helyett 80%-ban hidegen sajtolt napraforgóolajat használnak, mely egyáltalán nem tartalmaz transz-zsírokat, ezzel is hozzájárulva a gyermekeink egészségesebb jövőjéhez.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat kiemelten támogatja a városi sporttevékenységeket. A költségvetéséből éves szinten bizonyos keretet biztosít a sportegyesületek támogatására ezzel is hangsúlyozva, hogy a sportot kiemelten kezeli. Az utóbbi időben lehetőség nyílt arra, hogy társasági adóbevételből a látványsportágak támogatást kapjanak

Az önkormányzat Sportok Házának kialakításáról döntött azzal a céllal, hogy a jelenleg helyhiánnyal küzdő sportegyesületek is állandó helyet kaphassanak. A Sportok Háza épülete 2020 márciusában átadásra került, azóta nagyon népszerű a sportolni vágyók körében.

Az önkormányzat együttműködési megállapodást kötött a Tamási Innovációs Központ Nkft-vel a sport-, ifjúsági és szabadidős feladatainak ellátására. Az Nkft. segítséget nyújt a sportegyesületeknek a pályázatfigyelés, pályázatírás, pályázat lebonyolítás során.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatást Tamási városban a DÁM Önkormányzati Társulás fenntartásában levő Tamási és a Városkörnyéki Önkormányzatok Szociális Integrációs Központja biztosítja. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 57.§ (1) bekezdésének c), d), e), j) pontjaiban foglalt szociális alapszolgáltatások, valamint az 57.§ (2) bekezdésének a) pontjában foglalt szakosított ellátás, és a Gyvt. 15.§ (2) bekezdésének a) pontjában foglalt szolgáltatások biztosítása kötelező Tamásiban.

Az intézmény székhelye a Tamási, Rákóczi F. u. 1. sz. alatt található, telephelye Tamási, Kossuth tér 17.

Szociális alapellátás keretében biztosítja:

- házi segítségnyújtás,
- szociális étkeztetés,
- idősek nappali ellátása,
- család- és gyermekjóléti szolgálat,
- család- és gyermekjóléti központ,
- helyettes szülőnél elhelyezettek ellátása,
- demens személyek nappali ellátása.

Szociális étkeztetés

Étkeztetésben részesülhetnek mindazon személyek, akik

- koruk vagy egészségi állapotuk miatt nem képesek önmaguk vagy eltartottjuk számára meleg ételt biztosítani,
- továbbá a településen élő fogyatékos, szenvedély- és pszichiátriai beteg,
- illetve hajléktalan személyek.

Szociális étkeztetésben a Tamási Város Önkormányzatának Képviselő Testületének rendelete alapján szociális rászorultnak minősített személyek részesülhetnek. 2018. szeptemberében 71 fő részesült ebben szociális étkeztetésben.

A házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtás olyan gondozási forma, amely az igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását – szükségleteinek megfelelően - lakásán, lakókörnyezetében biztosítja. Az igénybe vevő a szolgáltatásért a személyi térítési díjat, melyet az intézményvezető állapít meg, az Szt. 116.§ (3) b) pontja szerint fizeti. Az ellátás iránti kérelmet az intézmény vezetőjéhez kell benyújtani. A jogosultságról az intézmény vezetője dönt, jogosultság esetén megállapodást köt az elláttal. Az ellátás igénybevétele előtt az intézmény vezetője vagy az általa megbízott szakképzett személy gondoskodik a gondozási szükséglet vizsgálat elvégzéséről.

Házi segítségnyújtást 74 fő vette igénybe 2021. szeptemberében a helyi adatok alapján. A igénybe vevők életkori megoszlása az alábbi volt: 4 fő 60 év alatti, 20 fő 61-70 év közötti, 19 fő 71-80 év közötti, 28 fő 80 év feletti személy volt.

Idősek nappali ellátása

Az intézményekben elláthatók köre a Tamási közigazgatási területén, bejelentett lakcímmel rendelkező, saját otthonukban élő, tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy elsősorban idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek. Az intézmény ellátja a lakcímmel nem rendelkező, de a településen életvitelszerűen tartózkodó hajléktalan személyeket is.

Az ellátás iránti kérelmet az intézmény vezetőjéhez kell benyújtani. A jogosultságról az intézmény vezetője dönt, jogosultság esetén megállapodást köt az elláttal. A nappali ellátás intézményi térítési díját a Tamási Város Önkormányzatának Képviselő testülete rendeletben állapítja meg. Az igénybe vevő a szolgáltatásért a személyi térítési díjat, melyet az intézményvezető állapít meg, az Szt. 117 § (2) bekezdés a) pontja szerint fizeti. A személyi térítési díjat az idősek nappali ellátást nyújtó intézményének vezetője szedi be.

Idősek nappali ellátásban 2021. szeptemberében Tamásiban 30 fő részesült, 16 nő és 14 férfi.

Demens ellátás

Speciális csoportként : 1/2000.(I.7.) SZCSM rendelet 84/A (2) bekezdés szerint a demens személyek nappali ellátása megszervezhető önálló intézményi formában, illetve – más nappali ellátás részeként. A nappali ellátás részeként: a saját otthonukban élő, szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes időkorúak közül vizsgálat alapján – Mini-Mentál Teszt – és a Pszichiátriai Szakmai Kollégium demencia centrumának szakvéleménye alapján enyhe, illetve középsúlyos demenciában szenvedők vehetnek részt az ellátásban.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A Helyi Esélyegyenlőségi Program készítésekor folytatott adatgyűjtés során nem merült fel a szolgáltatások igénybevételekor észlelt hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A külterületen élők számára nincsenek megfelelő hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások a szociális és egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A rendszeres szűrővizsgálatokon alacsony részvétel jellemző. A jövedelmekhez képest magas a gyógyszerköltség, a közgyógyellátási keret nem fedezi a szükséges gyógyszereket, vagy az ügyfél a közgyógyellátásból kiszorul. A szociális otthoni férőhely nincs Tamási városában, sem kedvezményes,

alacsony jövedelemhez szabott ápolási osztályi férőhely, mivel ezek az ellátások a település egészéről hiányoznak. Forráshiány jellemzi a szociális és az egészségügyi ellátórendszert is.

A helyzet megoldása érdekében kitűzött célok, fejlesztési irányok között kell szerepelnie a szűrővizsgálatokon, rendszeres orvosi ellátásban való nagyobb részvétel elősegítésére tett intézkedéseknek is. A szociális étkeztetés bővítése és igénylésének egyszerűbbé tétele is hasznos lenne. Egészségügyi intézmények elérésének biztosítására van szükség Prevenciós programok támogatása javasolt.

Célok megvalósításához jogszabályi háttér megalkotása és annak az ellátórendszeri igényekhez való alakítása szükséges.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet szinterei, fórumai

A mélyszegénységben élők társadalmi kirekesztésének egyik leglényegesebb eleme a közösségi részvétel lehetőségeinek hiánya, a közösségi szolgáltatások elérésének nehézségei. Már jó ideje felismert tény, és a társadalmi felzárkóztatást célzó programok egyik alapeleme is, hogy a társadalmi tőke különböző formáinak fejlesztéséhez, a kapcsolati erőforrások alakításához és használatához elengedhetetlen olyan közösségi tér, mely alkalmas az emberi kapcsolatokat gyakorlására és befogadó a helyi környezet lakóival szemben.

Tamási Város Önkormányzata az oktatási, sport és közművelődési intézményein keresztül, továbbá az ezekkel foglalkozó civil szerveződések helyi támogatási rendszere révén biztosítja a közösségi életben való részvétel jogát a lakói számára. A Városi Művelődési Központ több civil szervezet számára is helyet biztosít a rendezvényeik megtartásához, klubfoglalkozásaikhoz. A Könnö László Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény rendszeresen szervez előadásokat. A színvonalas előadásai minden célcsoportot megszólítanak. A könyvtárban internet szolgáltatás is elérhető. 2014 őszén elkészült a Túrmezei Erzsébet tér a Városi Művelődési Központ előtt, amely a városi rendezvények helyszínéül szolgál.

Tamási külterületeire jellemző, hogy ilyen közösségi szinterekben hiányt szenvednek, Rácvölgyet és a Budai városrészt kivéve. Rácvölgyben a TÁMOP projekt keretében került kialakításra Csillag Pont közösségi tér és szolgáltató pont. Ennek működtetése azonban önkormányzati támogatás nélkül nem lehetséges.

A TOP-5.2.1-15 projekt keretében a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület nyitott Jelenlét Háza a Budai városrészben, mely a Jelenlét típusú szociális munka és a közösségfejlesztési programok bázisa. A Jelenlét Ház a szegregátumban, az Aranya János utca 1. szám alatt, önkormányzati ingatlanban került kialakításra. Itt rendszeres klubfoglalkozások is elérhetők a szegregátumban élők számára, úgy mint gyerek és ifjúság klub, ezermester és háztartási praktikák klub, retro klub, asszonyklub. az itt dolgozó közösségfejlesztő kollégák nagyobb közösségi eseményeket, családi programokat is szerveznek.

A 2017. márciusában indult Tamási – Dombóvár Paktum projekt Tamási szolgáltatói helyszíne is a Jelenlét Ház, mely mind a városközpontból, mind a Budai városrészből akár gyalogosan is könnyen megközelíthető.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Tamási városban nem jellemzőek az etnikai konfliktusok. Az egyén és a közösség, illetve a közösség tagjai szükségszerűen kapcsolatban (viszonyban) állnak egymással, függetlenül attól, hogy családi, vagy lakóhelyi közösségről beszélünk. A közösségek általában közös célok, feladatok érdekében jönnek létre.

A közös célok eléréseért a közösség tagjai – jó esetben – közös döntéseket hoznak, közös lépéseket tesznek.

A közösség „közösségtudattal” rendelkezik, amely egyfelől összekapcsolja, másfelől erősíti a viszonyokat. („az egyén fontos a közösség számára, a közösség fontos az egyén számára”).

A mélyszegénységben élők és romák tekintetében a közösségi együttélés, az összetartozás a szűkös életfeltételek és a kulturális, családi sajátosságok miatt is különös jelentőséggel bír. Jelentős részének életében nagyon fontos szerepet játszik a tradícionális és erős a hagyományokhoz való kötöttsége, de akár társadalmi, akár kulturális jellemzőiket nézzük, megfigyelhető, hogy az egyén szintjén erősödik annak az igénye, hogy ha kilép a szűkebben vett környezetéből, a tágabb környezete, vagy akár a társadalom, amiben él elfogadja, befogadja és elismerje, ne a különbségeket keresse, hanem az azonosságokat erősítse. Ezt mindenképpen egy integrációs folyamatra való igényként kell értelmeznünk. Ahhoz azonban, hogy ez a folyamat fejlődést mutasson, kitörési pontokra, valamint a társadalmi befogadást erősítő gyakorlatokra van szükség.

A korábbi és jelenleg is futó komplex telep/városrehabilitációs projektek a lakhatási és társadalmi integrációt célozzák, területi alapon megvalósuló tevékenységek eredményeként a hátrányos helyzetű, szegregációban élő emberek életlehetőségei javulnak, elérhetővé válnak a foglalkoztatást, társadalmi integrációt, közösségfejlesztést, oktatást, iskolai felzárkózást, családsegítést, gyermekjóléti szolgáltatást, életvezetési tanácsadást, egyéni fejlesztést és szociális munkát biztosító programok.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Tamási városában a helyi közösségben régi hagyományokra tekint vissza az önszolgálat és mások segítése terén.

A Tamási Caritas Egyesület minden évben ruhával, cipővel és tartós élelmiszerrel támogatja az arra rászorulókat. A helyi egyházakkal együttműködve karácsonyi csomag gyűjtést szervez évente, mely csomagokat karácsony előtt juttatják el a rászorulókhöz, ezzel is szebbé téve az ünnepeket azok számára, akiknek szükségük van a segítségre. A Caritas emellett kéthetente ruhaosztást is tart.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület is rendszeres időközönként oszt adományt, szervez közösségi turkálót a Jelenlét Ház bázisán.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata többek közt a képviselt közösség érdekképviseletével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különösen tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira.

A helyi nemzetiségi önkormányzat önként vállalt feladatot láthat el különösen a nemzetiségi oktatási és kulturális öngazgatással összefüggő ügyekben, a társadalmi felzárkózás, a szociális, ifjúsági, kulturális igazgatás és a közfoglalkoztatás területén, valamint településüzemeltetési és településrendezési feladatok körében.

A nemzetiségi önkormányzat együttműködését az állami és a helyi önkormányzati szervekkel a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 79-86. §-ai rögzítik.

A helyi önkormányzat a helyi nemzetiségi önkormányzat részére - annak székhelyén - biztosítja az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról.

A települési önkormányzat minden tekintetben segíti a nemzetiségi önkormányzatok tevékenységét. Tamásiban Roma és Német Nemzetiségi Önkormányzat működik.

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat minden évben megszervezi a Tolerancia Napot, ahol tartalmas programok várják az érdeklődőket, és itt lehetőséget biztosítanak arra, hogy a helyi és a környékbeli roma táncsoportok bemutatkozhatnak, és megismertethessék a kultúrájukat. Kirándulásokat is szerveznek, így azoknak a családoknak is lehetőségük nyílik eljutni egy-egy helyre, akiknek egyébként nem lenne lehetőségük rá. Minden évben megrendezésre kerül a Mikulás Nap a Rácvölgyi Községi Házban, ahol a gyermekeket megajándékozzák. Rendszeresen szerveznek zárandókat, együttműködnek a települési önkormányzattal a közmunka programokban és

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek szociális hátrányainak fokozódása	A munka világába történő visszakerülést segítő ismeretek és készségek szinten tartása, fejlesztése, mentális állapot óvása
Pályakezdő munkanélküliként eltöltött időszak kockázatainak csökkentése	Munka világával kapcsolatos szocializáció korrekciója
Kompetencia hiányok a roma népesség körében, foglalkoztatás akadályoztatottságának fő oka.	Kompetencia fejlesztést célzó programok, tevékenységek
Fiatалok foglalkoztatása és az oktatásból a munkaerő piacra való átmenet megkönnyítése	Oktatási intézmények és potenciális munkáltatók szolgáltatásainak és igényeinek összehangolása, pályorientációs tanácsadás a munkáltatók bevonásával
Szociális bérlakások számának alacsony száma	Szociális bérlakás építési program esetleges pályázati forrás igénybevétele
Több külterület esetében hiányzik a vonalas infrastruktúra és egyéb közszolgáltatás	Vonalas infrastruktúra fejlesztése

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Az 1997. évi XXXI. törvény A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról rendelkezik, ennek 1. § (1) bekezdése a jogszabály céljaként fogalmazza meg: „hogyan megállapítsa azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői köteleességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről.”

A települési gyermekvédelmi ellátórendszer hatékonysága abban az esetben a legideálisabb, amennyiben a gyermekekkel foglalkozó ágazatok közötti együttműködés megvalósul, a szolgáltatások egymásra épülnek, a partnerség a helyi köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül, továbbá a civil szervezetek bevonásával valósul meg. A prevenciós tevékenység és a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés elve és gyakorlata a gyermekekkel foglalkozó intézmények szakmai programjának alapkövét jelenti.

A gyermekek helyzetét elsődlegesen befolyásoló tényező szülei, családjuk társadalmi státusza. A gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása szempontjából fontos a családjuk életviszonyainak ismerete, szükségleteik felmérése, a hiányosságok feltárása. A szükségletek ismeretében van lehetőség arra, hogy a családok, gyermekek a szükségletek kielégítése tekintetében egyenlő esélyekkel rendelkezzenek. A szükségletek kielégítése és egymásra épülése tekintetében alapot képez Maslow elmélete. Az elmélet szerint az emberek szükségleteik kielégítése késztet bizonyos cselekvésre és ezek a szükségletek hierarchikus rendbe állíthatók. Az emberi vágyak: a fiziológiai, a biztonság iránti, a szociális igények kielégítése, a megbecsültség és az önmegvalósítás. Ezek egymásra épülnek, hierarchiát alkotnak.

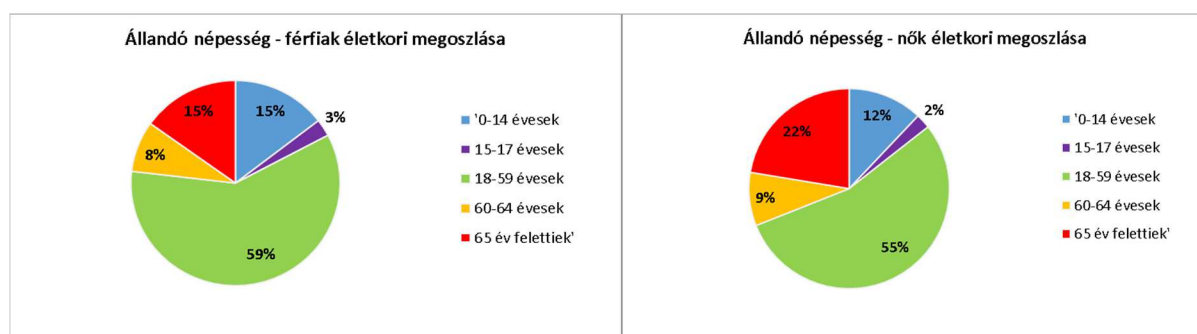
Maslow elmélete szerint az emberi szükségletek öt szükségletszintre oszthatók:

1. Fiziológiai szükségletek: A fiziológiai szükségletek kielégítése alapvető feltétele az ember fennmaradásának, fizikai fejlődésének, valamint minden más magasabb rendű szükséglet alapját képezi. Ezek többek között: levegő, víz, étel, alvás, biztonság, szex.
2. Biztonsági szükségletek: A biztonsági szükségletek akkor jelennek meg, ha a fiziológiai szükségletek jelentős része kielégített. Azt a törekvést fejezik ki, hogy az egyén fiziológiai szükségleteit a jövőben is tartósan is kielégíthesse és körülményei viszonylag kiszámíthatók és jól előrejelezhetők legyenek. Ezek: biztonság, rend, állandóság, kiszámíthatóság.
3. Szeretet és összetartozás: A közösséghez tartozás szükséglete az egyének szeretet iránti vágyát és mások által való elfogadásának a szükségletét jelenti. Szükségünk van arra, hogy másokkal kapcsolatba kerülhessünk, és az emberek valamilyen csoportja elfogadjon bennünket. Ezek: szeretet, hovatartozás, ragaszkodás, csatlakozás, identifikáció, perszonális kapcsolatok.
4. Önbecsülés: Az elismerés iránti szükséglet azt az óhajunkat tartalmazza, hogy mások elismeréséből pozitív énképünk alakulhasson ki. Az emberek szeretik magukat minél kedvezőbb színben feltüntetni mások szemében, hogy jobb vélemény alakuljon ki róluk. Önbizalmunkat alapvetően befolyásolja az, hogy mennyi pozitív visszacsatolást kapunk tevékenységeinkről. Ezek híján kisebbségi érzések, szorongások halmozódhatnak fel az emberekben. Ezek: státusz, hatalom, siker, önbizalom, presztízs, bizalom, tisztelet, kompetencia.
5. Önmegvalósítás: Az önmegvalósítási szükséglet az egyének azon vágyait testesíti meg, hogy azzá váljanak, amire képesnek érzik magukat. Ez a vágy, hogy az egyén egyre többre vigye, hogy azzá válhasson, amire képesnek érzi magát. Ezek: vitalitás, kreativitás, önfenntartás, hitelesség, játékoság, céltudatosság.

A piramis legalsó szintjén az alapvető élettani szükségletek, mint például az éhség, szomjúság stb. helyezkednek el, majd a piramis csúcsa felé haladva egyre magasabb rendű motívumokkal találkozunk. Maslow szerint a piramis különböző szintjein található szükségletek csak akkor lépnek fel, ha az alattuk lévő szükségletek részben kielégítettek. Például a piramis második szintjén található biztonság iránti szükséglet csak akkor lép fel, ha az alsó szinten lévő fiziológiai szükséglet részben kielégített. A piramis csak az emberre jellemző szükségleteket is tartalmaz, ilyen a megbecsülés, a kognitív, az esztétikai és az önmegvalósítás szüksége.

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Tamási város lakossága 2021-e.211 fő volt, ebből a kiskorúak (0-17 évesek) száma összesen 1.550 fő volt, a teljes lakosság 18,87%-a. Gyermekek között legmagasabb arányban az óvodás (3-6 évesek) és általános iskolai korúak (7-14 évesek) vannak, ők az összes kiskorú 53,87%-át adják ki, 835 fő. A középiskolai korúak aránya 13,35% volt.

19. számú ábra: Állandó népességben belül a férfiak és nők életkori megoszlása, Forrás: TeIR, KSH

A korcsoportokon belüli nemek aránya a kiskorúak körében néhány század százalékos eltérést mutat a fiúk javára. A táblázat adatai alapján, a férfiak aránya 59 éves korig magasabb Tamásiban, emelkedés csak a 60 év feletti korosztályban tapasztalható, a 65 év feletti korosztályban a nők aránya 4,4%-kal magasabb mint a férfiaké.

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
Állandó népesség száma	3 936	4 275	8 211	47,94%	52,06%
0-2 évesek			254	3,09%	
0-14 éves	574	515	1 089	6,99%	6,27%
15-17 éves	106	101	207	1,29%	1,23%
18-59 éves	2 344	2 333	4 677	28,55%	28,41%
60-64 éves	316	369	685	3,85%	4,49%
65 év feletti	596	957	1 553	7,26%	11,66%

35. számú táblázat: Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint a 2019-es év adatai alapján, Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az önkormányzati adatok részletesen bemutatják a 0-18 éves korosztály nemenkénti megoszlását 2018 és 2020 között. Ebből jól látszik, hogy Tamásiban a fiúk/férfiak száma minden korcsoportban a 2020. évi 0-2 korosztályt kivéve meghaladja a lányok/nők számát. 2018 évhez viszonyítva a 18 év alattiak száma 2017-re 7 fővel nőtt.

Életkor	2018. év			2019. év			2020. év			2018-2020 változás
	fiú	leány	Összesen	fiú	leány	Összesen	fiú	leány	Összesen	
0-2	104	87	191	105	101	206	96	97	193	+2
3-5	125	99	224	135	107	242	136	103	239	+15
6-14	371	342	713	367	337	704	370	339	709	-4
15-18	152	142	294	146	143	289	146	142	288	-6
összesen	752	670	1 422	753	688	1 441	748	681	1 429	+7

36. számú táblázat: A 0-18 éves korosztály nemenkénti megoszlása évenkénti bontásban

Forrás: önkormányzati adatok alapján saját szerkesztés

15-17 éves korosztály adatait a 2011. évi népszámlálási adatok alapján az alábbiak szerint alakult: a 2001. és 2011. év közötti 10 éves időszakban az érintett korosztályban a 16 évesek száma 14,72%-os csökkenést mutat, a 17 évesek körében ez a csökkenés 27,77%-os. A 16 és 17 éves korosztályban 2001 és 2011 között 59 fővel csökkent a két korosztályba tartozók száma. Az önkormányzati adatok bár 15-18 éves bontásban, de szintén alátámasztják ezen korosztályban a népességszökkenést, a 2018. évben ezen korcsoportba Tamásiba 294 fő tartozott, 2020-ban már 6 fővel kevesebb, 288 fő.

Korcsoport	Fő		Változás
	2001	2011	Fő
15 éves gyermekek száma	n.a.	n.a.	n.a.
16 éves gyermekek száma	129	110	-19
17 éves gyermekek száma	144	104	-40
Összesen	273	214	-59

37. számú táblázat: 15-17 éves gyermekek száma,

Forrás: TEIR - KSH, Népszámlálási adatok

Az 65 év feletti állandó lakosok és a 0-14 éves korú állandó lakosok számának alakulása azt mutatja, hogy a 2018–2020 közötti időszakban a 65 év feletti állandó lakosok száma emelkedő tendenciát mutat, akárcsak a 0-14 éves korú lakosok száma, azonban a 0-14 éves korosztály számának a növekedése elmarad a 65 év feletti lakosok számának a növekedésétől, ezért Tamási város öregedési indexének értéke évről évre emelkedik. A demográfiai mutatók alapján megállapítható, hogy a város lakossága elöregedést mutat, mely tendencia az országos adatokkal mutat hasonlóságot. A népességszökkenés adatait tekintve várhatóan a munkaképes korú, aktív keresők létszáma csökken, az eltartottak, elsősorban a nyugdíjaskorúak száma növekedő tendenciát mutat, mely tendencia alapvetően befolyásolja a jövőben a szociálpolitika alakításának irányát.

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2016	1400	1034	135,40%
2017	1439	1028	139,98%
2018	1485	1050	141,43%
2019	1518	1073	141,47%
2020	1553	1089	142,61%
2021	1 574	1 091	144,27%

38. számú táblázat: Öregedési index, Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A gyermekvédelmi ellátás célja: a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzése, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, valamint a szülői gondoskodásból kikerülő gyermek családba történő visszagondozása, továbbá a szülői veszélyeztető magatartás okán, családból kikerült gyermek gondozása, nevelése.

A gyermekvédelem eszközszerét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások és hatósági intézkedések alkotják.

A védelembe vétel: Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi. (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont).

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 18. § (1)-(2) bekezdése rendelkezik arról, hogy a jogosult gyermek számára a gyámhatóság/jegyző, az e törvényben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény a gyermek napközbeni ellátását biztosító intézményben – a jogszabályban meghatározott – ingyenes vagy kedvezményes gyermekétkeztetés, hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzet fennállása esetén szünidei gyermekétkeztetés és külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmények, valamint évi két alkalommal természetbeni támogatás igénybevételére jogosít.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény célja, hogy az anyagi okok miatt veszélyeztetett gyermeket a családja képes legyen a saját otthonában nevelni, gondozni.

A gyermekek főként a 14 év alatti korosztályból és elsősorban a két- és többgyermekes családokból kerülnek ki. Ezekben a családokban többnyire a szülő egyedül neveli a gyermekeket.

A családban általában valamelyik szülő gyermekgondozási segélyben, vagy gyermeknevelési támogatásban – gyermekgondozást segítő ellátásban – részesül, álláskeresési támogatásból, ezt követően az aktív korúak ellátásából, vagy rokkantsági és rehabilitációs ellátásból él, illetve egyre nagyobb számban közfoglalkoztatásban vesznek részt.

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma
2016	394
2017	360,5
2018	324
2019	304
2020	259
2021	282

39. számú táblázat: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

2020-ban Tamásiban 259 fő részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, ez 35 gyermekkel kevesebb, mint az előző évben. A kedvezményre jogosultak életkori megoszlása az alábbi volt:

- 0-5 éves: 58 fő,
- 6-13 éves: 130 fő,
- 14-17 éves: 55 fő,
- 18 év feletti: 16 fő.

A jövedelmi viszonyok tekintetében 39 gyermek családjában 2020. évben az egy főre jutó jövedelem a nyugdíjminimum felét (14.250.-Ft-ot) sem érte el, 115 gyermek a nyugdíjminimum felétől a nyugdíjminimumig (28.500.-Ft-ig) terjedő jövedelemből élt havonta. A kedvezményben részesülők számának csökkenése túlnyomó részt abból adódik, hogy a 28.500.-Ft-os nyugdíjminimum, mely a jogosultság számításának alapja, évek óta nem emelkedett, a minimálbér viszont az elmúlt években több alkalommal is emelkedett, ezért egyre többen kerültek ki az ellátásra jogosultak köréből.

2021-ben ugyanezen támogatásban 282 fő részesült, ez 23 gyermekkel több, mint az előző évben.

A kedvezményre jogosultak életkori megoszlása 2021-ben az alábbi módon alakult:

- 0-5 éves: 60 fő,
- 6-13 éves: 134 fő,
- 14-17 éves: 68 fő,
- 18 év feletti: 20 fő.

A jövedelmi viszonyok tekintetében 2021. évben 41 gyermek családjában az egy főre jutó jövedelem a nyugdíjminimum felét (14.250.-Ft-ot) sem érte el, 132 gyermek a nyugdíjminimum felétől a nyugdíjminimumig (28.500.-Ft-ig) terjedő jövedelemből élt havonta. 28.500-39.900 Ft közötti egy főre jutó jövedelem 109 gyermek családjában volt.

A kedvezményre tekintettel a bölcsődei, az óvodai ellátásban részesülők és az általános iskola 1-8. évfolyamán tanulók az étkeztetés térítési díjának 100 %-os, a középiskolában tanulók 50 %-os csökkentésére jogosultak, továbbá mindenki ingyenes tankönyv ellátásban részesül.

2017. január 1. napjától törvényi változást követően a Gyvt. 20/A. § (1) bekezdése alapján gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

alapösszegű természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában, feltéve, hogy a gyermek, fiatal felnőtt az a) és b) pont szerinti időpontban a gyámhatóság határozata alapján nem minősül a 67/A. §-ban foglaltak szerint hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek.

Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szerint a gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek a 67/A. § szerinti hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzete és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a gyámhatóság határozata alapján

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

emelt összegű természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában.

Az alapösszegű természetbeni támogatás esetenkénti összege 6.000 Ft, az emelt összegű természetbeni támogatás esetenkénti összege 6.500 Ft.

2021. évben a településen az alap és emelt összegű természetbeni támogatásra fordított összeg 1.887.000 Ft volt.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra az a gyermek tartására gyámul kirendelt személy jogosult, aki nyugellátásban, vagy baleseti nyugellátásban, vagy nyugdíjszerű rendszeres pénzellátásban, vagy időskorúak járadékában részesül. Ezen támogatási formára egyik vizsgált évben sem nyújtottak be kérelmet.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 45. § (3-4) bekezdésében foglaltak szerint a képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.

Rendkívüli települési támogatásban elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások - így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anyának gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartáshoz, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások - vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak.

A rendkívüli települési támogatás elsősorban természetbeni ellátás formájában (pl. szociális célra fordítható élelmiszer, gyógyszer, ruha, közüzemi díjak kifizetése, étkeztetés, szállás stb.), amennyiben azonban a rendkívüli élethelyzet azt indokolja, pénzügyi ellátás formájában is adható.

2021-ban ilyen jogcímen összesen 122 fő, 2022-ben pedig 97 fő részesült. Arról nem rendelkezőnk részletes adatokkal, hogy a 2016-ban és 2017-ben támogatottak közül mennyi volt a gyermekek jogán támogatásban részesített.

Tamási városában települési támogatás keretében az önkormányzat közigazgatási területén működő általános tagiskolákba és középiskolákba járó tanköteles korú tanulói szociális rászorultság alapján az oktatási intézmény helyi tömegközlekedési eszközzel való megközelítéséhez közlekedési tanulóbérlet támogatást (a továbbiakban: tanulóbérlet támogatás) igényelhetnek. 2021-ban 60.960 Ft, 2022-ben pedig 73.105 Ft értékben támogatta a települési önkormányzat általános és középiskolai tanulókat.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény alapján 2013. január 1-jétől a gyermekek, tanulók számára a közétkeztetés biztosítása Tamási Város Önkormányzata az alábbi intézményekben biztosítja:

- Aranyerdő Óvoda és Bölcsőde
- Tamási Általános Iskola és alafokú Művészeti Iskola
- Bérei Balogh Ádám Katolikus Gimnázium és Kollégium
- Szekszárdi Szakképzési Centrum Vályi Szakképző Iskolája és Kollégiuma

2013. július 1. napjától a 100 %-os önkormányzati tulajdonban lévő Tamási Közétkeztetési Nkft. látja el a közétkeztetési feladatot.

A gyermekétkeztetést, az önkormányzati adatok alapján 748 fő vette igénybe 2020. december 31-i állapot szerint, a gimnázium nélkül az étkezési lehetőséget. A bölcsődében 27 fő részesült napi négyszeri étkezésben, az óvodában 202 fő napi háromszori étkezésben. Az általános iskolában 511 fő vette igénybe az étkezési lehetőséget, ebből napi egyszeri étkezésben 205 fő, napi háromszori étkezésben 306 fő részesült. A Vályi SZKI 8 fő igényelt étkezést, napi egyszeri étkezésben 4 fő, kollégiumi ellátásban 4 fő részesült.

A gyermekétkeztetési támogatásban 2020-ban összesen 468 gyermek részesül, 116 fő 50%-os és 359 fő 100%-os támogatást kapott, ami az összes étkező 62,56 %-a volt.

A gyermekétkeztetést, az önkormányzati adatok alapján 2021. december 31-ei állapot szerint 790 fő vette igénybe (a gimnázium adatait nélkül). A bölcsődében 33 fő részesült napi négyszeri étkezésben, az óvodában 189 fő, ebből 203 fő napi háromszori, 0 fő napi egyszeri étkezésben. Az általános iskolában 509 fő vette igénybe az étkezési lehetőséget, ebből napi egyszeri étkezésben 192 fő, napi háromszori étkezésben 317 fő részesült. A Vályi SZKI 37 fő igényelt étkezést, napi egyszeri étkezésben 8 fő, kollégiumi ellátásban 29 fő részesült. Az önkormányzati adatok alapján 2021-ben összesen 512 gyermek részesült étkezési támogatásban, ami a teljes étkezésben részesült létszám 64,81 %-a. A támogatásban részesítettek közül 141 fő 50%-os, 371 fő 100%-os támogatást kapott.

A gyermekétkeztetés adatai a 2021. évben 42 fő növekedést mutat a 2020. évi adatokhoz képest.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Erre vonatkozóan adattal csak a 2011. évi népszámlálás adataiból tudjuk, hogy ezen évben összesen 32 fő nem magyar állampolgársággal rendelkező személyt írtak össze, ebből 5 fő orosz, 27 fő egyéb állampolgár volt. Az életkori megoszlásukra és tartózkodási státuszukra vonatkozóan nem rendelkezünk adatokkal.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A szegregált területekre jellemző a gyermekek és fiatalok városi átlaghoz viszonyított magasabb aránya: a nagycsaládosok száma magas, a város egyéb területeihez viszonyítva a kisgyermeket nevelő családok száma magas.

A szegregátumokban élők hátrányos helyzete négy fő problémacsoport alapján határozható meg:

1. Iskolázottság: A felnőtt lakosság körében az alacsony iskolázottság a jellemző: a lakosok többségének iskolai végzettsége maximum 8. általános iskolai osztály. A gyermekek esetében jellemző az iskolai hiányzások magas száma. A gyermekek a kötelező tankötelezettségi korhatárt elérve tanulmányait abbahagyják, továbbtanulásban nem motiváltak. A 16 éves korosztály a munkaerőpiacon elhelyezkedni nem képes.

2. Foglalkoztatottság: Az alacsony iskolai végzettség okán a felnőtt lakosság elhelyezkedési lehetőségei korlátozottak, a munkanélküliek aránya magas. A háztartások bevételeit a szociális ellátások és a családban nevelkedő gyermekek jogán járó pénzbeli ellátások képezik.
3. Lakhatási körülmények: A szegregált területeken az önkormányzati lakásban élő lakosság száma magas. A lakhatási körülményekre jellemzőek az alacsony komfortfokozatú, közmű szolgáltatásokkal rosszul ellátott lakások. A szegénységben élő családok tartósan küzdenek megélhetési problémákkal, mely miatt az alapvető fizikai szükségletek kielégítése nehézségbe ütközik.
4. Életmód és életvitel: A szegregált területen élő lakosság esetében jellemző az egészségtelen táplálkozás, ami elsősorban a minőségi táplálkozásra vonatkozik, mozgáshiány és az addikció. A szenvedélybetegségek tekintetében a legtöbb gyermeket érintő addikció a dohányzás és az alkohollal történő visszaélés.

A gyermekek szociális, lakhatási, egészségügyi helyzete, a szolgáltatásokhoz való hozzáférési lehetőségeik elmaradnak az átlagos városi gyermekek lehetőségeitől. A szegregátumokban arányaiban magas a veszélyeztetett gyermekek száma.

A szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek szolgáltatáshoz való hozzáférését alapvetően a település szerkezet és mérete határozza meg, vagyis a szolgáltatások a város központibb területein érhetők el minden lakos számára.

Egészségügyi alapellátó szolgáltatás (háziorvosi, védőnői ellátás) a szegregátumokban és külterületeken élők esetében is a város központibb területein érhető el, azonban vannak olyan, a külterületek, ahonnan az ellátás igénybevételéhez nehezebben jutnak hozzá (hosszú az utazási idő, közlekedés díjának kifizetése nehézséget okoz). A védőnői ellátás részét képezi a családnál folytatott gondozási tevékenység, mely során a szolgáltatást a szakember a terepre viszi ki, ezáltal könnyíti meg az ellátás igénybevételét. Akut esetben a háziorvosi ellátás is igénybe vehető ilyen módon, amennyiben a külterületre vezető út állapota ezt lehetővé teszi.

Gyermekjóléti alapellátás: bölcsődei ellátás igénybevétele a hátrányos helyzetű gyermekek számára biztosított, azonban a területi megközelíthetőség ebben az esetben is területtől függően nehézségekbe ütközik.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat szolgáltatásának igénybevétele biztosított, tekintettel arra, hogy a város központi részében működik a telephelye, továbbá a családok otthonában is megvalósul a családsegítő által a szociális segítő tevékenység nyújtása.

Jelenlét típusú szociális munka biztosított Tamási Budai szegregátumában, amit a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület biztosít a TOP-5.2.1-15 konstrukció keretében. A projektben dolgozó szociális munkás kollégák együttműködnek a családsegítő és gyerekjóléti szolgálat, valamint a családsegítő és gyerekjóléti központ munkatársaival.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői

Tamási városban a területi védőnői ellátás 2014. december 1. óta három védőnői körzetben történik, ahol 3 területi és 1 iskolavédőnő látja el a védőnői feladatokat, ezt megelőzően 4 területi és 1 iskolavédőnő látta el ezeket a feladatokat. Üres védőnői státusz nincs.

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2016	4	n.a.
2017	4	n.a.
2018	4	173,2
2019	4	171
2020	4	161
2021	4	157

40. számú táblázat: Védőnői álláshelyek száma, Forrás: TeIR, KSH
Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A statisztikai hivatalnak küldött létszámjelentésben szerepel a népegészségügyi osztály 0,5 vezető védőnői és 0,5 CSVSZ védőnői statussal is. Ez az 1 állás azonban a népegészségügyi osztályhoz tartozik, járási ellátást biztosít, tehát nem Tamási város gondozottjaival foglalkozik, bár helyileg valóban Tamási városban érhető el. A valós védőnői létszámadat Tamási város vonatkozásában a 3 területi védőnői körzet és az 1 iskolavédőnői körzet. Jelenleg mind a négy állás betöltött.

A rendelkezésre álló helyi adatok alapján megállapíthatjuk, hogy Tamási városában 2014-től folyamatosan a járási átlag felett van az egy védőnőre jutó gondozott családok és gyermekek száma, a 2. védőnői körzet esetében kétszeres vagy azt is meghaladó a gondozott családok száma a járási átlaghoz viszonyítva.

A védőnői szolgálat a célcsoport számára a védőnői centrumokban elérhető, a tanácsadás is ott valósul meg. A rendelési időn túl a védőnők a gyermekes családokat otthonukban keresik fel és ott nyújtanak védőnői szolgáltatást. A védőnői szolgálatnál megfelelően képzett szakemberek állnak rendelkezésre. Az iskolai védőnők az iskolákban egészségnevelő előadásokat, prevenciós programokat tartanak, továbbá részt vesznek az iskolában tevékenykedő mentálhigiénés team munkájában.

A védőnői szolgálat hatékony tevékenységét nehezíti a külterületen élő hátrányos helyzetben élő családok utazási nehézsége.

Körzetek	Gondozott családok száma	Gondozottak létszáma						Élve- születések száma
		Várandós	Csecsemő (0-11 hónapos)	Kisded (12-35 hónapos)	Kisgyermek (3-6 éves)	Oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott (7-16 éves)	Gondozott gyermekek száma összesen	
2014.								
Tamási 1.	142	27	29	51	80	3	163	24
Tamási 2.	185	59	34	57	114	4	209	34
Tamási 3	128	28	21	39	85	0	145	19
Tamási összesen	455	114	84	147	279	7	517	77
Járási átlag / összesen	93		15	30	59	2	106	310
2015.								
Tamási 1.	116	40	23	44	77	3	147	24
Tamási 2.	180	71	41	58	123	4	226	49
Tamási 3	114	37	20	39	79	2	140	19
Tamási összesen	410	148	84	141	279	9	513	92
Járási átlag / összesen	91	26	16	30	55	1	102	343
2016.								
Tamási 1.	117	36	25	38	63	2	128	21
Tamási 2.	176	47	39	72	110	0	221	34
Tamási 3	126	33	26	38	67	3	134	25
Tamási összesen	419	116	90	148	240	5	483	80
Járási átlag / összesen	89	24	16	32	55	1	104	320
2017.								
Tamási 1.	123	31	21	42	78	2	143	21
Tamási 2.	183	45	29	76	97	0	202	23
Tamási 3.	108	25	19	47	60	0	126	17
Tamási összesen	414	101	69	165	235	2	471	61
Járási átlag / összesen	85	23	14	32	54	1	101	306

41. számú táblázat: Védőnői szolgáltatás keretében gondozottak létszámadatai körzetenként,
Forrás: önkormányzati adatgyűjtés, védőnői szolgálat

Új módszertan bevezetése történt 2017.09.01-től, mely érinti a várandós, csecsemő, kisded és kisgyermek korosztály egyaránt. A jogszabályban rögzített életkori szűrővizsgálatok kiegészültek rizikó kérdőívek felvételével. A várandósok esetében a gondozásba vételt követő egy hónapon belül, csecsemőknél a hazaadást követő 1 hónapon belül, a gyermekágyas időszak végén, míg kisgyermekes esetében az életkörülményekben történő (egészségi, környezeti) változás esetén szükséges kitölteni, amikor a védőnő a gyermek életében negatív irányba történő változást észlel, mely felkelti a gyanút arra vonatkozóan, hogy a gyermek rizikója (veszélyeztetettsége) emelkedik vagy kialakul. Negatív

változásnak tekintik azokat a körülményeket, amelyek negatívan befolyásolták vagy hathatnak a gyermek személyiségfejlődésére, egészségi állapotára vonatkozóan: másik lakásba/házba való költözés (rosszabb környezeti tényezők), szülők külön költözése, válás, haláleset a családban, anyagi helyzetben való negatív irányú változás, azaz a jövedelem kiesése, megváltozása, egészséget veszélyeztető betegség fellépése, diagnosztizálása, családi harmónia, békesség megbomlása stb.) Ezen kívül a védőnő körzetébe érkező új gyermek (pl. odaköltözés) esetén is kitöltendő. *A várandós és újszülött rizikó kérdőívre adott válaszok értékelését követően, ill. gyanújelek felmerülése esetén javasolt Edinburgh posztnatalis depresszió skála (EPDS) használata, majd eredményeinek elemzése is. Az új módszertan megköveteli a szülői kérdőívek használatát is, mely szerint a szülői megfigyelések (6 éves korig 12 alkalommal + szükség esetén kiegészítő életkorokban) eredményeiről is konzultál a védőnő a szülőkkel a gyermek megfelelő fejlődése érdekében.*

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Tamási város területén kettő házi gyermekorvosi körzet működik. A körzetek beosztását az egészségügyi alapellátás körzeteiről szóló 20/2009. (VIII. 23.) számú önkormányzati rendelet 2. számú melléklete tartalmazza. Az ellátás a Dr. Várady János rendelőintézetben történik.

Év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Házi orvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma	Házi gyermekorvosok száma
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	2
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	2
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	2
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	1
2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	2
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

42. számú táblázat: Gyermekorvosi ellátás jellemzői, Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

2015-ben az egyik gyermekorvos nyugdíjba ment, az üres praxist 2016-ban sikerült betölteni, így nincs üres házi gyermekorvos praxis.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A gyermekek napközbeni ellátása bölcsődében, alapellátásban óvodában és iskolai napközis foglalkozás keretében történik.

A bölcsődei ellátás alapfeladata azon 0-3 éves gyermekek szakszerű nevelése, gondozása, felügyeletének biztosítása, akik számára a szüleik a gyermekük napközbeni felügyeletét nem tudják másként megoldani. Ennek oka lehet, hogy dolgoznak, tanulnak, vagy pedig a család szociális helyzete, vagy diszfunkciós működése teszi indokolttá.

A bölcsődei ellátás feladatából fakadóan a gyermekek, a családok állnak a tevékenység középpontjában. A 2017-re átnyúló nevelési év kezdete 2016. szeptemberében a harmadik évet betöltött gyermekek óvodába kerülése után, a csoportok kialakításával, az új gyermekek beszoktatásával kezdődött. Ugyanez a menetrend érvényesült ősszel indult időszakban is. Az előkészítés már a beiratkozások után, májusban elindult, elkészültek a csoportbeosztások, majd a szülői értekezleten tájékoztatást kaptak a szülők a beszoktatás, a családlátogatás jelentőségéről, a bölcsődei étellel kapcsolatos tudnivalókról, a

gyermek érzelmiségének megteremtését, fejlődésének támogatását segítő pedagógiai tevékenységről, az adaptációs időszak várható nehézségeiről. A szülők jelzéseit figyelembe véve, az ütemtervek elkészítése tette kiszámíthatóvá a szeptembertől elindult beszoktatásokat.

A Tamási Aranyerdő Óvoda és Bölcsőde bölcsődei része – az elmúlt évekhez hasonlóan – maximálisan kihasználta. Városunkban napos bölcsőde működik, 2017. december 31-i állapot szerint 3 csoportban kerülnek a gyermekek ellátásra. Az engedélyezett gyermeklétszám 2014-ben 24 fő volt, s ez maximálisan kihasználásra is került, majd a fenntartó 2015. január 1. napjától egy új csoport engedélyezésével a férőhelyek számát 36 főre bővítette, ezzel jelenleg 3 működő csoport van a bölcsődében. 2017. októbertől az engedélyezett férőhelyszám: 27 fő, az egyik csoportban 11 fő, másik két csoportban 8-8 fős a létszám. 2017. dec. 31-én az ellátott gyermekek száma 25 fő volt. Az ellátott gyermekek életkori eloszlás ugyanezen időpontban az alábbi módon alakult: 12 hó alatt 0 fő, 12-24 hó közötti 4 fő, 25-36 hó között 21 fő, 36 hó feletti életkorú nem volt.

A bölcsőde rendelkezik az előírt, szükséges szakmai létszámmal, 1 fő bölcsőde-vezető, kisgyermeknevelő: 11 fő közalkalmazotti jogviszonyban, bölcsődei dajka: 4 fő (8 órában). Egyéb foglalkoztatott nincs a bölcsődében.

Év	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Egyéb, nem önkormányzati bölcsődei (munkahelyi, magán stb.) férőhelyek száma	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma (december 31-én)
2016	34	34	0	0
2017	24	24	0	0
2018	24	24	0	0
2019	36	36	0	0
2020	36	36	0	0
2021	55	55	n.a.	n.a.

43. számú táblázat: Bölcsődében és családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma (4.3.4. számú táblázat) Forrás: TelR, KSH Tstar, Intézményi

A rendelkezésre álló KSH és önkormányzati adatok eltérést mutatnak a bölcsődei férőhelyek számát illetően. A KSH adatok alapján megállapítható, hogy 2020-ban a bölcsődei létszám 21 fővel kevesebb volt a 2021. évi létszámhoz képest. Ez abból adódik, hogy a Tamási Aranyerdő Óvoda és Bölcsődében a bölcsődei intézményegység csoportjainak száma 2021. szeptember 1. napjától 3-ról 5-re emelkedett, és ezáltal nőtt a bölcsődei férőhelyek száma is. A Tamási Hús Kft. munkahelyi bölcsődét működtet, melyet a cég dolgozói tudnak igénybe venni. További magánbölcsőde és bölcsődés korú gyermekek napközbeni gondozására is alkalmas családi napközi nem működik Tamási városában.

Az önkormányzati adatok azt mutatják, hogy ténylegesen 55 férőhely van a bölcsődében.

Sajátos nevelési igényű, illetve gyógypedagógiai tanácsadásra, korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermekek csoportja

A sajátos nevelési igényű, illetve gyógypedagógiai tanácsadásra, korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermekek, a korai fejlesztő foglalkozás megvalósítása a Tolna Megyei Pedagógiai Szakszolgálat feladata, mely Tamásiban a Kölcseyu. 1. szám alatt működik.

A Pedagógiai Szakszolgálat az alábbi szolgáltatásokat nyújtja:

1. gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés, oktatás és gondozás,
2. fejlesztő nevelés,
3. szakértői bizottsági tevékenység,

4. nevelési tanácsadás,
5. logopédiai ellátás,
6. iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátás
7. továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás,
8. konduktív pedagógiai ellátás,
9. gyógytestnevelés,
10. kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása.

A szolgáltatások igénybe vehetők személyes megkeresés, telefonon történt bejelentkezés vagy írásos megkeresés formájában.

Óvodai ellátottság Tamásiban

Az óvodai nevelés területén városi és egyházi fenntartású óvodák biztosítják a városban a 3-6 éves korosztály számára az ellátást.

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermek csoportok száma – gyógy-pedagógiai neveléssel együtt	Óvodai férőhelyek száma (gyógy-pedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógy-pedagógiai neveléssel együtt)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógy-pedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai gyógy-pedagógiai gyermekcsoportok száma
2016	287	12	270	2	277	n.a.
2017	275	12	300	2	260	n.a.
2018	281	12	303	2	256	n.a.
2019	277	13	303	2	256	n.a.
2020	264	13	270	3	273	n.a.
2021	272	13	270	n.a.	n.a.	n.a.

44. számú táblázat: Óvodai nevelés adatai, Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A 3-6 éves korú gyermekek száma 2016-tól folyamatosan csökken, de a 2020-ról 2021. évre vonatkozóan ismételt emelkedés tapasztalható.

Az óvodai férőhelyek száma 270 fő.

Az óvodában a csoportok a 2021. évi adatok alapján 9 db volt. A gyereklétszám a 2021. október 01. statisztika alapján 211 fő volt.

A megfelelő óvodai nevelés biztosításának érdekében fontos, hogy a fenntartó biztosítsa a megfelelő óvodapedagógusi és óvodai kisegítő létszámot. Az óvoda rendelkezik a szükséges szakmai létszámmal, mely az alábbiak szerint oszlik meg: vezető: 1 fő, óvodapedagógus: 17 fő + 1 fő megbízási szerződéssel heti 14 órában, dajka: 9 fő, óvodatitkár: 1 fő (8 órában), pedagógiai asszisztens: 3 fő (8 órában), karbantartó: 1 fő (8 órában), takarítást: 3 fő közfoglalkoztatott végzi, amelyből 1 fő közfoglalkoztatott gyermekkísérő.

Tamásiban a Katolikus Egyház működtet óvodát. Itt 2020/2021. nevelési évben 53 kisgyermek került ellátásra összesen négy csoportban. Jelenleg a katolikus óvoda az önkormányzati fenntartású óvodával egy épületben kerül elhelyezésre.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számának növekedésével az óvodák feladatává vált az intézményen belüli szegregációmentesség megteremtése, a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés lehetőségének biztosítása, a családok segítése a szociális munka és a szociálpedagógia eszközeivel. Az óvodai gyermekvédelem a gyermekekre kiterjedő gondoskodás, a pedagógiai, pszichológiai, szociális, egészségügyi és jogi tennivalók összessége. A gyermekvédelmi

munkát a humánus, a segítőkészség, a megértés és a támaszkodás jelenti. Kiemelt szerepe van a prevenciónak, amellyel megakadályozható a veszélyeztetett státusz kialakulása.

A fenti tevékenységekhez az óvodapedagógusoknak sem eszközük, sem ismeretük nincs. Az óvodák kapcsolatrendszerét ezért meg kellett erősíteni a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és Központtal. Az óvodák partnerközpontú együttműködése alapvetővé vált elsődlegesen a családdal, az iskolákkal, a fejlesztést segítő speciális szakszolgáltatásokkal és az egészségügyi és szociális szolgáltatókkal.

d) gyermekjóléti alapellátás

Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

A család- és gyermekjóléti szolgálat ellátja a Gyvt. 39. § (2), (3) és (4) bekezdése, 40. §-a, valamint az Szt. 64. §-a szerinti feladatokat.

A család- és gyermekjóléti szolgálat tájékoztatási feladatai körében szociális és egyéb információs adatokat gyűjt, és tájékoztatja

- a) a szülőt, illetve – ha azt a gyermek védelme szükségessé teszi önállóan, a törvényes képviselő tudomása nélkül is, fejlettségétől függően – az ítélőképessége birtokában levő gyermeket mindazon jogokról, támogatásokról és ellátásokról, amelyek összefüggésben állnak a gyermek testi, lelki egészségének biztosításával, családban történő nevelkedésének, vagy a gyermek számára szükséges védelem biztosításának elősegítésével,
- b) a válsághelyzetben levő várandós anyát az őt, illetve a magzatot megillető jogokról, támogatásokról és ellátásokról,
- c) a születendő gyermeke felnevelését nem vállaló, válsághelyzetben lévő várandós anyát a nyílt és a titkos örökbefogadás lehetőségéről, joghatásairól, valamint a nyílt örökbefogadást elősegítő közhasznú szervezetek, illetve a nyílt örökbefogadást elősegítő és a titkos örökbefogadást előkészítő területi gyermekvédelmi szakszolgálatok tevékenységéről és elérhetőségéről,
- d) az örökbefogadó szülőt az örökbefogadás utánkövetése körében igénybe vehető szolgáltatásról, és segíti az utánkövetést végző szervezet felkeresését.

A család- és gyermekjóléti szolgálat a szociális segítőmunka keretében

- a) segíti az igénybe vevőket a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozásában, a családban élő gyermek gondozásában, ellátásának megszervezésében,
- b) az igénybe vevő szükségleteinek kielégítése, problémájának megoldása, céljai elérése érdekében számba veszi és mozgósítja az igénybe vevő saját és környezetében jelentkező erőforrásait, továbbá azokat a szolgáltatásokat, amelyek bevonhatók a célok elérésébe, újabb problémák megelőzésébe,
- c) koordinálja az esetkezelésben közreműködő szakemberek, valamint a közvetített ellátásban, szolgáltatásban dolgozók együttműködését,
- d) az eset szerinti aktuális probléma megoldásában érintett összes szakember bevonásával, a közös problémadefiniálás, a vállalt feladatok tisztázása, a segítő folyamat együttes megtervezése érdekében esetmegbeszélést, illetve – az előbbiek mellett – a család problémában, illetve a megoldásában érintett tagjainak, a lehetséges támaszt jelentő személyeknek, továbbá korától, érettségétől függően az érintett gyermeknek a részvételével esetkonferenciát szervez,
- e) a szolgáltatást igénybe vevő személy, család, illetve gyermek és szülő (törvényes képviselő) közreműködésével szükség szerint, de legalább havi szinten értékeli az esetkezelés eredményességét,
- f) közreműködik a válsághelyzetben levő várandós anya problémáinak rendezésében. A tervszerben foglaltak nem tükrözik a miniszter végleges álláspontját.

A család- és gyermekjóléti szolgálat az ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz való hozzájutás érdekében

- a) folyamatosan figyelemmel kíséri az érintett személyt, illetve családot veszélyeztető körülményeket és a veszélyeztetett személy, illetve család szolgáltatások és ellátások iránti szükségleteit,
- b) a más személy, illetve szervezet által nyújtott szolgáltatások, ellátások közvetítése érdekében együttműködik a területén található szolgáltatókkal, segítséget nyújt a szolgáltatások, ellátások igénylésében,
- c) a válsághelyzetben levő várandós anyát segíti a támogatásokhoz, ellátásokhoz, szükség esetén a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz való hozzájutásban,
- d) segíti a gyermeket, illetve a családját az átmeneti gondozáshoz való hozzájutásban, az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, illetve elősegíti a gyermek mielőbbi haza kerülését.

A család- és gyermekjóléti szolgálat a családban jelentkező nevelési problémák és hiányosságok káros hatásainak enyhítése céljából

- a) olyan szabadidős és közösségi programokat szervez, amelyek megszervezése, vagy az azokon való részvétel a rossz szociális helyzetben lévő szülőknek aránytalan nehézséget okozna,
- b) kezdeményezi a köznevelési intézményeknél, az ifjúsággal foglalkozó szociális és kulturális intézményeknél, valamint az egyházi és a civil szervezeteknél az a) pont szerinti programok megszervezését.

A hivatalos ügyek intézésében való közreműködés körében a család- és gyermekjóléti szolgálat

- a) segítséget nyújt a szolgáltatást igénybe vevők ügyeinek hatékony intézéséhez,
- b) tájékoztatást nyújt az igénybe vehető jogi képviselő lehetőségéről,
- c) a gyámhivatal, valamint a család- és gyermekjóléti központ felkérésére a gyermekvédelmi nyilvántartás megfelelő adatlapját kitöltve környezettanulmányt készít,
- d) a gyámhivatal felkérésére a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 47/A. § (6) bekezdése alapján tájékoztatást nyújt az örökbefogadott gyermek fejlődéséről, körülményeiről és a családba való beilleszkedéséről.

Ha a család- és gyermekjóléti szolgálat a család- és gyermekjóléti központ szakmai támogatását igényli, vagy a család- és gyermekjóléti központ feladatkörébe tartozó szolgáltatás, intézkedés szükségessége merül fel, esetmegbeszélést kezdeményez. A gyermeket fenyegető közvetlen és súlyos veszély esetén a család- és gyermekjóléti központ értesítése mellett közvetlenül tesz javaslatot a hatóság intézkedésére.

Kapcsolattartási ügyelet

A kapcsolattartási ügyelet biztosítja

- a) a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy számára a találkozásra, együttlétre alkalmas semleges helyszínt,
- b) a felügyelet kapcsolattartást elrendelő szervvel történő előzetes egyeztetést követően a felügyeletet ellátó szakembert, vagy lehetővé teszi más felügyeletet ellátó szakember jelenlétét.
- c) az érintettek kérésére, valamint a gyámhivatal kezdeményezésére gyermekvédelmi közvetítői eljárást (meditáció), melynek célja a felek közötti konfliktusok feloldásának segítése, közöttük megállapodás létrehozása, és annak mindkét fél részéről történő betartása, és
- d) a konfliktuskezelő szolgáltatás vagy az önálló szakmai módszertani programmal rendelkező kapcsolatügyi szolgálatot.

Óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás

Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújt a köznevelési intézménybe járó gyermeknek, a gyermek családjának és a köznevelési intézmény pedagógusainak.

Az óvodai és iskolai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végez, valamint gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat lát el. Ennek keretében segíti

- a) a gyermeket a korának megfelelő nevelésbe és oktatásba való beilleszkedéséhez, valamint tanulmányi kötelezettségei teljesítéséhez szükséges kompetenciái fejlesztésében,
- b) a gyermeket a tanulmányi előmeneteléhez, későbbi munkavállalásához kapcsolódó lehetőségei kibontakozásában,
- c) a gyermek tanulmányi kötelezettségeinek teljesítését akadályozó tényezők észlelését és feltárását,
- d) a gyermek családját a gyermek óvodai és iskolai életét érintő kérdésekben, valamint nevelési problémák esetén a gyermeket és a családot a közöttük lévő konfliktus feloldásában,
- e) prevenciós eszközök alkalmazásával a gyermek veszélyeztetettségének kiszűrését és
- f) a jelzőrendszer működését.

Készenléti szolgálat

A készenléti szolgálat célja a család- és gyermekjóléti központ nyitvatartási idején kívül felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása.

A gyermekjóléti szolgáltatást és a gyermekek átmeneti gondozását a Tamási és a Városkörnyéki Önkormányzatok Szociális Integrációs Központja (a továbbiakban: Integrációs Központ) látja el, melynek fenntartója a Dám Önkormányzati Társulás. A 2016-os évtől a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás integráltan működik, s szervezetileg is átalakult akként, hogy a járásszékhely településen egy központ jött létre, míg közös önkormányzati hivatalonként szolgálatok működnek. 2017. évben a jogszabályi változásoknak megfelelően a Szolgálat Család-és Gyermekjóléti Szolgálat néven végzi tevékenységét.

A központ Tamásiban van, 1 fő egységvezető és 8 fő családgondozó létszámmal. Tamási város területén 1,5 fő családsegítő és szakmai vezető végzi a feladatokat.

Igénybevétel módja	Igénybe vevők száma 2016.	Igénybe vevők száma 2017.
Együttműködési megállapodás alapján igénybe vett	42	30
Tanácsadottként megjelent	28	49
Egyszeri alkalommal megjelent	33	33
Összesen	103	112

45. számú táblázat: Családsegítő Szolgálat szolgáltatásait igénybe vevők megoszlása igénybevétel módja szerint Forrás: önkormányzati adatok

Együttműködési megállapodás alapján igénybe vevők: azok a szolgáltatást igénybe vevők, akiknél a szakmai tevékenység az első interjú kapcsán tett intézkedéssel nem zárható le.

Tanácsadottak, azok az igénybe vevők, akik esetében többszöri segítségnyújtást kaptak, de együttműködési megállapodást nem kötöttek velük.

Egyszeri alkalommal megjelent igénybe vevők, akik esetében a szakmai tevékenység az első interjú kapcsán tett intézkedéssel lezárható volt.

A szülők körében előforduló pszichés és szomatikus zavarok befolyásolják nevelési tevékenységüket, mely problémák miatt gyermekeik érzelmi szükségletei hiányt szenvednek, esetenként elhanyagoló, bántalmazó szülői attitűd tapasztalható.

A családok diszfunkcionális működése az iskolában teljesítményzavarok, beilleszkedési problémák, interperszonális kapcsolati problémák és magatartási problémák kialakulását eredményezik. A

gondozott gyermekek családjában gyakran fordul elő az alacsony iskolázottság, ami a munkaerőpiaci elhelyezkedést jelentős mértékben megnehezíti. A szülők problémáinak transzgenerációs volta beavatkozás nélkül diszfunkcionális családi minták generációról-generációra történő átörökítését, a minták rögzülését eredményezi, mely tendencia hatása a segítő tevékenység folytatása során már jelenleg is tapasztalható.

A fent jelzett okok miatt a gyermekek fizikai, egészségügyi, értelmi, érzelmi és szocializációs fejlődéséhez szükséges feltételeket a szülők nem képesek biztosítani, melynek következményeként a gyermekek hátrányai behozhatatlanná válnak. Egyre több a magatartási-beilleszkedési-tanulási zavar már óvodáskortól, a kamaszok körében egyre gyakrabban jelenik meg az alkohol- és szerfogyasztás, a kortárs csoport negatív hatása.

A Család-és Gyermejjóléti Szolgálat a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése céljából folyamatosan működteti az észlelő és jelzőrendszert. Az észlelő- és jelzőrendszer a gyermejjóléti szolgálat legfontosabb alappillére, feltáró, informatív és segítő szociális kapcsolatrendszer, amelyet a gyermejjóléti szolgálat működtet. Az észlelő- és jelzőrendszer a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését gátló, vagy akadályozó magatartás, mulasztás vagy körülmény miatt kialakult állapot /veszélyeztetettség/ megelőzése érdekében végzi munkáját.

A jogszabályi előírásoknak megfelelően a jelzőrendszer kibővült a települési jelzőrendszeri felelőssel, akinek feladata a veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer koordinálása. Az elmúlt évben összesen 39 jelzés érkezett. Az oktatási intézményektől: 19, járási gyámhivaltól: 3, rendőrségtől: 9, védőnőktől: 6, magánszemélytől 2 esetben érkezett jelzés.

Probléma megnevezése	2020. év	2021. év
Anyagi, megélhetési, lakással összefüggő	0	2
Gyermekevelési probléma	4	11
Gyermekeintézménybe való beilleszkedési nehézség	1	2
Magatartászavar, teljesítményzavar	5	4
Családi konfliktus megoldásában segítség	6	-
Életviteli probléma	8	12
Bántalmazás	1	0
Szenvedélybetegség	0	0
Összesen:	25	31

46. számú táblázat: A Gyermejjóléti Szolgálat szolgáltató tevékenysége a kezelt probléma típusa szerint (halmazott adat), Forrás: önkormányzati adatok

A Család-és Gyermejjóléti Szolgálathoz a legtöbb jelzés az anyagi, megélhetési és lakhatással, valamint életviteli problémával kapcsolatban érkezett. Szenvedélybetegséggel kapcsolatosan nem érkezett jelzés sem a 2020-ban, sem a 2021. évben. Bántalmazással kapcsolatosan a 2020. évben 1 jelzés érkezett a Család-és Gyermejjóléti Szolgálathoz, de 2021-ben nem érkezett ilyen irányú jelzés.

Család-és Gyermejjóléti Szolgálat a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése céljából folyamatosan működteti az észlelő és jelzőrendszert. Az észlelő- és jelzőrendszer a gyermejjóléti szolgálat legfontosabb alappillére, feltáró, informatív és segítő szociális kapcsolatrendszer, amelyet a gyermejjóléti szolgálat működtet. Az észlelő- és jelzőrendszer a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését gátló, vagy akadályozó magatartás, mulasztás vagy körülmény miatt kialakult állapot /veszélyeztetettség/ megelőzése érdekében végzi munkáját. A jogszabályi előírásoknak megfelelően a jelzőrendszer kibővült a települési jelzőrendszeri felelőssel, akinek feladata a veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer koordinálása. Az elmúlt évben összesen 39 jelzés érkezett. Az oktatási

intézményektől: 19, járási gyámhivaltól: 3, rendőrségtől: 9, védőnőktől: 6, magánszemélytől 2 esetben érkezett jelzés.

A hatósági intézkedést igénylő feladatokat (védelembe vétel, ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel, családba fogadás, utógondozás) 2016.01.01.től a Család-és Gyermekjóléti Központ látja el.

Prevenációs feladatuknak eleget téve nyári szünetben játszóházat szervezett a Tamási Rendőrkapitánysággal közösen. Lehetőséget biztosított a szolgálat a nyár folyamán korrepetáláson való részvételre is. Várandós anya válsághelyzetéről jelzés nem érkezett a 2021-es évben.

A Család-és Gyermekjóléti Szolgálat 2021. évben az alábbi szolgáltatásokat nyújtotta

- információnyújtás: 66 esetben,
- segítő beszélgetés gyermekekkel és a szülőkkel: 96 esetben,
- tanácsadás: 84 esetben
- családlátogatás: 168 esetben
- segítségnyújtás ügyfélnek hivatalos ügyekben történő eljárásokban: 19 esetben.

A Család-és Gyermekjóléti Szolgálat 2018.02.28-án települési tanácskozást tartott a jelzőrendszer tagjainak meghívásával, melyen megbeszélték a család-és gyermekvédelem időszerű és jövőbeni feladatait.

A napközi otthonos ellátást a Würtz Ádám Általános és Alapfokú Művészeti Iskola székhely intézményében (7090 Tamási, Szabadság utca 38-40.) biztosít a település.

Az igénybevétel 2020-ben az alábbi módon alakult:

- 1-4. osztályosok létszáma: 320
- 5-8. osztályosok létszáma: 312

Az igénybevétel 2021-ben az alábbi módon alakult:

- 1-4. osztályosok létszáma: 323 fő tanuló
- 5-8. osztályosok létszáma: 321 fő

e) gyermekvédelem

A Család- és Gyermekjóléti Központ a jogszabályi előírásoknak megfelelően az alábbi feladatokat látja el:

A család- és gyermekjóléti központ javaslatot tesz a gyámhivatal részére a gyermek

- a) védelembe vételére,
- b) megelőző pártfogására,
- c) ideiglenes hatályú elhelyezésére,
- d) nevelésbe vételére,
- e) családba fogadására,
- f) harmadik személynél történő elhelyezésének kezdeményezésére,
- g) családba fogadó gyám kirendelésére,
- h) tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására,
- i) leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására,
- j) után járó családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására.

A javaslattétel során a gyermek bántalmazástól, elhanyagolástól való védelemhez való jogát, a saját családjában történő nevelkedéshez és családi kapcsolatainak megtartásához, ápolásához való jogát, valamint a gyermek véleményét kell elsősorban figyelembe venni.

A javaslat a gyermekvédelmi nyilvántartás megfelelő adatlapjain ismerteti a gyermek helyzetét, különösen

- a) a veszélyeztető körülményeket, azoknak a gyermekre gyakorolt hatását,
- b) a szülő vagy a gyermeket nevelő más személy nevelési tevékenységét,
- c) a gyermeket nevelő család élethelyzetére vonatkozó adatokat,
- d) a javaslatétel elkészítéséig biztosított alapellátásokat, valamint az ügy szempontjából fontos más ellátásokat,
- e) a gyermeknek és a szülőnek (törvényes képviselőnek) a javaslatétel elkészítéséig tanúsított együttműködési készségét, illetve annak hiányát,
- f) azt, ha a gyermeket gondozó szülő együtt él a szülői felügyeleti jogától megfosztott másik szülővel, és emiatt a gyermek nem áll szülői felügyelet alatt,
- g) megelőző pártfogás alatt álló gyermek esetén a megelőző pártfogás elrendelését, mellőzését, fenntartását vagy megszüntetését alátámasztó körülményeket.

A család- és gyermekjóléti központ a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásának időtartama alatt együttműködik a család- és gyermekjóléti szolgálattal és a kirendelt eseti gyámmal. Az együttműködés keretében tájékoztatják egymást a gyermek elhanyagolásból származó veszélyeztetettség alakulásáról, a megszüntetése érdekében tett intézkedésekről és a természetbeni formában nyújtott családi pótlék felhasználásának tapasztalatairól.

A család- és gyermekjóléti központ figyelemmel kíséri a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásáról szóló határozatban foglalt rendelkezések megvalósulását és szükség esetén kezdeményezi a gyámhivatalnál a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásának felülvizsgálatát

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés alatt álló gyermek esetében a család- és gyermekjóléti központ szolgáltatásait a gyámhivatal, illetve a bíróság határozata alapján kell biztosítani.

A családból kiemelt gyermek visszahelyezését, és – amennyiben a családjába történő visszahelyezés nem lehetséges – családba fogadását (a továbbiakban együtt: visszahelyezés) a gyámhivatal által elfogadott egyéni elhelyezési terv alapján kell elősegíteni.

Az észlelő és jelzőrendszer működtetése

A 2017. január 1-étől hatályos szabályozás új elemeket vezetett be a hatékonyabb jelzőrendszeri munka érdekében. Az észlelő- és jelzőrendszeri működés 4 szinten valósul meg.

- Az első szint: Család- és Gyermekjóléti Szolgálatok helyi szintje
- A második szint: Család- és Gyermekjóléti Központ járási szintje
- A harmadik szint: fővárosi és megyei kormányhivatal szintje
- A negyedik szint: az országos szint

Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység esélyegyenlőségi tevékenysége 2018 szeptember 1-től induló szolgáltatás.

A szolgáltatás mindenki számára elérhető valamennyi köznevelési intézményben (óvodákban, iskolákban, kollégiumokban). A jogszabálynak megfelelően törekedni kell arra, hogy a szolgáltatást fenntartótól függetlenül valamennyi óvodában és iskolában bevezetésre kerüljön. Azokra az intézményekre nagyobb hangsúlyt fektet az intézmény (pl.: több időt tölt ott a szociális segítő), ahol nagyobb arányban nevelkednek hátrányos helyzetű gyermekek, vagy a problémák súlyos formában, vagy halmozottan fordulnak elő.

Abban a köznevelési intézményben, ahol még nincs jelen az óvodai és iskolai szociális segítő, ott a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat kapcsolattartója intenzívebb kapcsolatot tart a köznevelési intézménnyel.

A szolgáltatást célcsoportja a gyermekek, a családjaik és a pedagógusok. A szociális segítő tevékenységét a köznevelési intézmény területén végzi, hogy a szolgáltatást igénybe vevők könnyebben el tudják érni. A szociális segítő a személyes találkozásokon kívül telefonon és emailben is elérhető mindenki számára.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A kapcsolati erőszak büntető törvénykönyvbe emelése jogalapot teremt a krízishelyzet hatékony rendőri kezelésére, tekintettel arra, hogy a kapcsolati erőszak megvalósulása esetén az intézkedő rendőr kezdeményezheti az elkövető vonatkozásában a távoltartás elrendelését. A Családsegítő és Gyerekjóléti Szolgálat 2021. évben 1 esetben érkezett jelzés bántalmazásról, míg 2021-ben ilyen eset nem fordult elő.

Gyermekek Átmeneti Otthona

A gyermekek átmeneti gondozását biztosító, az 1997. évi XXXI. törvény (a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról) valamint a 15/1998 /IV.30/ Nm rendelet rendelkezései szerinti Gyermekek Átmeneti Otthonában az a családban élő gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül maradt, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akiknek szülei meghatározott okok miatt, ideiglenesen nem képesek gyermekük ellátását otthonukban biztosítani.

Ilyen szolgáltatás nem működik Tamási városában.

Családok Átmeneti Otthona

A gyermekvédelmi törvény 51. § jogszabályának értelmében az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, ha elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától. A családok átmeneti otthona a felnőtt és a gyermek együttes ellátása során befogadja az életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis miatt otthontalanná vált, továbbá védelmet kereső szülőt és gyermekét, befogadja a válsághelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyát, illetve a szülészetéről kikerülő anyát és gyermekét, valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársát vagy férjét.

Ilyen szolgáltatás nem működik Tamási városában.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A járásban valamennyi intézményében működik iskolai sportkör. Ezek túlnyomórészt a tömegsport szerepét vállalják fel. Iskolai sportkör keretében leginkább a kézilabda és a labdarúgás sportág a népszerű. Kézilabdával foglalkoznak Tamásiban, Simontornyan és Hőgyészen. A tamási általános iskola testnevelés emelt szintű osztályaiból kikerülő gyerekek évről-évre országos döntőben szerepelnek az ADIDAS kupán és a diákolimpián. A tamási általános iskolában magas szinten művelik az amerikai kötélugrást. Tamásiban a diákoknak lehetőségük van több városi sportegyesület tevékenységébe is bekapcsolódni. (atlétika-, súlyemelés-, kézilabda-, labdarúgás-, kerékpár szakosztály).

Az Aranyszarvas Közhasznú Egyesület 2010-ben alapított sportegyesület, mely arra hivatott, hogy összefogja a Tamási és környékén gyakorló aikidósokat és brazil jiu jitsusokat, teljes jogú tagja szakmailag az Aiki Hikari Ryu Harcművészeti Iskolának. Az egyesület céljának tekinti a gyermekek, fiatalok, felnőttek, valamint kiemelt figyelemmel a hátrányos helyzetű csoportok, testi és szellemi nevelését, oktatását, a sportolás lehetőségének minél szélesebb körben történő megteremtése. Az egyesület tevékenységei közé tartozik a továbbtanulást előmozdító tevékenységek, tanfolyamok és egyéb szakmai képzések szervezése, oktatása gyermekek, fiatalok és felnőttek részére. Kiemelt céljuk ezen tevékenységek segítségével a hátrányos helyzetű csoportok tagjainak esélyegyenlőségének növelése, illetve munkaerő piaci esélyeinek növelése.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfélig, szünidei) ingyenes tankönyv

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény alapján 2013. január 1-jétől a gyermekek, tanulók számára a közétkeztetés biztosítása Tamási Város Önkormányzatának a feladata a következő intézményekben:

- Aranyerdő Óvoda és Bölcsőde
- Tamási Általános Iskola és alapfokú Művészeti Iskola
- Béri Balogh Ádám Katolikus Gimnázium és Kollégium
- Szekszárdi Szakképzési Centrum Vályi Szakképző Iskolája és Kollégiuma

2013. július 1. napjától a 100 %-os önkormányzati tulajdonban lévő Tamási Közétkeztetési Nkft. látja el a közétkeztetési feladatot.

A gyermekétkeztetést - a gimnázium nélkül - 790 fő vette igénybe 2021. december 31-i állapot szerint:

- bölcsőde 41 fő (napi négyszeri étkezés)
- óvoda 203 fő (ebből 224 fő napi háromszori, 0 fő napi egyszeri étkezésben részesül)
- iskola 509 fő (napi egyszeri étkezésben 192 fő, napi háromszori étkezésben 317 fő részesül)
- Vályi SZKI 37 fő (napi egyszeri étkezésben 8 fő, kollégiumi ellátásban 29 fő részesül)

Támogatásban összesen 512 gyermek részesült 2021-ben, 141 fő 50%-os és 371 fő 100%-os támogatást kapott.

Szünidei gyermekétkeztetés

A Gyvt. 21/C. § (1) bekezdése alapján a települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést

- a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és
- az a) pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

Ugyanezen paragrafus (2) bekezdése kimondja, hogy a települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben

- a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,
- az a) pont alá nem tartozó gyermekek számára
 - a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,
 - az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon

köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet 13/A. § (1) és (3) bekezdése értelmében a szünidei gyermekétkeztetés keretében a gyermek lakóhelye, vagy ha a gyermek életvitelszerűen a bejelentett tartózkodási helyén lakik, a tartózkodási helye szerinti települési önkormányzat déli meleg főétkezés helyben történő elfogyasztásának megszervezéséről gondoskodik. Ha a helyben történő elfogyasztásra nincs lehetőség, így különösen erre alkalmas helyiség hiánya esetén, a szünidei gyermekétkeztetés az étel elvitelével, vagy a gyermek számára történő kiszállításával is biztosítható.

A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést

- a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott őszi, téli és tavaszi tanítási szünet, valamint az ezen időtartamra eső, a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatti munkanapokon (a továbbiakban együtt: évközi szünet), és
- a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott nyári tanítási szünet időtartama alatt legalább 43 munkanapon, valamint az ezen időtartamra eső, a bölcsődei ellátást nyújtó

intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatti munkanapokon (a továbbiakban együtt: nyári szünet) szervezi meg.

Ingyenes tankönyvellátás: 2013-tól felmenő rendszerben kezdték el bevezetni a mindenki számára ingyenes tankönyvellátást az általános iskolákban. 2017-ben a kilencedik osztályra való kiterjesztést azzal indokolták, hogy ez a legdrágább évfolyam, hiszen ilyenkor több olyan könyvet is be kell szerezni, amit aztán évekig használnak a diákok.

2017 szeptemberétől az elsőtől a kilencedik évfolyamig minden diák, ezt nem kell külön igényelni.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Városi szintű statisztikai adatok nem állnak rendelkezésünkre diszkriminációt elszenvedett gyermekekre, vagy családjaikra vonatkozóan. Az állami és civil érdekképviselői szervek tapasztalatai azt mutatják, hogy még mindig rendkívül alacsony a jogérvényesítési lehetőségeket igénybe vevők száma a diszkriminációt elszenvedettek körében. Rendkívül kevés a panasztétel, ugyanakkor valószínűsíthetően magas a látencia. A sérelmet elszenvedettek többsége vagy nem ismeri a jogérvényesítési lehetőségeket, vagy tart az eljárást követő megtorlástól, vagy anyagi kárpótlás hiányában, nem tartja fontosnak a jogi úton való jóvátétel kikényszerítését.

Azonban kiemelendő, hogy valamennyi szolgáltatást nyújtó intézmény esetében az SZMSZ vagy a Házirend tartalmazza a panasztétel menetét vagy formuláját. Ezek a dokumentumok a szolgáltatást igénybe vevők számára elérhetőek, nyilvánosak.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

A felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet szabályozza a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer csatlakozás feltételeit. A rendelet értelmében a csatlakozást az önkormányzatnak a kiírást követően kell évente megújítani, majd a rendeletben meghatározott feltételek, és határidők szerint kell kiírni a pályázatot az „A” típusú /felsőoktatásban már résztvevők/, valamint a „B” típusú /felsőoktatásba jelentkezők/ ösztöndíjára.

Tamási Város Önkormányzata a Bursa Hungarica pályázati rendszerhez először a 101/2001. (VIII. 30.), számú határozatával csatlakozott, és azóta is minden évben részt vesz a rendszerben.

A Bursa Hungarica ösztöndíj pályázattal az önkormányzat a rászoruló felsőoktatásban tanuló fiatalokat támogatja 3.500-5.000 Ft-os havi összeggel 10 hónapon keresztül. Az általunk megállapított havi támogatáshoz az Emberi Erőforrások Minisztériuma Emberi Erőforrás Támogatáskezelő további támogatást ad. A 2021. évben összesen 2.000.000.-Ft-ot állapítottunk meg 21 hallgatónak.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége
--

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 74. §-ában foglaltak szerint 2013. január 1-jétől az állam gondoskodik – az óvoda kivételével – a köznevelési alapfeladatok ellátásáról.

A Kormány az állami köznevelési feladat ellátására a fenntartói jogok és kötelezettségek gyakorlására Tankerületi Központot hozott létre és jelölt ki. A Tankerületi Központ területi szervei a tankerületek, illetve a megyeközponti tankerületek. A megye székhelyén működő megyeközponti tankerület a szakképző iskolák, kollégiumok, a pedagógiai szakszolgálatok, szakmai szolgáltatások tekintetében a

megye egész területére kiterjedő illetékességgel gyakorolja a fenntartói jogokat és kötelezettségeket. Az általános iskolák, alapfokú művészeti iskolák, gimnáziumok tekintetében illetékességi területe a járás területére terjed ki.

A köznevelési intézmények működtetését a 3000 főt meghaladó lakosságszámú településeken – a szakképző iskolák kivételével – az önkormányzatnak saját forrásai terhére kell biztosítania. A működtetés keretében az önkormányzat feladata a feladatellátást szolgáló ingatlanok üzemeltetése, karbantartása, állagának megóvása, a feladat ellátásához szükséges tárgyi feltételek, eszközök, szolgáltatások beszerzése, valamint az üzemeltetéshez, tárgyi feltételekhez kapcsolódó személyi feltételek biztosítása. A szakképző iskolák esetében a működtetést az állami fenntartó biztosítja.

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt)	
	fő	fő	fő	fő	%
2015/2016	326	381	707	422	59,7%
2016/2017	317	336	653	398	60,9%
2017/2018	340	320	660	432	65,5%
2018/2019	350	317	667	505	75,7%
2019/2020	343	288	631	449	71,2%
2020/2021	323	287	610	422	69,2%

47. számú táblázat: Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma,
Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az általános iskolai tanulók száma 1-8 évfolyamon 610 fő a 2016/2017 tanévben. Az utolsón 6 évben a 2012/2013 tanévben folyamatosan csökken az általános iskolai tanulók száma Tamásiban. A táblázat adatai alapján megállapítható, hogy a tanulók több mint a fele igénybe veszi a napközit, legmagasabb arányban a 2014/2015 tanévben. A napközis általános iskolai tanulók száma tartalmazza az iskolaotthonos tanulók számát.

Az óvodák a helyi szükségletekre épülő, önállóan készített, vagy adaptált pedagógiai program alapján dolgoznak, amelyekben megjelennek a nemzetiségi óvodai nevelésnek és a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvei. Az óvodai nevelésben érvényesülnek különböző innovatív pedagógiai törekvések, mint az óvodai IPR (a hátrányos helyzetű gyermekek integrációs nevelése, az integrációt támogató új tanulásszervezési eljárások és módszerek alkalmazása), valamint a Kompetencia alapú óvodai program, vagy a Biztos Kezdet óvodai program (a hátrányos helyzetű családok pedagógiai támogatásának kiemelt szerepe, a kapcsolattartás aspektusa a segítő tanácsadás).

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását - a jogszabályban meghatározottak alapján- az alábbiak szerint biztosíthatja a fenntartó:

- integrált: együttnevelő- formában,
- szegregált: külön nevelő formában.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számának növekedésével az óvodák feladatává vált az intézményen belüli szegregációmentesség megteremtése, a szolgáltatásokhoz való

egyenlő hozzáférés lehetőségének biztosítása, a családok segítése a szociális munka és a szociálpedagógia eszközeivel. Az óvodai gyermekvédelem a gyermekekre kiterjedő gondoskodás, a pedagógiai, pszichológiai, szociális, egészségügyi és jogi tennivalók összessége. A gyermekvédelmi munkát a humánus, a segítőkészség, a megértés és a támaszkodás jelenti. Kiemelt szerepe van a prevenciónak, amellyel megakadályozható a veszélyeztetett státusz kialakulása. ezt a tevékenységet az óvodák egy-egy óvodapedagógus kijelölésével igyekezett megvalósítani, több-kevesebb sikerrel. A fenti tevékenységekhez az óvodapedagógusoknak kevés az eszközük, ezért óvodák partnerközpontú együttműködése alapvetővé vált elsődlegesen a családdal, az iskolákkal, a fejlesztést segítő speciális szakszolgáltatásokkal és az egészségügyi és szociális szolgáltatókkal.

Szegregált nevelést-oktatást végző köznevelési intézmény nem működik Tamásiban, az itt lakó speciális nevelést- oktatást igénylő tanulásban akadályozott (enyhe értelmi fogyatékos), értelmileg akadályozott (középsúlyos értelmi fogyatékos), autista (pervazív fejlődési zavarban szenvedő), mozgássérült tanköteles korú tanulók más településeken érhetik el ezeket köznevelési intézményeket.

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2015/2016	n.a.	32	1
2016/2017	n.a.	30	1
2017/2018	n.a.	30	1
2018/2019	n.a.	30	1
2019/2020	n.a.	30	1
2020/2021	n.a.	29	1

48. táblázat: Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek,
Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Az óvoda -és iskolapszichológusok több intézményt látnak el, hálózatban működnek. Szakmai koordinációjukat a Tolna Megyei Pedagógiai Szakszolgálat látja el. Az óvoda és iskola pszichológusok a problémák elsődleges szűrői. A gyors és szakszerű segítségnyújtás fontos lenne a probléma azonnali észlelésekor, ezzel megakadályozva a további problémák kialakulását. Szükség lenne e feladatellátás kapcsán az óvodák és iskolák teljes lefedettségére.

Óvodai és iskolai védőnői hálózat valamennyi óvodában és iskolában elérhető. Fő tevékenységi körük a szűrés, illetve az egészségvédelem, egészségfejlesztés. Munkájuk rendkívül fontos az egészségmegőrzés és a higiéniai elvárások betartásában, a gyermek egészséges fejlődése érdekében. Munkájukat sok esetben (főleg az óvodák tekintetében) a területi munkájuk mellett látják el, mely nagyfokú adminisztratív és fizikai leterheltséget jelent számukra.

Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység új szolgáltatásként jelenik meg a köznevelési intézményekben 2018. szeptember 1-től. 1.000 beíratott gyermek/1 fő szociális segítő került

valamennyi óvodába és iskolában a köznevelési intézmény fenntartójától függetlenül. A rendszerben kevés a jól képzett gyakorlattal rendelkező szociális szakember.

Az új szolgáltatás bevezetése és kiépítése időt vesz igénybe, így annak gyakorlati tapasztalatairól, vonatkozásairól még nem lehet beszámolni.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

A 2016-os évtől valamennyi általános iskolás tanuló részére a tankönyvek ingyen átvehetők, tartós tankönyv formájában. A tankönyvek a nemzeti tanterv részként centralizáltan lettek meghatározva, így valamennyi iskolában ugyanabból a tankönyvből történik a tanítás. Központi kompetenciafelméréseket végeznek a 4., 6. és 8. és 10. évfolyamokban, mely által elemzik a gyermekek felkészültségét, illetve a családi háttér és a tanulási esélyek összefüggéseit is vizsgálják a kompetencia felmérések során.

Az eredmények alapján ki lehet dolgozni azokat a szakmai iránymutatásokat, mely csökkenti az oktatás terén a hátrányos megkülönböztetést, a területi és társadalmi különbségeket.

A tankerületek külön esélyegyenlőségi programmal rendelkeznek az egyenlőtlenségek leküzdésére.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

A tanulók iskolai eredményességére vonatkozóan adatokkal nem rendelkezik az önkormányzat. A kompetencia mérések eredményei alapján válik mérhetővé az eredményesség.

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban
	Fő
2015/2016	109
2016/2017	183
2017/2018	106
2018/2019	114
2019/2020	122
2020/2021	116

49. táblázat: A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban,
Forrás: TeIR, KSH Tstar

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a 2015/2016-os tanévet követő drasztikus csökkenését követően megindult a 8. évfolyamot eredményesen befejezők számának lassú növekedése, ami biztató tendencia, ha összevetjük az érintett korosztályba tartozók létszámának folyamatos csökkenésével.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet szabályozza a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer csatlakozás feltételeit. A rendelet értelmében a csatlakozást az önkormányzatnak a kiírást követően kell évente megújítani, majd a rendeletben meghatározott feltételek, és határidők szerint kell kiírni a pályázatot az „A” típusú /felsőoktatásban már résztvevők/, valamint a „B” típusú /felsőoktatásba jelentkezők/ ösztöndíjára.

Tamási Város Önkormányzata a Bursa Hungarica pályázati rendszerhez először a 101/2001. (VIII. 30.), számú határozatával csatlakozott, és azóta is minden évben részt vesz a rendszerben.

A Bursa Hungarica ösztöndíj pályázattal az önkormányzat a rászoruló felsőoktatásban tanuló fiatalokat támogatja 3.500-5.000 Ft-os havi összeggel 10 hónapon keresztül. Az általunk megállapított havi támogatáshoz az Emberi Erőforrások Minisztériuma Emberi Erőforrás Támogatáskezelő további támogatást ad. A 2021. évben összesen 2.000.000.-Ft-ot állapítottunk meg 21 hallgatónak.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nem áll rendelkezésre megfelelő adat a mélyszegénységben élő gyermekek számáról	Felmérés elvégzése a mélyszegénységben élő gyermekek számáról. A helyzetfeltárásból adódóan lehetőség nyílik a szociális hátrányok enyhítésére, a változások követésére a potenciális partnerek bevonásával
Nincs olyan program amely a munkaerő megtartását a helyi oktatási-nevelési intézmények bevonásával és a helyi vállalkozások bevonásával ösztönözné.	Pályaorientációs program kidolgozása a helyi köznevelési intézményekben tanulók számára, munkáltatók bevonásával.
A külterületen vagy szegregált területeken lakó gyermekek számára hátrányt jelent a távolság és közlekedés megoldatlansága, nehezen éri el őket utazó gyógypedagógus, nehezen jutnak be az óvodába, iskolába.	Gyermekek számára biztosított szolgáltatások hozzáférhetőségének biztosítása

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők
2016	2 990	3 220	n.a.	n.a.	265	255
2017	2 922	3 023	n.a.	n.a.	236	202
2018	2 885	2 957	n.a.	n.a.	149	164
2019	2 823	2 866	n.a.	n.a.	122	154
2020	2 766	2 803	n.a.	n.a.	118	104
2021	2 773	2 722	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

50. számú táblázat: Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében, Forrás: TeIR, KSH Tstar

A munkavállaló korú nők száma 2008-ban 3190 fő volt, melyből ebben az évben 255 fő munkanélküli nőt tartott nyilván a Munkaügyi Központ, ami a 7,9 %-ot jelent. Ez a szám 2021-re 2773-ra csökkent, és a munkanélküli nők számában is csökkenés tapasztalható, 2008-ban még 255 női munkanélkülit regisztráltak ami 2021-re 104 főre csökkent.

Megállapítható, hogy a munkavállaló korú nők esetében bár a körükben tapasztalható munkanélküliség jelentősen csökkent, számuk több mint 400 fővel csökkent 2008 óta. A munkanélküliség terén, arányaiban 3,7 %-ot tesz ki a munkanélküliségi mutató ezen korcsoport tekintetében.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Az önkormányzat sajnos nem rendelkezik adattal erre vonatkozóan.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A népszámlálási adatokból jól látszik, hogy 2001-hez képest 2011-re jelentősen csökkent az általános iskolát el nem végzettek száma. 2001-ben 955 nő nem rendelkezett általános iskolai végzettséggel a 4600 főből, míg 2011-re ez a szám 259-re csökkent. Igaz a nők száma is 3839 főre csökkent 2011-re a 2001-es állapothoz képest. A legalább általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma 3645 fő volt 2001-ben, míg 2011-re ez a szám 3580 főre csökkent. Ez a csökkenés a népességcsökkenésből is következhet.

Megállapítható, hogy 8 általánossal nem rendelkezők aránya szerencsére igen alacsony 1-2% között mozog. Az álláskereső egyharmada viszont csak 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezik. Az ő helyzetükön szakmát adó képzésekkel lehet a továbbiakban is segíteni.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Az önkormányzat nem szerzett tudomást arról, hogy ilyen eset előfordult volna.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

A gyermekek napközbeni ellátása önként vállalt ellátásként bölcsődében, alapellátásban óvodában és iskolai napközis foglalkozás keretében történik.

A bölcsődei ellátás napos bölcsődében történik, ahol a gyermekek ellátása hétfőtől péntekig reggel fél héttől délután öt óráig biztosított. Az engedélyezett gyermeklétszám 2021-ben 55 fő volt, amely annak köszönhető, hogy a fenntartó 2021. szeptemberétől kettő új csoport engedélyezésével a férőhelyek számát 55 főre bővítette. Az önkormányzati adatok alapján ténylegesen 39 férőhely került kihasználásra 2021-ben a bölcsődében.

A gyermekek korcsoportos megoszlás korcsoportok szerint: 12 hó alatt nincsen gyermek, 12-24 hó között 7 fő, 25-36 hó között 32 fő, 36 hó felett 0 gyermek.

Egy csoport maximális létszáma 14 fő lehet.

Alkalmazotti létszám: 1 fő bölcsődevezető, 11 fő gyermeknevelő közalkalmazotti jogviszonyban, 4 fő dajka.

Az óvodai ellátás 2013. június 30. napjáig társulási formában működött Tamási Városkörnyéki Önkormányzatok Óvodai Társulása fenntartásában, majd szakmai, és finanszírozási okok miatt 2013. július 1. napjától az önkormányzat ismét önállóan látja el ezen feladatot az önállóan működő, de nem önállóan gazdálkodó Tamási Aranyerdő Óvoda és Bölcsőde intézményben.

Az **óvodai ellátás** 11 csoportban 211 gyermek veszi igénybe Tamásiban az Aranyerdő Óvodában. Az óvoda személyi ellátottsága megfelelő, jelenleg 1 vezető, 18 óvodapedagógus, 9 dajka, 1 óvoda titkár, 3 pedagógiai asszisztens, egy 8 órás karbantartó dolgozik. Az óvodában a takarítást 4 takarító közfoglalkoztatásban végzi, 1 fő gyermekkísérő.

Az óvoda és a bölcsőde 6:30 h-tól 17:30 h-ig tart nyitva, így a szülők számára a munkába járás is megoldható, mert a munkaidő alatt biztosított a gyermekfelügyelet.

A **napközi otthonos ellátást** az alábbiak szerint veszik igénybe a gyermekek:

A Tamási Általános Iskola, Gimnázium, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium székhely intézményében:

- iskolaotthonos tanuló (1-4. évfolyamon): 320 fő (*alsó tagozaton nincs napközis tanuló*)
- 5-8. évfolyamon napközis tanuló: 210 fő

A Béri Balogh Ádám Katolikus Gimnáziumi és Kollégium 5-6. évfolyamán napközis tanuló: 45 fő

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2016	6	284	47
2017	6	262	44
2018	5	274	55
2019	5	296	59
2020	5	323	65
2021	n.a.	n.a.	n.a.

51. számú táblázat: Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe, Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

A vizsgált időszakban 2012-2013 között 5 védőnő látta el a védőnői feladatokat, 2014-től pedig 4 fő, melyből 3 területi és 1 iskolavédőnő. Az egy védőnőre jutó gyermekek száma átlagosan 56 gyermek volt a vizsgált időszakban. 2011-ben 281 fő volt a 0-3 év közötti gyermekek száma, 2013-ra 275 főre csökkent. A vizsgált időszakban ugyan kis mértékű csökkenés tapasztalható, de bizakodásra ad okot, hogy 2015. január 1. napjával új bölcsődei csoport engedélyezése vált szükségesé, ugyanis az addig engedélyezett 24 fős gyermeklétszám kevésnek bizonyult, és indokoltá vált a 36 főre történő bővítése. Így jelenleg 3 működő csoport van a bölcsődében.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A Gyermekjóléti Szolgálathoz közvetlenül a rendőrségtől 1 esetben, szabálysértésről (lopás) 1 esetben érkezett jelzés a bűnelkövető fiatalról. Családon belüli erőszak miatt nem volt jelzés, 7 fiatakorú került védelembevételre, 1 fiatakorú pedig alapellátásba került. Várandós anya váltságshelyzetéről 1 esetben kellett intézkedni.

Tamási területén 2,5 fő családgondozó és a vezető végzi a feladatokat.

Igénybevétel módja	Igénybe vevők száma 2020.	Igénybe vevők száma 2021.
Együttműködési megállapodás alapján igénybe vett	29	24
Egyszeri alkalommal megjelent	51	50
Összesen	80	74

52. számú táblázat: Családsegítő Szolgálat szolgáltatásait igénybe vevők megoszlása igénybevétel módja szerint,
Forrás: önkormányzati adatok

Együttműködési megállapodás alapján igénybe vevők: azok a szolgáltatást igénybe vevők, akiknél a szakmai tevékenység az első interjú kapcsán tett intézkedéssel nem zárható le.

Tanácsadottak, azok az igénybe vevők, akik esetében többszöri segítségnyújtást kaptak, de együttműködési megállapodást nem kötöttek velük.

Egyszeri alkalommal megjelent igénybe vevők, akik esetében a szakmai tevékenység az első interjú kapcsán tett intézkedéssel lezárható volt.

Probléma megnevezése	2020. év	2021. év
Anyagi, megélhetési, lakással összefüggő	2	0
Gyermeknevelési probléma	4	11
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	1	2
Magatartászavar, teljesítményzavar	5	4
Családi konfliktus megoldásában segítség	6	0
Életviteli probléma	8	12
Bántalmazás	1	0
Szenvedélybetegség	0	0
Összesen:	27	29

53. számú táblázat: A Gyermekjóléti Szolgálat szolgáltató tevékenysége a kezelt probléma típusa szerint (halmazott adat), Forrás: önkormányzati adatok

A Család-és Gyermekjóléti Szolgálathoz a legtöbb jelzés az anyagi, megélhetési és lakhatással, valamint életviteli problémával kapcsolatban érkezett. Szenvedélybetegséggel kapcsolatosan nem érkezett jelzés

2021-ben, míg az előző évben 3 ilyen jelzés is érkezett. Bántalmazással kapcsolatosan 2020-ban 1 jelzés érkezett a Család-és Gyermekjóléti Szolgálathoz, 2021-ben nem volt ilyen eset.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Sajnos a városban nincs olyan hely, ahol a krízishelyzetbe szorult emberek elhelyezhetőek lennének. Családok átmeneti otthonába 1 család költözött. Gyermek átvétele gondozásának biztosítása önálló helyettes szülő hálózat működtetésével valósulhat meg városunkban. Ezt a szolgáltatást 2021. évben nem vette igénybe senki.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Tamásiban a nők közéleti tevékenysége demokratikus keretek között biztosított. Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testülete 9 tagból áll, melyből kettő nő, azonban Tamási Város Jegyzője és Aljegyzője is nő, így elmondható, hogy a nők jelentős szerepet töltenek be a helyi közéletben. A civil szervezetek életében is jelentős szerepet töltenek be a női nem képviselői, előljáróként, tagokként.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Tamási városban nem ismert olyan probléma, mely helyi szinten fokozottan érintené a nőket.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
hiányzó szolgáltatások a krízishelyzetbe került családok számára	törekvés a krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások biztosítására, családok átmeneti otthona kialakítása
növekvő gyermeklétszám mellett stagnáló védőnői létszám	védőnők számának bővítése
az elveszületések számának növekedése szükséges a település népességének megtartása érdekében	gyermekvállalást ösztönző intézkedések
A népességén belül magas a nők aránya	A jelenlegi meglévő civil szervezetek tevékenységének bővítése a nő képviseletével, vagy esetlegesen női civil szervezet létrehozása

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek)

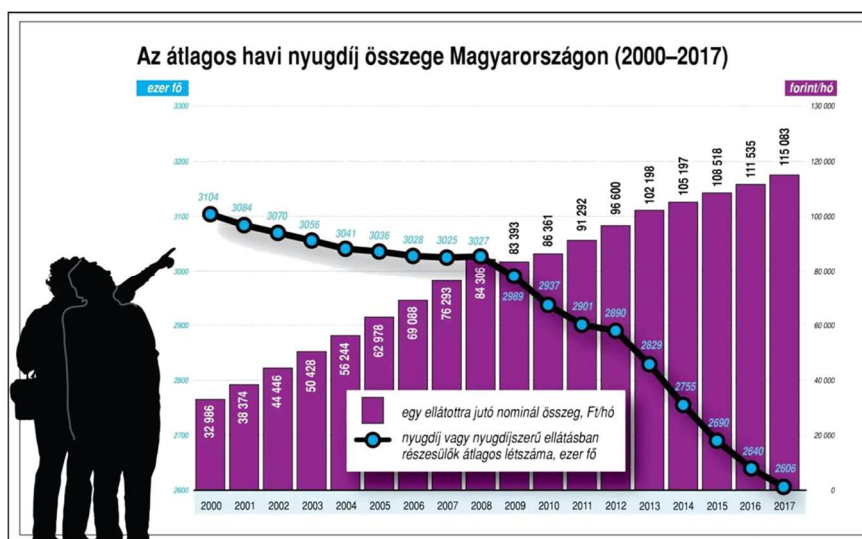
Magyarországon 1990-ben a 65 éves és idősebb népesség aránya 13,2 százalékot tett ki, és ez 2011-re 16,7 százalékra növekedett. 2011-ben a 65 éveseknek a 14 éves és fiatalabb gyermekekre jutó – 100 főre számított – száma 115 volt. A népesség-előreszámítások szerint 2050-re 29,4 százalék, 2060-ra 31,9 százalék lesz az idősebb korosztályok aránya, ami hasonló az európai uniós átlaghoz.

Miközben az idősök népességen belüli aránya folyamatosan nő, az aktív korú lakosság életszembről sajnos továbbra is hiányzik az időskorra való tervezés, az időskori öngondoskodásra való felkészülés. A közvélemény az időskort a betegségekkel, alacsony jövedelemmel, egyhangúsággal, ugyanakkor megbecsülés hiányával jellemzi. Még mindig kevés hangsúlyt kap az időskori életminőség, az aktív időskor fogalmának beépülése a fiatal korosztály gondolkodásába.

A szemléletváltásban helyi szinten, kiemelt szerepe van az intézményhálózatnak, civil szervezeteknek és önkénteseknek.

Minden korosztály és szakma területén szükséges intézkedéseket tenni, a szemléletváltás megvalósításához.

A szemléletváltás célja, hogy az élettartam növekedésével, javuljon az egészségben és aktívan eltöltött évek aránya, tudatosabbá váljék az időskori anyagi biztonság megteremtése, tovább erősödjen az élethossziglan tanulás szerepe, elérhetősége, a technikai, informatikai tájékozottság a mindennapok részeként is erősödjön, ill. életminőséget javító fejlesztésekre is sor kerüljön.

20. számú ábra: Átlagos havi nyugdíj összege Magyarországon 2000–2017, Forrás: KSH

Minden generáció érdeke, hogy intézkedések történjenek az alábbi célok elérés érdekében:

- a születéskor várható élettartam növekedésének elősegítése,
- az egészségben eltöltött évek számának növelése,
- az aktív élet fenntartása,
- az időskori jövedelembiztonság megteremtése,
- a társadalmi integráció erősítése, a különböző szolgáltatások (egészségügyi, szociális, oktatási, kulturális stb.) összehangolása az idősödők és idősök szükségleteinek és érdekeinek figyelembevételével,
- az idősök digitális írástudatlanságának csökkentése és élethosszig tartó tanulásának támogatása a digitális tananyagok hozzáférhetőségének biztosításával,

az aktív idősödés feltételeinek erősítése, amely nem csupán a fizikai aktivitást, a munkaerőpiacon maradást jelenti, hanem a társadalmi, kulturális, civil életben való aktív részvételt is, az idősödési folyamat „menedzsmentjének” elterjesztése már fiatalokkorban, a társadalmi szemléletváltás az idősödésnek mind a gazdasági, mind a társadalmi megítélését és megélését illetően

Az aktív időskor lehetőséget ad a jobb életminőségre, gazdasági aktivitásra, társadalmi szerepvállalásra, egészségesebb idős kor megélésére, melyek eredménye hosszútávon jelentős hatással van a nemzetgazdaságra is.

A nyugdíjrendszer profiltisztítása, valamint a fokozatos, jelenleg is érvényben lévő korhatáremelés érezteti hatását a magyar nyugdíjrendszer fő számain: csökken az ellátottak száma. A KSH friss adatai szerint 2017-ben 2,606 millióan részesültek nyugdíj- illetve egyéb ellátásban. Ez a teljes népesség 26,6 százaléka. Ez az arányszám sorozatban a kilencedik éve mutat csökkenést.

Tamásiban a 65 év feletti népesség száma 2001-ben 1419 fő volt, a 0-14 év közötti állandó lakosság száma 1643 fő volt ebben az évben, az öregedési index 86,4 %-os volt. A 2021-es évet vizsgálva látható, hogy a 65 év feletti lakosok száma 1574 fő volt, míg a 0-14 év közötti állandó lakosság 1091 főre csökkent. Az öregedési index pedig 142,64 %-ot mutatott 2016-ban. Összehasonlítva a 2001. és a 2021. évet megállapítható, hogy a 65 év feletti népesség és a 0-14 év közötti állandó lakosság száma csökkent, ebből is jelentős mértékű csökkenés tapasztalható a 0-14 év közöttiekénél, továbbá az adatokat vizsgálva kiderül, hogy 2021-re megfordult a 65 év feletti és a 0-14 év közöttiek aránya. Míg 2001-ben a 0-14 év közötti korosztály volt többségben, 2016-ra viszont már a 65 év feletti lakosok száma a nagyobb. Ebből következik, hogy kevesebb a születések száma, továbbá az elvándorlások következtében is kialakulhat ez az adat.

A 65 év feletti korosztálynál a férfiak és nők arányát vizsgálva megállapítható, hogy a nők vannak többségben, a vizsgált időszakban a nők száma 2017-ben 969 fő volt, míg férfiaké 605 fő. A kapott adatokból következtethető, hogy ebben a korcsoportban több a megözvegyült, egyedülálló nő, így az elmagányosodás veszélye is fennáll ennél a korosztálynál.

Az öregedési indexet vizsgálva (3. számú táblázat) megállapítható, hogy 2016-os évhez képest 2021-re 7 %-al nőtt a mutató, aminek oka a 65 év feletti lakosok számának folyamatos növekedése a városban.

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2016	1400	1034	135,40%
2017	1439	1028	139,98%
2018	1485	1050	141,43%
2019	1518	1073	141,47%
2020	1553	1089	142,61%
2021	1 574	1 091	144,27%

54. számú táblázat: Öregedési index értéke évenkénti bontásban, Forrás: TeIR, KSH Tstar

A 6.1.1. számú táblázat a nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban, járadékban részesülők számát mutatja nemek szerinti bontásban. A táblázatot vizsgálva látható, hogy 2016-ban 2596 fő részesült ebben az ellátásban, míg 2020-ra 2387-re csökkent számuk. 2016-ban 1575 nő és 1021 férfi részesült nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban, míg 2020-ban 1475 nő és 912 férfi. A 2016-os és a 2020-as adatokat összevetve megállapítható, hogy összességében 209 fővel csökkent a nyugdíjasok száma.

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma	Összes nyugdíjas
2016	1021	1575	2 596
2017	992	1559	2 551
2018	959	1549	2 508
2019	905	1529	2 434
2020	912	1475	2 387
2021	n.a.	n.a.	n.a.

55. táblázat: Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma (6.1.1. számú táblázat)
Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Nem áll rendelkezésünkre adat erre vonatkozóan.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Konkrét adat nem áll rendelkezésünkre erre vonatkozóan. A Tamásiban működő Tamási Nyugdíjas Egyesület mindent megtesz azért, hogy az idős lakosság igényeit szolgálja. Több alkalommal szerveztek az időseknek számítógépes ismereteket nyújtó képzéseket, így a nyugdíjasok is elsajátíthatták a számítógép és internet használatához szükséges minimális ismereteket.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Nincs tudomásunk arról, hogy ilyen az idős korosztályt diszkrimináló foglalkoztatási gyakorlat előfordult volna. Az 55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma az elmúlt 6 évben a felére csökkent.

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2016	520	67	13%	238		0%
2017	438	63	14%	147		0%
2018	314	54	17%	118		0%
2019	276	48	17%	100		0%
2020	222	41	18%	75		0%
2021	143	37	26%	0		0

56. számú táblázat: Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (6.2.3. számú táblázat)
Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférés korból eredő nehézségét a szociális intézményrendszer segít kiegyenlíteni. Inkább az egészségügyi ellátások szűk köre, a szakorvosok kapacitás hiánya és az orvostechnikai eszközökkel való felszereltség problémái okozzák, hogy az idősek, mint a többi korosztály is, nehezen kapja meg a szükséges ellátásokat

A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokat önkéntesen vehetik igénybe a rászoruló, illetve helyi természetes vagy intézményi segítők jelzése (rokon, szomszéd. családsegítő szolgálat, polgármesteri hivatal stb.) alapján a szociális intézmény is felkeresheti az ellátásra szoruló, esetleg veszélyeztetett személyt.

Az egészségügyi alapellátás keretein belül a szociális intézmény az orvos előírása alapján az ellátást igénybe vevők egészségi állapotát folyamatosan figyelemmel kíséri, szükség esetén az orvos előírása szerinti ápolási- gondozási feladatokat ellátja. Segíti a szakellátáshoz és kórházi kezeléshez való hozzájutást, illetve szükség szerint segítséget nyújt vagy felügyeli a gyógyszerek adagolását. Az ellátást igénybevevők egészségének megtartása érdekében prevenciós előadásokat szervez, illetve megszervezi a szűréseken való részvételt.

Év	65 év feletti lakosság száma	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	Fő	Fő	%
2016	1 400	27	1,93%
2017	1 439	29	2,02%
2018	1 485	31	2,09%
2019	1 518	38	2,50%
2020	1 553	47	3,03%
2021	1 574	n.a.	n.a.

57. számú táblázat: 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (6.3.1. számú táblázat) Forrás: TeIR, KSH Tstar

A Tamásiban élő 65 év feletti lakosok mindössze 3%-a vett igénybe nappali ellátást, mely azt jelenti, hogy az igénybe vevők létszáma nem éri el az 50 főt sem.

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő)
2016	4,93
2017	2,10
2018	1,00
2019	1,00
2020	1,5
2021	n.a.

58. számú táblázat: Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma (6.3.2. számú táblázat) Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A szociális intézmény biztosítja a szabadidő napi hasznos eltöltéséhez szükséges eszközöket és lehetőséget. Az intézmény gondozói naponta csoportfoglalkozásokat vagy csoportos beszélgetéseket szerveznek meghatározott, az idős korosztályt érintő és érdeklő témakörökben. A rendszeres

programok keretein belül lehetőséget biztosítanak zenehallgatásra, televízió nézésre, rádióhallgatásra, társas játékok használatára, könyv olvasásra.

Az egyedi jelleggel megszervezett szabadidős programok keretein belül az intézményben dolgozók éves terv alapján kirándulásokat, színházlátogatásokat, kulturális programokon való részvételt, illetve az intézményben megrendezésre kerülő felvilágosító és ismeretterjesztő előadásokat szerveznek.

Év	A nyilvános/települési könyvtárak száma	A nyilvános/települési könyvtárak egységeinek száma (leltári állomány)	Muzeális intézmények száma	Közművelődési intézmények száma
2016	1	43 873	1	4
2017	1	32 477	1	4
2018	1	33 729	1	7
2019	1	35 241	1	7
2020	1	36 496	1	5
2021	1	n.a.	1	

59. számú táblázat: Művelődési közintézmények adatai (6.4.1. számú), Forrás: TEIR

Az intézmény biztosítja azokat az eszközöket, melyekkel kreatív foglalkoztatás végezhető. Így az intézményben kötni, horgolni, hímezni lehet.

Ezen felül a Tamási Nyugdíjas Egyesület, a Tamási Nyugdíjas Klub, valamint a Tamási Idős Lakosságáért Alapítvány is rendszeresen szervez programokat a város idős lakosságának. Kirándulásokat szerveznek, színházi előadásokon vesznek részt, ellátogatnak a fürdőbe, továbbá zenés, táncos délutánok tartásával teszik szebbé az idős emberek életét. A Tamási Nyugdíjas Egyesület minden kedden délután összejövetelt tart.

Összességében elmondható, hogy a nyugdíjas emberek számára biztosítottak a szabadidős tevékenységek.

c) idős emberek informatikai jártassága

Az idős lakosság számára több alkalommal szerveztek az időseknek számítógépes ismereteket nyújtó képzéseket. A képzéseknek a Könyű László Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény biztosít helyet.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Tamásiban a Városi Művelődési Központ ad otthont évről-évre az Idősek Világnapja alkalmából szervezett rendezvénynek. A Tamási Fürdő is bizonyos időközönként „Nyugdíjas Napot” tart, amikor a város nyugdíjas korú lakossága kedvezményesen látogathatja a fürdőt. Emellett a Tamási Nyugdíjas Egyesület és a Tamási Idős Lakosságáért Alapítvány is színes programokat szervez az idős emberek számára, mellyel szebbé teszi az idős emberek életét. Évente több alkalommal szerveznek kirándulásokat, színházba, fürdőbe látogatnak el.

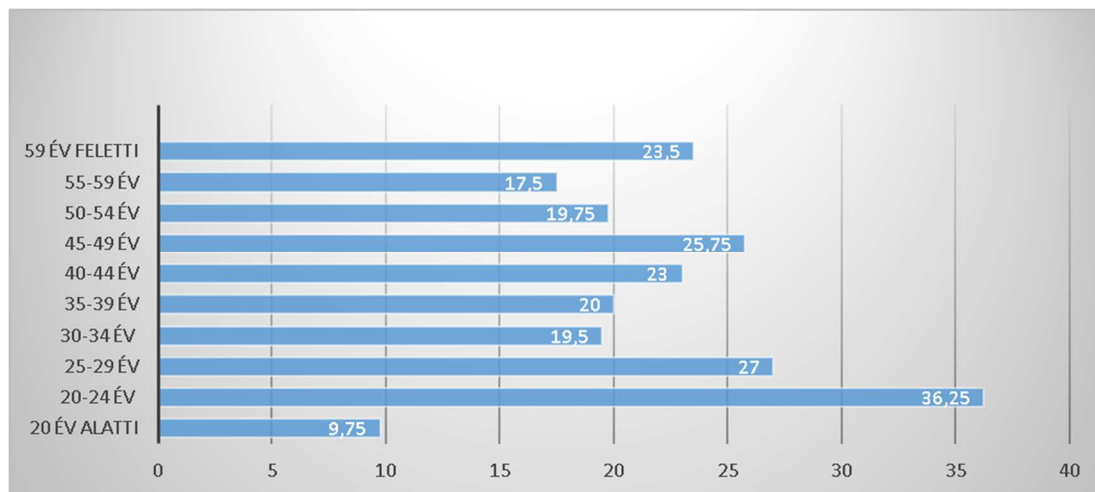
6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A idők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
a nők magas száma a 65 év felettiek körében elmagányosodást okozhat	bentlakásos intézmény fejlesztése, bővített szociális alapszolgáltatások, nappali ellátások
egészségügyi kockázatok kezelése	egészségügyi ellátórendszer fejlesztése, javítása
az idők száma a következő években tovább növekedhet, ami ellátási szükségleteket hoz magával	idők ellátására kialakított intézményi, házi ellátások civil szervezetek bevonásával,

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékossgal élők Tamásiban tapasztalható problémáinak feltárása előtt szükséges a célcsoport fogalmának tisztázása. A fogyatékossgal élő és a megváltozott munkaképességű ember fogalmát gyakran mossza össze a köznyelv, azonban egymást csak részben fedő kategóriákról beszélhetünk. A fogyatékossgal élők fogalma a társadalom működésében való részvétel szerint mozgásszervi, érzékszervi vagy értelmi képességek csökkenése miatt hátrányokkal induló emberek csoportját jelenti általában, és a részvétel érdekében jelentkező speciális szükségletek és környezeti feltételek feltárására és formálására irányítja a figyelmet. A megváltozott munkaképesség fogalma csupán a munkaerőpiachoz való kapcsolódás viszonyában, a foglalkoztathatóság és formái szerint kategorizál, és legtöbb esetben nem fogyatékossgal áll a háttérben, hanem más esetek, például egészségkárosodás. A helyi esélyegyenlőségi program következetesen használja a fogyatékossgal élők fogalmát. Az integrációnak ugyanis csupán egyik - habár legfontosabb - eszközeként tekint a munkamegosztásra, a foglalkoztatásra. Az esélyek egyenlőtlen eloszlása viszont nem csupán a foglalkoztatást, hanem a közösségi részvétel legtöbb színterét érinti. Megjegyzendő, hogy a fogyatékossgal definícióinak számos változata létezik akár az Európai Unió, akár a WHO, akár az ENSZ ajánlásait figyelembe véve, melyek részletes kifejtésére jelen esélyegyenlőségi program nem vállalkozik.

A fogyatékossgal élő emberek integrációját akadályozó problémákat áttekintve alapvető és egyöntetű jellemzőjük a hozzáférés hiánya. A problémák a következő nagyobb tematikus területeken jelentkeznek: Foglalkoztatás/foglalkoztathatóság; információszerezés/információ a célcsoportról; lakhatás és önálló életvitel lehetősége; akadálymentesítés/közlekedés. Hozzáférés a foglalkoztatáshoz, hozzáférés a munkaeszközökhöz, hozzáférés az információhoz, a közlekedéshez, az intézményekhez, szolgáltatásokhoz, kultúrához, akadálymentes lakhatáshoz. Az elérést gátló tényezők részletes feltárásával alakítható ki olyan fejlesztési program, mely célzott intézkedéseivel változást eredményezhet helyi integrációjukban.

20. ábra: A regisztrált állásukeresők életkori megoszlása Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Ezen tényezőkön kívül a megváltozott munkaképességűek ellátórendszere korábban nem ösztönözte őket a munkavállalásra, így hosszú évekig távol maradtak a munka világától. Ez a folyamat többek között a kompetenciák leépülésével, motivációs nehézségekkel és a releváns munkatapasztalat hiányával jár. Munkaerő-piaci hátrányaikat tovább erősíti a munkáltatói oldalon megjelenő diszkrimináció, amely az előítéleteken, téves sztereotípiákon és információhiányon alapszik.

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A megváltozott munkaképességű személyekről elmondható a statisztikai adatok alapján, hogy többszörös hátrányban vannak a munkaerő-piacon. Négyötödük 45 évnél idősebb, többségük községekben lakik, mobilitási nehézségekkel küzd, továbbá alacsony iskolai végzettséggel, valamint elavult szakképzettséggel rendelkezik. Az alacsony iskolai végzettség okán jellemzően fizikai munkát végeznek vagy végeztek, ami az egészségi állapotuk változásával tovább már nem folytatható.

A megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatási rátája mindegyik iskolai végzettség tekintetében alacsonyabb a nem megváltozott munkaképességű emberekénél, azonban náluk is érvényesül az a tendencia, hogy a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők foglalkoztatási rátája magasabb. A munkanélküliségi mutató a végzettség növekedésével csökken, de sokkal kisebb mértékben, mint a többségi társadalom mutatója. Az oktatásban és a munkaerőpiacon való alacsonyabb részvétel jövedelmi különbségeket eredményez, amely szegénységhez, társadalmi kirekesztettséghez és elszigeteltséghez vezet.

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma Férfiak	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma Nők (	Összesen
2016	219	270	489
2017	209	254	463
2018	209	249	458
2019	189	233	422
2020	187	209	396
2021	n.a.	n.a.	0

60. számú táblázat: Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemként (7.1.1 számú táblázat), Forrás: TeIR, KSH Tstar

Tamásiban a megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma 2012-től folyamatosan csökken, 2016-ra már közel 100 fővel kevesebb részesülnek ebben az ellátásban. A nemenkénti megoszlást tekintve a nők az ellátottak 55,21%-át teszik ki.

21. számú ábra: A megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma,

Forrás: TelR, KSH Tstar

A megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásának alapvetően két formája létezik: a védett foglalkoztatás és a nyílt munkaerő-piacon való megjelenés, azonban nem elhanyagolható a közfoglalkoztatási program keretében történő munkavégzés. Az elmúlt időszak jogszabályi változásai alapvetően befolyásolják a megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásának lehetőségeit. Tamásiban nincs akkreditált, védett munkaerő-piacon foglalkoztató cég és/vagy civil szervezet, kivéve Kézmű Kht., mely közel 50 fő megváltozott munkaképességű emberek számára biztosít munkát.

A jogszabályok lehetőséget adnak új szereplők megjelenésére a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása terén, melyre további igény lenne Tamásiban, akár a látássérültek, akár a mozgáskorlátozottak esetében.

Azonban mind szakmai, mind pénzügyi fenntarthatósági szempontból nagyon szigorúan szabályozzák az akkreditált foglalkoztatás kialakításának lehetőségeit, ezért az új belépő munkáltatók száma jelenleg elenyésző.

Az utóbbi évek tendenciái azt mutatják, hogy a kevés létszámú foglalkoztatottal rendelkező munkáltatók nem kívánnak élni az akkreditációval és azon keresztül a költségvetési bértámogatással, mert ennek költségei egy-egy megváltozott munkaképességű munkavállaló alkalmazása esetén túl magasak, az adminisztráció a munkáltatók számára nehézkes.

Ugyanakkor a foglalkoztatók sem készültek fel megfelelően a sérült emberek foglalkoztatására. Részükről is szükség van nyitottságra a célcsoport adottságai, szükségletei felé, akár saját belső képzések, érzékenyítő tréningek szervezésével. Az elsődleges munkaerőpiacon résztvevő cégeket jelenleg távol tartja a foglalkoztatástól az információhiány, az előítéletek és a szigorú adminisztráció.

A megváltozott munkaképességű emberek számára nyújtott specializált munkaerőpiaci szolgáltatás nem működik Tamási városában, de a Tamási-Dombóvár Paktum projekt kiemelt célcsoportja között vannak a megváltozott munkaképességű személyek, álláskereső is. A szolgáltatásban dolgozók segítséget nyújtanak a képességeik szerint felmért munkakörökben történő elhelyezkedésre.

A megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci helyzetének kedvezőbb irányú változását elősegítik a rehabilitációs hatóság tevékenységei, az akkreditált foglalkoztatóknak nyújtható költségvetési támogatások rendszerének átalakítása, a rehabilitációs hozzájárulás mértékének megnövelése, a rehabilitációs kártya bevezetése és alkalmazásának szélesebb körre történő kiterjesztése. Továbbá egyre inkább érezhetők a különböző, ügyfélkör fejlesztését és foglalkoztatását elősegítő kiemelt projektek hatásai.

A megváltozott munkaképességű személyek magasabb foglalkoztatottsági arányainak érdekében nem csak az ügyfeleknek, hanem az őket foglalkoztatni kívánó munkáltatók számára is léteznek már ösztönző elemek, támogatások, amelyek hozzájárulnak a foglalkozási rehabilitáció megvalósulásához.

A rehabilitációs hozzájárulás 1996-ban hatályba lépő, jelenleg az Mmtv-ben meghatározott szabályozó eszköz. Rehabilitációs hozzájárulás fizetésére a munkaadó akkor köteles, ha az általa foglalkoztatottak létszáma a 25 főt meghaladja, és az általa foglalkoztatott megváltozott munkaképességű személyek száma nem éri el a létszám 5 százalékát.

A rehabilitációs hozzájárulás összege 2017-től kezdve a mindenkori minimálbér összegének kilencszerese / létszámból hiányzó megváltozott munkaképességű (fő) / év: 2018-ban 1.242.000 Ft / hiányzó fő / év az összege.

2004. évi CXIII. törvény (a továbbiakban: Pftv.) 16/A. § hatályos módosítása alapján 2017. január 1. napjától rehabilitációs kártyára a komplex minősítésre vonatkozó részletes szabályokról szóló 7/2012 (II.14.) NEFMI rendelet alapján elvégzett komplex minősítés szerint B1, illetve C1 minősítési kategóriába tartozó megváltozott munkaképességű személyek, valamint a 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban vagy rendszeres szociális járadékban részesült személyek mellett a B2, C2 minősítési kategóriába tartozó megváltozott munkaképességű személyek is jogosultak, a Pftv. 16/B. § alapján a munkaadó az érvényes rehabilitációs kártyával rendelkező megváltozott munkaképességű személlyel fennálló adófizetési kötelezettségét eredményező munkaviszonyra tekintettel adókedvezmény vehető igénybe. Azok a megváltozott munkaképességű személyek, akik rendelkeznek Rehabilitációs kártyával, nagyobb eséllyel helyezkedhetnek el a munkaerőpiacon, mivel a foglalkoztatók az alkalmazásnál előnyben részesíthetik a Rehabilitációs kártya tulajdonosait. A munkaadó a Rehabilitációs kártyával rendelkező megváltozott munkaképességű személy foglalkoztatásával 3 adókedvezményt vehet igénybe, amely nagymértékben elősegíti a megváltozott munkaképességű személyek elhelyezkedését. A kedvezmény mértéke 2018. évben az adó alapjának megállapításánál figyelembe vett, a munkavállalót terhelő közterhekkel és más levonásokkal nem csökkentett (bruttó) munkabér, de legfeljebb a minimálbér kétszeresének 19,5 százaléka (bruttó 53.820 Ft). A kedvezményre egy megváltozott munkaképességű személy után egyszerre csak egy munkaadó jogosult, és csak arra az időszakra, amelyben a Rehabilitációs kártyát letétben tartotta.

Adókedvezmények

A legalább 50 százalékban megváltozott munkaképességű munkavállaló foglalkoztatása esetén a társasági adó alanya az adózás előtti eredményét csökkentheti havonta, a megváltozott munkaképességű munkavállalónak kifizetett munkabérrel, de legfeljebb az adóév első napján érvényes minimálbérrel, feltéve, hogy az általa foglalkoztatottak átlagos állományi létszáma az adóévben nem haladja meg a 20 főt.

A tételes költségelszámolást alkalmazó mezőgazdasági őstermelő, egyéni vállalkozó az e tevékenységből származó bevételét csökkentheti személyenként havonta az alkalmazottnak fizetett bérrel. A megváltozott munkaképességű vállalkozó adókedvezményt vehet igénybe egyéni vállalkozóként a saját maga után fizetendő adóból.

Ezen kedvezményeken túl a megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci érvényesüléséhez foglalkoztatás bővítést elősegítő támogatások állnak rendelkezésre, mint például a 327/2012-es Korm. rendelet alapján akkreditált foglalkoztatóknak nyújtható költségvetési támogatások (pályázati rendszerben), valamint az EFOP-1.1.1-15 országos kiemelt projekt támogatásai.

Mivel a megváltozott munkaképességű emberek számára nyújtott szociális, oktatási foglalkoztatási és egészségügyi szolgáltatások nem alkotnak rendszert, a különböző ágazatokban különböző megoldási formák alkalmazására van lehetőség. Egységes, rendszerszintű, a személy komplex jellemzőit egységben kezelő rendszer nem alakult ki. Szintén nem alakult ki egy az egész élethosszta lefedő, a csecsemőkortól az aggkorig tartó egységes szolgáltatási szerkezet, csupán az adott életkorban jelentkező problémák szegmentált kezelésére van lehetőség. Többek között ezért is jelentkezik fokozottan a megváltozott munkaképességű embereknél a strukturális munkanélküliség problémája, hiszen nemcsak

képzettségben, végzettségben, hanem szociális és mentális értelemben sem készültek fel a munka világára. Sokszor az alapkompenciák is hiányoznak, illetve elvesztek.

A közfoglalkoztatás rendszerében lehetőséget kaptak a megváltozott munkaképességűek is, de a részvétel számukra elsősorban alkalmassági kérdés.

A fogyatékkal élőket tömörítő társas civil szervezetek részéről mind a védett vagy akkreditált foglalkoztatásban való részvétel, mind az integrált, elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezés, asszisztencia és az adott munkahelyen dolgozó ép emberek érzékenyítése révén történő elhelyezés megfogalmazott igény.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkoztatás területén elsősorban a megváltozott munkaképességűek által betölthető üres álláshelyek alacsony száma jelenti a legnagyobb problémát, de általánosságban elmondható, hogy a munkáltatók részéről még mindig megfigyelhető egy negatív attitűd. Ez leginkább információhiányból, elsősorban a folyamatosan változó jogszabályi környezet és a sérült emberek ismeretének hiányából adódik.

Kedvezőtlen továbbá a rehabilitációs hozzájárulás mértékének növelése, az akadálymentesítéssel kapcsolatos, a munkáltató számára sokszor nehezen értelmezhető követelmények teljesítése.

A megváltozott munkaképességű embereknek a munka világából való tartós távolléte szintén nehezíti a bekapcsolódást, de problémát okoznak a munkáltatói elvárásoknak való megfelelés nehézségei is. Előfordul, hogy ha szemmel nem látható probléma nehezíti a munkavégzést, a munkavállaló inkább letagadja nehézségeit. A munkáltató azonos teljesítmény-elvárás mellett értékeli a foglalkoztatott munkáját, miközben a munkavállaló erején felül próbál teljesíteni. Az egyéb lehetőségek, a védett munkahelyen, illetve közfoglalkoztatásban való munkavégzés pedig stigmatizál, illetve a munkakör sokszor nem illeszkedik a foglalkoztatott képzettségéhez, végzettségéhez, érdeklődési köréhez.

A pszichiátriai betegséggel élő emberek kirekesztődésének és munkavállalásának enyhítése a pszichoszociális rehabilitáció eszköztárával segíthető elő. A rehabilitáció célja, hogy ne izolálja a társadalomból, a hospitalizációt csökkentse (a gyógyszeres terápia továbbra is része az ápolásnak). Fontos, hogy a rehabilitáció egyénre szabottan, lakóhelyéhez közel és közösségben történjen. A krónikus pszichiátriai betegséggel élők rehabilitációja szempontjából fontos a munkaerő-piaci aktivitás elősegítése. A munka és az ahhoz kapcsolódó készségek felmérése és fejlesztése esetében azonban a pszichiátriai betegség középpontban kell, hogy álljon. A fejlesztés tervezése során egyszerre kell a munkavégzés és az ahhoz kapcsolódó szociális környezet- és elvárásrendszerét, illetve a pszichiátriai betegség kapcsán megjelenő jellemzőket, alacsony stressztűrő képességet és gátakat alapul venni. A pszichiátriai betegek egy része nem rehabilitálható, egészségi állapotuk nem teszi lehetővé, hogy akár a nyílt, akár a védett munkaerőpiac aktív tagjai legyenek. Azonban a rehabilitálható betegek egy része sem jelenik meg a munkaerőpiacon, illetve, ha megjelenik, a legtöbb esetben a védett munkahelyek egyikén, a betegség diagnosztizálása után gyakran tartósan munkanélkülivé válnak.

Sajnos a pszichiátriai betegséggel élők gyógyítása még napjainkban is túlnyomórészt gyógyszeres jellegű, nem kap kellő hangsúlyt az alternatív gyógyászat, a fórumok, a csoportterápiák, a rehabilitációt előtérbe helyező megoldások. A munkáltatók nem rendelkeznek megfelelő ismerettel, tudással, információik hiányosak a pszichiátriai betegségekről, a hosszantartó mentális betegséggel élők képességeiről, előítéllettel állnak a foglalkoztatás felé, ezáltal nehezen foglalkoztatnak pszichiátriai betegséggel élő egyént.

A pszichoszociális fogyatékkal élő emberek közül sokan és szívesen dolgoznának pl. részmunkaidőben, nem feltétlenül csak védett vagy rehabilitációs munkahelyeken.

Jellemző a végzettség hiánya, elavultsága vagy a betegséggel nem összeegyeztethető volta akár magasabbban kvalifikált személy esetén is. Fontos lenne szélesebb körű oktatási lehetőségek elérhetősége, használható szakmák elsajátításának lehetősége kifejezetten a pszichiátriai betegséggel élők számára.

A pszichoszociális fogyatékossgal élő emberek sokszor élnek egyedül vagy családban, de magányosan, izoláltan. Jellemző a szociális- és társas kapcsolatok hiánya és szolgáltatásokhoz, azokkal kapcsolatos információkhoz való hozzáférés akadályozottság. Az önállóság, önálló lakhatási feltételek nagy terhet rónak a családokra, kis mértékben tud csak megvalósulni. Ha az önálló lakhatás meg is valósul fizikálisan, fontos ennek támogatása a hétköznapi életben, olyan készségfejlesztéssel, ami segít a mindennapokban felmerülő problémák kezelésében, megoldásában, stresszhelyzetekkel való megküzdésben.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Egy sérült gyermek születése, nevelése, vagy felnőtt gondozása rendkívül nagy felelősséget és terhet jelent az egész család számára. E családok könnyen elszigetelődnek, bezárkóznak, nehezen kérnek segítséget, pedig a mindennapi rutinfeladatok ellátása is nehézségekbe ütközik.

Tamásiban a szociális alapszolgáltatási rendszer, illetve a fogyatékos gyermekek számára elérhetőek kizárólag SNI gyermekeket ellátó, és integrált környezetben oktató-nevelő munkát elvégző iskola nem működik, ezeket más településeken tudják az érintettek igénybe venni. Hiányzik az egész életen átívelő, összehangolt támogatási rendszer, a megfelelő intézményi és szolgáltatási hálózat.

Általános jellemző, hogy az alapszolgáltatások, mind az oktatás, de a terápiás és egészségügyi szolgáltatások területével kapcsolatban is nagyfokú információhiány tapasztalható a célcsoporttal kapcsolatban.

Az információhiány csökkenthető azzal is, ha az egészségügyi rendszer, valamint a fogyatékossgal élők és az őket otthon ápolók összefognak és a médián keresztül rendszeres tájékoztatást nyújtanak arról, hol, milyen ellátás, terápia, rehabilitáció található. Nem fenntartható a mai megfordult helyzet, miszerint gyakran a fogyatékossgal élő ember tájékoztatja orvosát a lehetőségekről.

Lényeges, hogy különbséget tegyünk az önálló életvitelt részben segítő, a mostani nagy intézményeknél kisebb "lakóotthonok" kialakítása és a valódi értelemben vett önálló életvitelt jelentő, saját lakásban történő élet között. Tamási városában törekvés van arra, hogy amíg lehet, addig saját otthonába maradjon a fogyatékossgal élő személy. A helyi lakásrendelet is lehetővé teszi, hogy a fogyatékos személyt vagy tartós beteget gondozó bérlakás igénylő a jogosnak elismert lakásméreten felül 1 szobával nagyobb igényeljen.

Ugyanakkor szükséges lenne egy teljes körű, egyénekre lebontott felmérés, mely az önálló életviteliránti igényeket megjeleníti. A felmérésnek ki kell térnie arra, hogy a segítettő egyén, illetve családja/rokonsága milyen anyagi erőforrásokkal tud hozzájárulni az önálló élet megteremtéséhez. Nem feltétlenül igaz az, hogy a fogyatékossgal élő személyek mind elszegényedett családok tagjai, mint ahogy az sem, hogy kissé jobb módon élő családok társadalmi segítség nélkül meg tudják oldani segítségre szoruló családtagjuk önálló életvitelének biztosítását.

Az önálló életvitelt elősegítő programok szervezett módon nem zajlanak Tamásiban, de a helyi civil szervezetek, pl. a Látásérültek Esélyegyenlőségért Egyesület minden olyan segítséget igyekszik megadni tájainak, amely elősegíti a látásérültek önálló életvitelét.

A település nagyságából fakadóan fogyatékosok nappali intézménye nem működik a településen. A fogyatékos személyek számára Tamásiban nincs szakosított nappali vagy bentlakásos ellátás sem.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei

Az elmúlt években, 2008-tól kezdődően átalakult az intézményi, minősítési, ellátási és támogatási rendszer. A jogszabályi változások a fogyatékossgal élő és megváltozott munkaképességű emberek pénzügyi és természetbeni ellátására is kihatottak. A rokkantnyugdíj és a nyugdíjszerű kedvezmények megszűntek, az új rendszer a munka világába való visszatérést, a foglalkozási rehabilitációt szorgalmazza. Az átállás sok embert sodort nehéz helyzetbe. A kezdeti anomáliák után az ellátási rendszer kezd letisztulni, egységesülni. Megjelent egy szemléletváltás: a fogyatékos és a megváltozott munkaképességű emberek számára olyan új minősítési rendszer érvényesül, amely az egészségi állapotot helyezi előtérbe, és a megmaradt képességekre, készségekre, a munkaerő-piaci esélyekre, rehabilitálhatóságra koncentrál.

A komplex minősítés rendszerében két új ellátás került bevezetésre, a rokkantsági illetve rehabilitációs ellátás. Ezen ellátásoknak alapja és feltétele a biztosításban töltött meghatározott idő. A támogatási rendszer és a jogosultsági szabályok megváltozását az emberek nagy része veszteségként élte meg, a rendszer számukra még mindig nehezen követhető, az időszakos felülvizsgálatok, a tranzitfoglalkoztatás bizonytalanságot és félelmet kelt bennük. A gyermekkoruk óta fogyatékossgal élő emberek és családjuk számára az átállás az új rendszerre még mindig kérdéses vagy éppen nehézkes lehet, a változások követéséhez a megfelelő információforrás hiányzik a számukra.

A családtagok ellátását érintő kérdésben 2018 októberében az országos civil összefogás hatalmas eredményt ért el: a Lépünk, hogy Léphessenek Közhasznú Egyesület, a Csak Együtt van Esély (CSEVE) Csoport és az „aHang-platform” közös kampánya nyomán támadt társadalmi összefogás hatására 2019-ben minden kategóriában nő az ápolási díj összege.

Az ápolásra szoruló gyermekek után járó díj összege egységesen havi 100 ezer forintba nő 2019. január 1-jével. Az emelés folytatódik a következő években is, a cél az, hogy 2022-re, három lépésben ezen ápolási díj mértéke elérje az akkori minimálbér összegét. Új kategóriaként tervezi bevezetni a kormány az önellátásra képtelen gyermeket nevelőknek járó gyermekápolási díjat. Azon családokban is emelkedik az ápolási díj, amelyekben nem a gyermekek jogán kapják ezt a jogosultságot.

A krónikus pszichiátriai betegséggel élő emberek számára igénybe vehető pénzügyi, természetbeni juttatások, kedvezmények jellemzően alacsonyak. Az anyagi nehézségek, a finanszírozási elégedetlenségi problémák következtében a pszichoszociális rehabilitációs jellegű programokhoz való hozzájutás, rendszeres pszichiátriai gondozáson való részvétel nehézséget okozhat. Alacsony jövedelmek jellemzőek, ehhez képest tömegközlekedés költségei magasak (legtöbbször kedvezményre jelenleg nem jogosultak). Hasznos lenne a szolgáltatások igénybe vételéhez köthető utazási kedvezmény a városi tömegközlekedési eszközökre.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Az önkormányzat tulajdonában lévő intézmények többségénél megtörtént az akadálymentesítés.

Tamási Város Önkormányzata a Tamási rendelőintézet felújítására az ÚMFT DDOP-3.1.3/B pályázatán 400 millió Ft-ot nyert, mely keretből valósult meg az épület akadálymentesítése.

Az önkormányzat épülete, a kormányablak, az oktatási intézmények, a könyvtár így a fogyatékossgal élő emberek számára is megközelíthetőek ezek az épületek.

A művelődési központ részben akadálymentesített, az emeleti szintet nem tudják a mozgásukban korlátozott személyek megközelíteni, ezért az intézmény felső szintjének akadálymentesítése szükséges lift építésével. A Sportok háza, Dám pont, Bölcsőde épületek is mindenki számára igénybe vehetők.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A közintézmények akadálymentesítettségével a szolgáltatók, lakóközösségek is igyekeztek akadálymentessé tenni épületeiket, irodáikat, üzleteiket, annak érdekében, hogy a fogyatékkal élő emberek számára elérhetőek legyenek a kulturális és sportprogramok, továbbá a közszolgáltatásokhoz és egyéb szolgáltatásokhoz való hozzáférés is biztosított legyen számukra.

A közterületek akadálymentes kialakítása mellett célul kell kitűzni akadálymentes parkok, játszóterek, turistautak, sportpályák kialakítását is. A települési önkormányzat ezen elv mellett törekszik a fejlesztéseket megtervezni és megvalósítani. Az Aktív park is ennek tükrében készült.

Tamási Város Önkormányzata az Ability Fürdőfejlesztés Tamásiban címmel benyújtott pályázata is ezen célt szolgálta. A benyújtott fejlesztési terv az Új Magyarország Fejlesztési Terv pályázatán 696.997.352 Ft támogatást nyert. A csaknem másfél milliárd forintból, 701 millió forint európai uniós támogatással megvalósult, négyezer négyzetméter alapterületű, összesen 800 négyzetméternyi vízfelülettel rendelkező fürdő szolgáltatásait mozgáskorlátozottak, fogyatékkal élők, illetve vakok és gyengén látók is teljes körűen igénybe tudják venni. A nyolc - zárt és szabad téri - medencéjéhez rámpa vezet, s egy egyszerű szerkezet emeli be a mozgásukban korlátozott embereket a vízbe. A fürdőben só-barlang, szaunákat és fény- és aromaterápiás kabin is helyet kapott.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

Számos pályázat íródott, íródik ki a munkahelyek akadálymentesítésével kapcsolatban, ez egyelőre jellemzően a védett foglalkoztatóknál jelentett kialakítást, de itt sem komplex módon. Többnyire jellemző, hogy a munkáltatók az akadálymentesítés költségeit nem finanszírozzák önerőből, csak támogatással. A munkahelyek akadálymentesítésére közvetve pozitív hatást gyakorolhatna a fogyatékossgal élők foglalkoztatásával kapcsolatos sztereotípiák eloszlatása, szemléletformálás, az egyes munkavállaló képességeiről és igényeiről szerzett pontos információ. A gazdasági folyamatok, a folyamatosan növekvő munkaerőhiány a foglalkoztatókat is új helyzet elé állítja.

A megváltozott munkaképességű emberek által betölthető munkakörök esetében a munkahely megközelíthetősége, az akadálymentes mellékhelyiség, ebédlő, munkaeszköz azonban legtöbbször nem elegendő. Egy kerekesszékes embernek szüksége lehet adott helyzetben segítő személyre. Megfelelő tájékoztatással, érzékenyítéssel ezeket a feladatokat egy munkatárs is el tudná látni. Ha a munkáltató a társadalmi szerepvállalás iránt elkötelezett, a munkatársak közös felkészítésében a helyi civil szervezetek nagyon hatékonyan tudnak közreműködni.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

2014 őszén került felújításra a Városi Művelődési Központ előtti Túrmezei Erzsébet tér, amely a város közösségi életének színteréül szolgál.

Probléma azonban továbbra is a buszmegállók akadálymentesítettségének hiánya. Fontos, hogy a hallássérültek, a vakok és gyengénlátók számára is akadálymentesítés szükséges ahhoz, hogy a közlekedési információkhoz hozzáférjenek. Jelenleg a buszok egy részén hangos tájékoztatás zajlik és piktogramokkal segítik a fogyatékkal élő emberek utazását.

A fogyatékkal élők tájékoztatása mobiltelefonon működő applikációk kidolgozásával és a megállókban kiépített hangos utastájékoztatás rendszerével eredményesebb lehetne.

Az önkormányzat fontosnak tartja a járdák, parkok felújítását is, de ennek költségeit az önkormányzat saját költségvetéséből nem tudja finanszírozni, kizárólag hazai vagy Európai Unió pályázati támogatásból. Pályázati forrásból készült el 2019-ben több járda rekonstrukciója (Vasút utcától az északi iparterületig).

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A városban nem működik fogyatékosok nappali intézménye, sem bentlakásos intézménye és a speciális közlekedésre sincs megoldás. Nincs gyógypedagógiai oktatást végző alapfokú intézmény sem Tamásiban. Ezek a szolgáltatások Tamásitól 20-50 km-es távolságban vehetők csak igénybe.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A fenti pontokban felsorolt intézkedések, intézmények, szolgáltatók hivatottak a városban a fogyatékoságból eredő hátrányok kompenzálására.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A nyílt munkaerőpiaci szereplők, különösen a nagyobb foglalkoztatók nem tudnak az elérhető kedvezményekről, előítéletekkel viseltetnek a fogyatékkal élők és az egészségkárosodottakkal szemben.	Munkáltatók szemléletformálása rendezvényekkel, kommunikációs kampányokkal
A fogyatékosággal élők foglalkoztatottsági szintje alacsony.	Hosszabb távon számukat növelni érdemes, mivel az egyéb adókedvezmények mellett rehabilitációs hozzájárulási adó befizetése alól mentesülve az önkormányzat egyre takarékosabb gazdálkodása válik lehetővé. Az intézmények befogadó attitűdjén javítani szükséges, akár jó példa mutatásával is.
Az akadálymentesítés terén további fejlesztések szükségesek	közterületek, középületek akadálymentesítése pályázati forrás bevonásával
egészségügyi ellátás hozzáférése korlátozott	szakrendelések körének bővítése, szakorvosok számának növelése, eszközpark fejlesztése

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

A település önkormányzata feladatainak ellátása során folyamatosan együttműködik a település civil szervezeteivel.

Tamásiban a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak, rendezvényeiken, programjaikon a lakosság szívesen vesz részt. Segítséget nyújtanak az önkormányzat által szervezett rendezvények lebonyolításában is.

A település civil szervezetei:

Civil szervezet neve	A szervezet tevékenysége
Tamási Kerékpáros Alapítvány	Kerékpárversenyek megrendezése
Óvodásainkért Alapítvány	Óvodaudvarra játszóeszközök beszerzése, óvodások támogatása
Tamási Városért Közalapítvány	Temetőkerítés létesítése, Trianon- emlékmű felállítása, a várost érintő tevékenység
Magyar Vöröskereszt Tamási Városi Területi Szervezete	Véradások szervezése, véradók elismerésére
Keresztény Értelmiségiek Szövetsége	Fórum jellegű előadások, programok szervezése
Tamási Fúvós Egylet	Tamási Koncert Fúvószzenekar működtetésének támogatásához (utazás, hangszerek, kellékek, irodaszer, karmester, könyvelő, kotta, hirdetési, nevezési díjak, stb.)
Hagyományápolással Tamási Kultúrájáért Alapítvány	Pántlika néptánc együttes működtetése
A „Város Idős Lakosságáért” Alapítvány	Az idős lakosság támogatása, programok szervezése számukra
Látássérültek Esélyegyenlőségéért Egyesület	Látássérült diákok tanulmányainak támogatása
Tamási Helytörténeti Alapítvány	Helytörténeti gyűjtemény gyarapítása, ápolása
Tamási Pro Cultura Humana Vegyeskórusért Alapítvány	A város jó hírvének öregbítése érdekében színvonalas hangversenyek tartása, vidéki fellépéseken való részvétel
Ifjú Muzsikusokért Alapítvány	Zeneiskola működési feltételeinek javítása (zongora hangolás, kísértékű hangszerek beszerzése, hangszerjavítás)
Tamási Caritas Egyesület	Rászoruló gyermekek részére téli ruhanemű vásárlása, rászorulóknak támogatása
Tamási Nyugdíjasok Egyesülete	Az idős emberek életminőségén való változtatás, a szabadidő hasznos eltöltése érdekében értékes programok szervezése (színházbérlet, kirándulás, sportnap, Idősek világnapja, karácsony)
Tamási Polgárőr Egyesület	A város közbiztonságának megőrzése, javítása, szükséges eszközbeszerzés, formaruházat, irodaszerek beszerzése
Rászoruló Gyermekekért Alapítvány	Az alapítvány céljainak segítéséhez, azaz rászoruló, önhibájukon kívül hátrányos helyzetű tanulók támogatása

„Tamási Gimnáziumért” Közalapítvány	Eszközbeszerzés
Tamási Önkéntes Tűzoltó Egyesület	Önkéntes munkában való részvétel biztosítása
Iskola a Fenyves Alján Alapítvány	Iskolás gyermekek támogatása
Tamási Szakképzésért Alapítvány	Tamási szakképzését elősegítő programok szervezése
Tamásiért Egyesület	Hulladékszedési akciók szervezése, park kialakítása, programok szervezése
Tehetségért és Képességfejlesztésért Alapítvány	Képességfejlesztő programok, foglalkozások szervezése, szükséges eszközbeszerzések
Waldorf Pedagógiai Alapítvány	Programok szervezése, lebonyolítása
Tamási Város Közbiztonságáért Alapítvány	Bűnmegelőzési előadások és szóróanyagok biztosítása, eszközbeszerzések
Tamási Civil Kerekasztal Egyesület	Civil szervezetekkel történő együttműködés, támogatás
Tamási Nyugdíjas Rendőr Egyesület	Tamási közrend-közbiztonságának erősítése (térfigyelő kamerarendszer figyelő szolgálatának biztosítása, bűnmegelőzési előadások, rendőrség történeti kiállításához tartó eszközök)
Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület 28. számú Helyi Csoportja, Pacsmagi Erdei Iskola	Eszközbeszerzés, erdei iskola felújítása, működtetése, táboroztatás
"Szeretem Tamásit" Egyesület	Tamás város előremozdítása, fejlesztése
Tamási és Környéke Mentőalapítvány	Eszközbeszerzések, a mentőszolgálat támogatása

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Tamásiban Roma és Német nemzetiségi önkormányzatok működnek. A nemzetiségi önkormányzatokkal az önkormányzat együttműködési megállapodást kötött. A helyi önkormányzat a nemzetiségi önkormányzat részére az önkormányzat székhelyén biztosítja az önkormányzati együttműködés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról és igény szerint, a lehetőségekhez képest mindenfajta segítséget és támogatást biztosít.

A településen működő Tamási Aranyerdő Óvoda és Bölcsőde fenntartója Tamási Város Önkormányzata.

A településen működő Tamási Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola fenntartója Tamási Város Önkormányzata. 2015. szeptember 1. napjától a Béri Balogh Ádám Katolikus Gimnázium és Kollégium a Pécsi Egyházmegye fenntartásába került.

A helyi civil szervezetek képviselői folyamatosan részt vesznek a képviselő-testület bizottságainak munkájában. Az üléseken javaslatokat, véleményeket fogalmaznak meg a lakosságot közvetlenül érintő témákban. Az önkormányzat a 2014. évben 3.790.000.-Ft támogatást adott a civil szervezetek sport, kulturális, zenei, szabadidős céljaik megvalósításához, melyből hangszereket, felszereléseket vásároltak, illetve működési kiadásaira fordítottak. Ez az összeg fél millió forinttal több a 2013. évhez viszonyítva. A civil szervezetek jótékonyági bálakat is rendeznek, a bevételből támogatják a rászorulókat is. Az önkormányzat az ún civil keretből történő támogatáson túl, további nem pénzbeli támogatásban is részesíti a civil szervezeteket, rendelkezésükre bocsátja a Művelődési Központ helyiségeit, sportegyesületeket támogat, fizeti a sportpálya fenntartási, üzemeltetési költségeit, támogatja a polgárőrök munkáját.

Az elmúlt években kerültünk kapcsolatba több országos civil szervezettel a Magyar Élelmiszerbank Egyesülettel a Minden Gyerek Lakjon Jól Alapítvánnyal, a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal.

A Magyar Élelmiszerbank Egyesülettel való együttműködésünk keretében a 2013. évben 1 alkalommal adtunk tartós élelmiszert (liszt, száraztészta, keksz, vitaminkészítmény) 900 főnek, összesen 6,6 tonna mennyiségben. A támogatásból a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő családok és az alacsony nyugdíjjal rendelkezők kaptak.

A Minden Gyerek Lakjon Jól Alapítványon keresztül 85 rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő családnak biztosítottunk 2013. évben vetőmagokat és 43 több gyermekes családnak 10 db napos csibét.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat 2015 óta folyamatos az együttműködés. Közreműködésükkel a TOP 5.2.1-15 konstrukció keretében pályázatot is nyert önkormányzatunk a településen jelen lévő szegregátumok helyzetének kezelésére. A Máltai Szeretetszolgálat közösségi házat működtetett a Budai városrészben.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

Az meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett partnerek, a helyi esélyegyenlőségi programba elsőként az adatgyűjtés során kerültek bevonásra. Az adatszolgáltatás mellett megtették javaslataikat, észrevételeiket, melyeket a program készítése során beépítettünk az intézkedések közé.

Az esélyegyenlőségi programot nyilvánossá tesszük, így a megfogalmazott intézkedések megvalósulását mind a célcsoportok, mind általában a lakosság nyomon tudja követni. Az önkormányzat esélyegyenlőségi munkatársa felelős, hogy nyomon kövesse a megvalósulást és tartsa a kapcsolatot a célcsoportok képviselőivel. Fogadja észrevételeiket, esetleges újonnan felmerült javaslataikat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

A HEP IT négy részből áll:

1. Tartalmazza mindazokat a részleteket, amelyek a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve végrehajtásához elengedhetetlen információknak tekintendők.
2. Része a 2/2012 EMMI rendeletben megadott táblázat, mint a részletes tartalmakat összefoglaló projekttáblázat. Az első két rész elválaszthatatlan és csak együtt értelmezhető.
3. A megvalósítást segítő részletek szerves részét képezik a HEP IT-nek. Az egyes alfejezetekben rögzítettek biztosítják, hogy strukturálisan és széleskörűen beágyazottak legyenek az esélyegyenlőség érdekében tervezett tevékenységek.
4. A zárófejezet megadja, hogy milyen legitimáció szükséges az elkészült dokumentumhoz.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	Problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	Fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és / vagy mélyszegénységben élők	180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek szociális hátrányainak fokozódása	A munka világába történő visszakerülést segítő ismeretek és készségek szinten tartása, fejlesztése, mentális állapot óvása
	Pályakezdő munkanélküliként eltöltött időszak kockázatainak csökkentése	Munka világával kapcsolatos szocializáció korrekciója
	Kompetencia hiányok a roma népesség körében, foglalkoztatás akadályoztatottságának fő oka.	Kompetencia fejlesztést célzó programok, tevékenységek az éritett célcsoport részére
	Nincs olyan program, amely az oktatásból kikerülő fiatalok munkaerőpiacra történő átlépését segíti.	Pályakezdők, fiatal munkanélküliek foglalkoztatási lehetőségeinek kidolgozása, pályorientációs tanácsadás a munkáltatók bevonásával
	Fiatalok foglalkoztatása és az oktatásból a munkaerő piacra való átmenet megkönnyítése	Oktatási intézmények és potenciális munkáltatók szolgáltatásainak és igényeinek összehangolása
	Szociális bérlakások számának alacsony száma	Szociális bérlakás építési program esetleges pályázati forrás igénybevétele
Gyermekek	Nem áll rendelkezésre megfelelő adat a mélyszegénységben élő gyermekek számáról	Felmérés elvégzése a mélyszegénységben élő gyermekek számáról. A helyzetfeltárásból adódóan lehetőség nyílik a szociális hátrányok enyhítésére, a változások követésére a potenciális partnerek bevonásával

Célcsoport	Következtetések	
	Problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	Fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
	A külterületen, szegregált lakóterületeken élő gyerekek számára hátrányt jelent a távolság és a közlekedés megoldatlansága, nehezen éri e őket utazó gyógypedagógus, nehezen jutnak be az óvodába, iskolába	A külterületeken és szegregátumokban élő gyerekek szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása
	A jelenlegi gyereklétszám ugyan lefedett védőnői kapacitással, de a növekvő gyereklétszámmal való tekintettel bővítése indokolt.	Védőnők számának növelése
	Nincs olyan program, amely a munkaerő megtartását a helyi oktatási-nevelési intézmények bevonásával és a helyi vállalkozások bevonásával ösztönözné.	Pályaorientációs program kidolgozása a helyi köznevelési intézményekben tanulók számára, helyi munkáltatók bevonásával.
Idősek	Elmagányosodás megelőzése, visszafordítása	Az elmagányosodás megelőzése érdekében aktivitást megőrző programok szervezése
	Idős, beteg emberek ápolása, gondozása	Az idős, segítségre, ápolásra szoruló emberek részére bentlakásos szociális intézmény kialakítása pályázati forrásból
Nők	Nem áll rendelkezésre krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatás a városban	Törekvés a krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások biztosítására, anyaoththon kialakítása, pályázati forrásból erre szolgáló épület építése
	A népességen belül magas a nők aránya	A jelenleg meglévő civil szervezetek tevékenységének bővítése a nők képviselőivel, vagy esetlegesen női civil szervezet létrehozása
Fogyatékkal élők	A járdák, parkok nagy részén nem megoldott az akadálymentesítés	Akadálymentesítésre fordítható pályázati források feltérképezése, utak, járdák, közparkok felújítása, építése
	Fogyatékosokkal szembeni előítélet ismerethiány miatt	Fogyatékosokkal szembeni előítélet enyhítése
	Az egészségügyi ellátás javításra szorul a városban	Egészségügyi ellátás színvonalának javítása (sürgősségi ellátás biztosítása, kórház építése pályázati forrásból)

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és / vagy mélyszegénységben élők	A munka világába történő visszakerülést segítő ismeretek és készségek szinten tartása, fejlesztése, mentális állapot óvása	Munkaügyi Központ Önkormányzat
	Munka világával kapcsolatos szocializáció korrekciója	Munkaügyi Központ Önkormányzat

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
	Kompetencia fejlesztés	Önkormányzat, Munkaügyi Hivatal
	Pályakezdők, fiatal munkanélküliek foglalkoztatási lehetőségeinek kidolgozása, pályorientációs tanácsadás a munkáltatók bevonásával	Munkaügyi Központ Vállalkozók Önkormányzat
	Oktatási intézmények és potenciális munkáltatók szolgáltatásainak és igényeinek összehangolása	Munkaügyi Központ Képzők Önkormányzat
	Szociális bérlet építési program esetleges pályázati forrás igénybevétele	Civilek Önkormányzat
Gyermekek	Felmérés elvégzése a mélyszegénységben élő gyermekek számáról. A helyzetfeltárából adódóan lehetőség nyílik a szociális hátrányok enyhítésére, a változások követésére a potenciális partnerek bevonásával	Civilek Önkormányzat Szociális szolgáltatók
	Pályorientációs program kidolgozása a helyi köznevelési intézményekben tanulók számára, helyi munkáltatók bevonásával.	Köznevelési intézmények, munkáltatók
	Gyermekek számára biztosított szolgáltatások hozzáférhetőségének javítása	Önkormányzat, civilek
Idősek	Az elmagányosodás megelőzése érdekében aktivitást megőrző programok szervezése	Önkormányzat Szociális szolgáltatók
	Idős, beteg emberek ápolása, gondozása bentlakásos intézmény kialakításával	Önkormányzat
Nők	Törekvés a krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások biztosítására, anyaoththon kialakítása, pályázati forrásból erre szolgáló épület építése	Önkormányzat Szociális szolgáltatók civilek
	Gyermekvállalást ösztönző intézkedések	Önkormányzat, intézmények, munkáltatók
	A jelenleg meglévő civil szervezetek tevékenységének bővítése a nők képviseletével, vagy esetlegesen női civil szervezet létrehozása	Önkormányzat Civilek
Fogyatékkal élők	Akadálymentesítésre fordítható pályázati források feltérképezése	Önkormányzat Civilek Vállalkozók
	Fogyatékosokkal szembeni előítélet enyhítése	Önkormányzat Civilek Szociális szolgáltatók
	Egészségügyi ellátás színvonalának javítása (sürgősségi ellátás biztosítása, kórház építése pályázati forrásból, szakorvosi ellátás színvonalának javítása)	Önkormányzat
	Megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása	Önkormányzat, Munkáltatók, Civilek

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák életminősége a támogató intézkedések, valamint önálló tevékenységük hatására javul, esélyegyenlőségi helyzetük folyamatosan javuló. Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők életkörülményei folyamatosan javuljanak.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek értelmi, érzelmi, testi fejlődéséhez a megfelelő körülmények megteremtését. Folyamatosan odafigyelünk az idősek jó testi és mentális állapotának fenntartásához szükséges, tevékeny, életkoruknak megfelelő aktivitást adó lehetőségek biztosítását.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a családban és a munkahelyen betöltendő szerepet támogató intézkedések megszervezését.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének biztosítására: akadálymentes élettér kialakítására, a társadalom egyenrangú szereplőjeként való életre.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása

0. Település szintű probléma

1	Vonalas infrastruktúra fejlesztés a külterületi városrészekben	A település jelentős lélekszámú és területű külterületi lakóterülettel rendelkezik megfelelő közműellátottság nélkül. Szinte minden esélyegyenlőségi célcsoport hiányt szenved alapszükségletek kielégítése terén emiatt. Ivóvízhálózat, szennyvízhálózat kiépítése az ellátatlan külterületeken mindenek előtt. Szilárd útburkolat kialakítása. Lehetőség és szükség szerint	Megfelelő ivóvíz és szennyvízhálózat kiépítése a külterületeken, ahol szükséges áramellátás hálózatfejlesztés és vezetékes földgáz hozzáféréseinek biztosítása.	településfejlesztési koncepció, településrendezési terv, gazdasági program	---	Ivóvízhálózat, szennyvízhálózat kiépítése az ellátatlan külterületeken mindenek előtt. Szilárd útburkolat kialakítása. Lehetőség és szükség szerint áramhálózat fejlesztése, földgáz szolgáltatás biztosítása.	Polgármester	2023. 12. 19. (kedd)	Ellátatlan területek számának csökkenése. Komfort nélküli és félkomfortos lakások számának csökkenése.	pénzügyi, pályázati forrás	hosszútávú	---
---	--	---	---	--	-----	--	--------------	----------------------	--	----------------------------	------------	-----

		áramhálózat fejlesztése, földgáz szolgáltatás biztosítása.										
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	A munka világába történő visszakérülést segítő ismeretek és készségek szinten tartása, fejlesztése, mentális állapot óvása	A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek szociális hátrányainak fokozódása problémaként jelenik meg. Ennek csökkentése érdekében készségfejlesztés tematikájának kidolgozása, megvalósítása.	Tartós munkanélküliek számának csökkentése	Gazdasági Program	---	Készségfejlesztés tematikájának kidolgozása, megvalósítása	Polgármester, Roma Nemzetiségi Önkormányzat Elnöke	2023. 12. 19. (kedd)	180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma	Humán és pénzügyi források biztosítása	Hosszútávú	---
2	Szociális bérlakás építési program	Szociális bérlakások száma alacsony Tamásban, szociális bérlakások építése javítaná a mélyszegénységben élők lakhatási helyzetét.	Mélyszegénységben élők lakhatási helyzetének javítása	Településfejlesztési koncepció, Gazdasági program,	---	Szociális bérlakások építése	Polgármester	2023. 12. 19. (kedd)	Szociális bérlakások száma	pénzügyi, pályázati forrás	hosszútávú	---
3	Kompetencia fejlesztés	A mélyszegénységben élők, főként a roma nemzetiségű tagjai körében nagy a kudarc mértéke az álláskeresésben. Az alkalmasság javítása szükséges	Javuló mutatók a roma népesség foglalkoztatottsága körében	Gazdasági program 2014-2019	---	Álláskereséshez kapcsolódó készségek fejlesztése, alap gyakorlati készségek fejlesztése, alapkompenciák megismerése, kialakítása, tanulása.	Polgármester	2023. 12. 19. (kedd)	Magasabb foglalkoztatottság a roma nemzetiségű tagjainak körében.	humán, kompetenciafejlesztések és gyakorlati készségek elsajátításához szükséges non formális oktatási alkalmak.	hosszútávú	---

		esetükben, és az alapkompenciák fejlesztése.										
4	Oktatási intézmények és potenciális munkáltatók szolgáltatásainak és igényeinek összehangolása	Fiatalok foglalkoztatása és az oktatásból a munkaerő piacra való átmenet megkönnyítése érdekében az oktatási intézmények és potenciális munkáltatók szolgáltatásainak és igényeinek összehangolása.	Munkaerőpiacon keresett szakmák elsajátítása, a könnyebb elhelyezkedés érdekében	Gazdasági Program	---	Intézményi szolgáltatások és munkáltatói elvárások összehangolása	Polgármeste r	2023. 12. 19. (kedd)	Pályakezdő munkanélküliek száma	pénzügyi, humán erőforrások	hosszútávú	---

II. A gyermekek esélyegyenlősége

1	Felmérés elvégzése a mélyszegénységben élő gyermekek számáról. A helyzetfeltárásból adódóan lehetőség nyílik a szociális hátrányok enyhítésére, a változások követésére a potenciális partnerek bevonásával	Nem áll rendelkezésre megfelelő adat a mélyszegénységben élő gyermekek számáról, ezért felmérést kell készíteni.	Felmérés készítése	-	---	Felmérés elkészítése, továbbá segítő tevékenység elvégzése a szükséges partnerek bevonásával	Polgármeste r	2023. 12. 19. (kedd)	Az elkészült, rendelkezésre álló felmérés, adatbázis.	Személyi és tárgyi feltételek biztosítása	Az intézkedés eredményes, amennyiben elkészül a felmérés és a hátrányok csökkentésre kerülnek a segítő tevékenység által	---
2	Gyermekek számára biztosított szolgáltatások hozzáférhetőségé nek javítása	A külterületeken és a szegregált területeken lakó gyerekek számára hátrányt jelen a távolság és a közlekedés megoldatlansága , nehezen éri el őket utazó gyógypedagógus,	A külterületeken és szegregátumokban élő gyerekek szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása	-	---	Iskolabusz Tanyagondnoki szolgálat bővítése Szakemberek biztosítása a célterületek számára, digitális oktatás feltételeinek megteremtése, biztosítása	Polgármeste r	2023. 12. 19. (kedd)	Javuló mutatók az óvodai és iskolai mérések esetében, illetve a családsegítő és a gyermekjóléti központ statisztikáiban. Csökkenő SNI és HHS besorolású gyerek.	pénzügyi, eszközfejlesztés, humán, szakember biztosítása	hosszútávú	---

		nehezen jutnak be az óvodába és az iskolába, a digitális oktatás feltételeinek megteremtése problémát jelent.										
3	Védőnők számának bővítése	A jelenlegi gyermeklétszám ugyan lefedett védőnői kapacitással, de a növekvő gyermeklétszámr a tekintettel bővítése indokolt	Nagyobb biztonság a gyermek vállalók számára a védőnők keretlétszámának bővülésével	-	---	További védőnők alkalmazása	Polgármester	2023. 12. 19. (kedd)	Javuló reprodukciós és egészségügyi mutatók	pénzügyi, bérköltség fedezete	növekvő gyermekszám biztos munkahelyet teremt a településen hosszútávon	---

III. A nők esélyegyenlősége

1	Törekvés a krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások biztosítására, anyaoththon kialakítása, pályázati forrásból erre szolgáló épület építése	Nem áll rendelkezésre krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatás a városban	A krízishelyzetbe került emberek számára biztosítani lehessen olyan helyet, ahol elhelyezésre kerülhetnek	-	---	Megfelelő hely keresése és arra alkalmas épület kialakítása a krízishelyzetbe került emberek számára, ahova biztosítani lehet az elhelyezésüket	Polgármester	2023. 12. 19. (kedd)	Megfelelő helyiség kialakítása, pályázati forrásból erre alkalmas épület építése	pénzügyi, pályázati forrás, személyi és tárgyi feltételek	hosszútávú	---
2	A jelenleg meglévő civil szervezetek tevékenységének bővítése a nők képviseletével, vagy esetlegesen női civil szervezet létrehozása	A népességen belül magas a nők aránya, a jelenleg meglévő civil szervezetek tevékenységének bővítése a nők képviseletével, vagy esetlegesen női civil szervezet létrehozása szükséges.	A nők véleményének megjelenítése, programok szervezése, minden nőt érintő társadalmi probléma megjelenése	Tamási Város Civil Koncepciója	---	Feltárni, hogy hogyan bővíthető a meglévő civil szervezetek tevékenysége a nők érdekképviseletével kapcsolatban, esetleg kifejezetten női érdekvérvényesítő szervezet létrehozása	Polgármester és a civil szervezetek vezetői	2023. 12. 19. (kedd)	Új civil szervezetbe belépők száma, aránya, létrehozott civil szervezetek száma	személyi, tárgyi és pénzügyi feltételek biztosítása	Az intézkedés fenntartható, amennyiben a felmérés megvalósul a közreműködő partnerek bevonásával.	---
3	Gyermekvállalást ösztönző intézkedések	A település természetes fogyást mutat. A gyermekvállalás ösztönzésével a kedvezőtlen	Növekvő gyermeklétszám	Gazdasági program	---	Kedvezményes szolgáltatások (munkaidő, bérben kívüli juttatás, kedvezményes szórakozási,	Polgármester	2023. 12. 19. (kedd)	Növekvő gyermekvállalási kedv	pénzügyi, technikai, humán	hosszútávú	---

		tendencia megállítása szükséges.				kulturális szolgáltatások, wellness, tömegközlekedés, stb.) kisgyermekes családok számára.						
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Az elmagányosodás megelőzése érdekében aktivitást megőrző programok szervezése	Elmagányosodás megelőzése, visszafordítása, az elmagányosodás lehetőségének megszüntetése, csökkentése. A lehetőségének megszüntetése, csökkentése. A tevékenység megvalósításába szükséges partnerek bevonása. Programok szervezése a szabadidő tevékeny eltöltése céljából.	Az elmagányosodás lehetőségének megszüntetése, csökkentése. A tevékenység megvalósításába szükséges partnerek bevonása. Programok szervezése a szabadidő tevékeny eltöltése céljából.	Tamási Város Civil Koncepciója	---	Az elmagányosodás veszélyével érintett idős emberek feltérképezése a megfelelő partnerek bevonásával. A feltérképezést követően partnerek bevonásával programok szervezése.	Polgármester	2023. 12. 19. (kedd)	Elmagányosodás veszélyével érintett idős emberek száma. A feltérképezésükbe bevont partnerek száma. A programok szervezésébe bevont partnerek száma, valamint a programok száma.	Pályázati lehetőségek, személyi, tárgyi eszközök	-	---
2	Idős, beteg emberek ápolására, gondozásra bentlakásos intézmény kialakítása	Idős, beteg, ápolásra szoruló emberek számára helyben nem biztosított bentlakásos szociális intézmény	A beteg, idős embereknek a településen belül lévő bentlakásos szociális intézményben legyen biztosított az ápolásuk.	A beteg, idős embereknek a településen belül lévő bentlakásos szociális intézményben legyen biztosított az ápolásuk.	---	Az idős, beteg emberek számára biztosított legyen a bentlakásos intézmény, ahol ápolásuk megoldott	Polgármester	2023. 12. 19. (kedd)	A szolgáltatást igénybe venni kívánó emberek számának feltérképezése	Pályázati forrás	hosszútávú	---
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												
1	Akadálymentesítésre fordítható pályázati források feltérképezése	A járdák, parkok nagy részén már megoldott az akadálymentesítés, de további területek akadálymentesítése szükséges.	A településen lévő járdák, parkok, közintézmények teljes körű akadálymentesítése, felújítása	-	---	A jelenlegi akadálymentesítési helyzet felmérése, szükséges pótlások megállapítása, kivitelezése.	Polgármester	2023. 12. 19. (kedd)	Elkészült felmérések, akadálymentesített járdák, parkok	Anyagi, elsősorban pályázati forrás, tárgyi és személyi feltételek biztosítása	hosszútávú	---

2	Fogyatékosokkal szembeni előítélet enyhítése	Fogyatékosokkal szembeni előítélet ismerethiány miatt, ezért a fogyatékosokkal szembeni előítéletek csökkentése szemléletformáló programok által	A fogyatékosokkal szembeni előítéletek csökkentése szemléletformáló programok által.	-	---	A fogyatékosokkal szembeni előítélet csökkentésére vonatkozóan programok, előadások szervezése a megfelelő partnerek bevonásával.	Polgármester és a civil szervezetek vezetői	2023. 12. 19. (kedd)	Szemléletformáló programok, előadások és azokon résztvevők száma. A programok szervezésében közreműködő partnerek száma.	Személyi, tárgyi feltételek, továbbá pályázati lehetőségek.	-	---
3	Egészségügyi ellátás színvonalának javítása (sürgősségi ellátás biztosítása, kórház építése pályázati forrásból, szakorvosi ellátás színvonalának javítása)	Az egészségügyi ellátás javításra szorul, kevés az orvos és a rendelés. Pályázati forrásból javítani az egészségügyi ellátás színvonalát, sürgősségi ellátás biztosítása, kórház építése, röntgengép beszerzése	Pályázati forrásból javítani az egészségügyi ellátás színvonalát, sürgősségi ellátás biztosítása, kórház építése, röntgengép beszerzése.	-	---	Az egészségügyi ellátás színvonalának emelése	Polgármester	2023. 12. 19. (kedd)	Fejlesztett intézmények, eszközök, rendelvek száma. Az ellátást igénybe vevők száma.	Pályázati forrás	Hosszútávú	---
4	Megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása	A fogyatékkal élők számára nem biztosítottak a foglalkoztatás feltételei.	Javuló foglalkoztatottság a megváltozott munkaképességűek körében	-	---	Akkreditált munkahelyek kialakítása, munkakörelemzések, akadálymentesített munkahelyek, foglalkoztatható munkaképesség csökkent személyek felkeresése, tájékoztatása, bevonása, alkalmazása	Polgármester	2023. 12. 19. (kedd)	Alkalmazott megváltozott munkaképességűek számának növekedése	humán, munkakörelemzés, pénzügyi, akadálymentesítés	hosszútávú	---

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot intézményeik/szervezeteik működési gyakorlatán keresztül valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket, cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hoztunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívtunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Tamási Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája HEP Fórum keretében megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően társadalmasítása is megtörtént, a Fórum résztvevői számára történt megküldéssel és a honlapon megtörtént közzététellel.

III. Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 185/2013. (XII. 19.) számú határozatával elfogadta.

IV. Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testülete a 256/2018. (XII. 19.) számú határozatával elfogadta a 2018-2023 évekre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programot.

V. Tamási Polgármestere – a képviselő-testület hatáskörét gyakorolva – a 267/2020. (XII. 16.) számú határozatával felülvizsgálta a 2018-2023 évekre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programot.

VI. Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testülete a 239/2022. (XII. 14.) számú határozatával felülvizsgálta a 2018-2023 évekre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programot.

Dátum: Tamási, 2022. december 15.

Porga Ferenc
polgármester

Ikt. sz.: TAM/1-60/2018.

Jegyzőkönyvi kivonat

Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testülete 2018. december 19-én megtartott ülésének jegyzőkönyvéből.

Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testületének 256/2018. (XII. 19.)
számú határozata:

Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testülete megtárgyalta Tamási Város Önkormányzatának 2018-2023. közötti időszakra szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programját, valamint a hozzá tartozó Intézkedési Tervet és azt a melléklet szerinti tartalommal elfogadja.

Határidő: értelemszerűen

Felelős: a polgármester

Erről értesül:

1. Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Tolna Megyei Kirendeltség Felzárkózási és Képzési Osztály
7100 Szekszárd, Szent István tér 11-13.
2. Magyar Máltai Szeretetszolgálat
7621 Pécs, Janus Pannonius u. 6.
3. Tamási Közös Önkormányzati Hivatal Titkársági és Igazgatási Osztálya
7090 Tamási, Szabadság u. 46—48.

Tamási, 2018. december 20.

Porga Ferenc s.k.
polgármester

Gulyásné dr. Könye Katalin s.k.
jegyző

A kivonat hitelélül:

TAMÁSI VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
7090 Tamási, Szabadság u. 46-48., Pf. 129.
Tel. 74/570-800 Fax: 74/471-623, KRID szám: 303093122
web: www.tamasi.hu, e-mail: titkarno@tamasi.hu

Tamási Város Önkormányzata

267/2020. (XII. 16.) számú határozata

Tamási Város Polgármestereként a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendeletre tekintettel a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a képviselő-testület hatáskörét gyakorolva az alábbi döntést hozom:

Tamási Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának felülvizsgálatával kapcsolatban

1. az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (4) bekezdés alapján a Tamási Város Önkormányzata által 2018. december 19-én elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Programot áttekintettem, a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervét felülvizsgáltam és a melléklet szerinti módosított tartalommal jóváhagyom;
2. jelen döntés HEP nyilvánosságra hozatalára szolgáló szoftverbe történő feltöltéséről, valamint a szükséges nyilatkozatok megtételéről gondoskodom.

Határidő: azonnal
Felelős: a polgármester

Tamási, 2020. december 16.

Porga Ferenc
polgármester

Gulyásné dr. Könye Katalin
jegyző

Értesül:

1. Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság
Dél-Dunántúli Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság
7100 Szekszárd, Arany János utca 27. III. em. 302-304. iroda
2. Tamási Polgármesteri Hivatal Titkársági Iroda
7090 Tamási, Szabadság u. 46-48.

TAMÁSI VÁROS ÖNKORMÁNYZATI
KÉPVISELŐ-TESTÜLETE
TAMÁSI, Szabadság u. 46—48.
Tel.: 570-800

Ikt. sz.: TAM/1-40/2022.

Jegyzőkönyvi kivonat

Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testülete 2022. december 14-én megtartott ülésének jegyzőkönyvéből.

Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testületének 239/2022. (XII. 14.) számú határozata:

Tamási Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának felülvizsgálata

Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testülete

1. az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (4) bekezdés alapján a Tamási Város Önkormányzata által 2018. december 19-én elfogadott és 2020. december 16-án felülvizsgált Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) időarányos megvalósulását, illetve a helyzetelemzést áttekintette, a Programot felülvizsgálta, és a felülvizsgálat alapján módosított Programot a melléklet szerint elfogadja,
2. felhatalmazza a polgármestert, hogy az aláírást követően, a módosításokkal egysége szerkezetbe foglalt HEP-nek és a képviselő-testületi döntésnek a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság kijelölt esélyegyenlőségi referense részére a HEP nyilvánosságra hozatalára szolgáló szoftverbe történő feltöltés céljából történő megküldése iránt intézkedjen

Határidő: azonnal

Felelős: a polgármester

Erről értesül:

1. Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság
Dél-Dunántúli Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság
7100 Szekszárd, Arany János utca 27. III. em. 302-304. iroda
2. Tamási Polgármesteri Hivatal Titkársági Iroda
7090 Tamási, Szabadság u. 46—48.

Tamási, 2022. december 15.

Porga Ferenc s.k.
polgármester

Gulyásné dr. Könye Katalin s.k.
jegyző

A kivonat hitelül:

